

ΦΙΛΕΡΓΟΣ

Σύγγραμμα Περιοδικόν

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ, ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΝ.

ΕΤΟΣ Α΄,

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1877.

ΤΕΥΧΟΣ Ι΄.

ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙ ΜΕΘΟΔΟΥ

πρός καθοδηγίαν τοῦ λογικοῦ καὶ ἀναζητήσιον τῆς ἀληθείας ἐν ταῖς ἐπιστήμασι.

ὑπὸ ΚΑΡΤΕΣΙΟΥ

(Συνέχεια, ἴδε τεῦχος Θ΄. σελ. 400).

ΜΕΡΟΣ ΕΚΤΟΝ.

Ἐκ τριῶν ἤδη ἐτῶν εἶχον δώσει πέρας εἰς τὴν πραγματείαν, ἣ ὅποια περιλαμβάνει πάντα τὰ πράγματα ταῦτα, καὶ ἤρχισα νὰ ἐπιθεωρῶ αὐτὴν ἵνα παραδώσω αὐτὴν εἰς τινὰ τυπογράφον, ὅτε ἔμαθον ὅτι οἱ ἄνθρωποι, εἰς τοὺς ὁποίους ὑποχωρῶ, καὶ τῶν ὁποίων ἡ αὐθεντία οὐδὲν δύναται ἐπὶ τῶν πράξεών μου ὀλιγώτερον ἢ τὸ ἴδιον λογικόν μου ἐπὶ τῶν σκέψεών μου, εἶχον ἀποδοκιμάσει γνώμην τινὰ τῆς φυσικῆς δημοσιευθεῖσαν ὀλίγον προαίτερα ὑπὸ τινος ἑτέρου, τὴν ὁποίαν δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι συνεμέρισθην, ἀλλ' ἂν καὶ οὐδὲν εἶχον παρατηρήσει ἐν αὐτῇ πρὸ τῆς λογοκρισίας αὐτῶν, ὅπερ νὰ δυνηθῶ νὰ φαντασθῶ ὅτι εἶναι ἐπιβλαβὲς μῆτε εἰς τὴν θρησκείαν μῆτε εἰς τὸ κράτος, μῆδὲ, κατὰ συνέπειαν, ὅπερ

θὰ μὲ ἐκόλυε νὰ γράψω αὐτὸ, ἐὰν τὸ λογικόν μὲ ἔπειθε περὶ τούτου, καὶ ἂν τοῦτο μ' ἔκαμε νὰ φοβηθῶ μήπως μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μου ἐπίσης εὐρίσκετό τις ἐν τῇ ὁποίᾳ θὰ εἶχον ἀπατηθῆ μὲ ὄλην τὴν μεγάλην φροντίδα τὴν ὁποίαν πάντοτε ἔσχον νὰ μὴ δέχωμαι διύλου νέας τοιαύτας εἰς τὴν πίστιν μου τῶν ὁποίων δὲν θὰ εἶχον ἀποδείξει βεβαιότητα, καὶ νὰ μὴ γράψω μηδὲν δυνάμενον νὰ στραφῆ πρὸς ζημίαν τινος ἀνθρώπου. Τοῦτο δὲ ὑπῆρξεν ἀρκετὸν ὥστε νὰ μὲ ὑποχρεώσῃ νὰ μεταβάλω τὴν ἀπόφασιν τὴν ὁποίαν ἔσχον νὰ δημοσιεύσω τὰς γνώμας μου· ἐπειδὴ, μολονότι οἱ λόγοι ἀκόμη διὰ τοὺς ὁποίους εἶχον λάβει τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἀρχήτερα, ὑπῆρξαν λίαν ἰσχυροὶ, ἡ κλίσις μου, ἡ ὁποία μ' ἔκαμε πάντοτε νὰ μισῶ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ποιεῖν βιβλία, μ' ἔκαμε πάραυτα νὰ εὕρω πολλοὺς ἑτέρους διὰ νὰ παραιτηθῶ τούτου. Καὶ οἱ λόγοι οὗτοι εἰς ἀμφοτέρων τῶν μερῶν εἶναι τοιοῦτοι, ὥστε ὄχι μόνον ἐνδιαφέρομαι νὰ εἶπω αὐτοὺς ἐναυθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ δημόσιον ἴσως ἔχει συμφέρον τι νὰ τοὺς γνωρίζῃ.

Οὐδέποτε περὶ πολλοῦ ἐποίησάμην τὰ πράγματα ἅτινα ἤρχοντο ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου, καὶ ἐνῶ δὲν συνέλεγον ἑτέρας καρποὺς ἀπὸ τὴν μέθοδον τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομαι ἐκτός τοῦ ὅτι εἶμαι ἱκανοποιημένος ὡς πρὸς τινὰς δυσκολίας ἀνηκούσας εἰς τὰς θεωρητικὰς ἐπιστήμας ἢ ὅτι προσεπάθησα νὰ κανονίσω τὰς ἔξεις μου διὰ τῶν λόγων τοὺς ὁποίους μὲ ἐδίδασκεν, οὐδ' ὄλως

ἐπίστευσα ὅτι ἤμην ὑποχρεωμένος νὰ γράψω τι περὶ αὐτῆς. Ἐπειδὴ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐξεις, ἕκαστος ἀποδέχεται πληρέστατα τὴν ὀρθοπροσῆνην του τόσον, ὥστε θὰ ἠδύνατο νὰ εὐρεθῶσι τόσοι ἀναμορφωταὶ ὅσοι καὶ κεφαλαὶ ὑπάρχουσιν, ἐὰν ἐπιτρέπηται εἰς ἑτέρους ἢ εἰς ἐκείνους τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς κατέστησεν ὡς ἡγεμόνας ἐπὶ τῶν λαῶν του, ἢ εἰς ἐκείνους εἰς τοὺς ὁποίους ἔδωκεν ἀρκετὴν χάριν καὶ ζῆλον διὰ νὰ ἦναι προφήται, νὰ ἐπιχειρήσωσι νὰ μεταβάλλωσι τίποτε· καὶ, ἂν καὶ αἱ θεωρίαι μου λίαν μ' εὐχαρίστησαν, ἐπίστευσα ὅτι καὶ οἱ ἄλλοι εἶχον τοιαύτας αἰ ὁποῖαι εὐχαρίστουν αὐτοὺς ἴσως περισσύτερον. Ἄλλ' ἅμα ἀπέκτησα γνώσεις τινὰς γενικὰς ἀφορώσας τὴν φυσικὴν, καὶ ἅμα, ἀρχίζων νὰ δοκιμάσω αὐτὰς πρὸς τινὰς δυσκολίας ἰδιαιτέρας, παρετήρησα μέχρι τίνος δύνανται νὰ ὀδηγήσωσι καὶ πόσον διαφέρουσιν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τὰς ὁποίας ἐμεταχειρίσθησαν μέχρι τῆς σήμερον, ἐνόμισα ὅτι δὲν ἠδυνάμην νὰ κρατῶ αὐτὰς κεκρυμμένως χωρὶς μεγάλως νὰ ἀμαρτήσω κατὰ τοῦ νόμου, ὅστις ὑποχρεοῖ ἡμᾶς νὰ προξενῶμεν, καθ' ὅσον ἐξ ἡμῶν ἐξαρτᾶται, τὸ γενικὸν ἀγαθὸν ὄλων τῶν ἀνθρώπων· διότι μοὶ ἔδειξαν ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ φθάσῃ τις εἰς γνώσεις αἰ ὁποῖαι νὰ ἦναι λίαν ὠφέλιμοι εἰς τὴν ζωὴν, καὶ ὅτι ἀντὶ τῆς θεωρικῆς ταύτης φιλοσοφίας τὴν ὁποίαν διδάσκουσιν ἐν τοῖς σχολείοις, δύναται τις νὰ εὕρῃ μίαν πρακτικὴν, διὰ τῆς ὁποίας γνωρίζοντες τὴν δύναμιν καὶ τὰς ἐνεργείας τοῦ πυρός, τοῦ ὕδατος, τοῦ ἀέρος, τῶν ἀστέρων, τῶν οὐρανῶν καὶ πάντων τῶν ἄλλων σωμάτων ἄτινα περιστοιχοῦσιν ἡμᾶς τόσοσιν διακεκριμένως ὅσον γνωρίζομεν τὰ διάφορα ἐπαγγέλματα τῶν τεχνιτῶν ἡμῶν, θὰ ἠδυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν αὐτὰς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον εἰς ὅλας τὰς χρήσεις εἰς τὰς ὁποίας εἶναι κατὰλληλοι, καὶ οὕτω νὰ γίνωμεν οἰονεὶ κύριοι καὶ κάτοχοι τῆς φύσεως. Τοῦτο δὲν θὰ ἦτον ἐπιθυμητὸν μόνον διὰ τὴν ἐφευρέσιν ἀπειρίας τινὸς τεχνασμάτων ἄτινα θὰ ἔκαμνον νὰ ἀπολαύῃ τις τῶν ἀγαθῶν τῆς

γῆς ἀπόνως καὶ πασῶν τῶν εὐκολιῶν αἰ ὁποῖαι εὐρίσκονται ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ κυρίως διὰ τὴν συντήρησιν τῆς υγιείας, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀναμφιβόλως τὸ πρῶτον ἀγαθὸν καὶ ἡ βᾶσις πάντων τῶν ἄλλων ἀγαθῶν τῆς ζωῆς ταύτης· διότι καὶ αὐτὸ τὸ πνεῦμα ἐξαρτᾶται τόσοσιν ἀπὸ τῆς κράσεως καὶ τῆς διαθέσεως τῶν ὀργάνων τοῦ σώματος, ὥστε, ἐὰν ἦναι δυνατόν νὰ εὐρεθῇ μέσον τι καθιστῶν τοὺς ἀνθρώπους κοινῶς σφωτέρους καὶ δεξιωτέρους ἢ ὅσον δὲν ὑπῆρξαν μέχρι τῆς σήμερον, νομίζω ὅτι ἐν τῇ ἰατρικῇ τοῦτο ζητητέον. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ νῦν ἐν χρήσει περιέχει ὀλίγα πράγματα ὧν ἡ ὠφέλεια νὰ ἦναι τόσοσιν ἀξιοσημείωτος· ἀλλὰ, χωρὶς νὰ ἔχω μηδὲνα σκοπὸν νὰ περιφρονήσω αὐτὴν, ἐνθαρρύνομαι νὰ εἶπω ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει, καὶ μάλιστα ἐξ ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ἐπαγγέλλονται αὐτὴν, ὃ μὴ ὁμολογῶν ὅτι πᾶν ὅ,τι γνωστὸν ἐν αὐτῇ ὑπάρχει οὐδὲν σχεδὸν ἐστὶ συγκρινόμενον πρὸς πᾶν ὅ,τι μένει νὰ γνωρίσωμεν ἐν αὐτῇ, καὶ ὅτι θὰ ἠδυνάμεθα ν' ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ ἀπειρίας ἀσθενειῶν τόσοσιν τοῦ σώματος ὅσον καὶ τοῦ πνεύματος, καὶ ἐπίσης μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀδυναμίας τοῦ γήρως, ἐὰν εἶχομεν ἀρκετὰς γνώσεις τῶν αἰτιῶν αὐτῶν καὶ ὄλων τῶν φαρμάκων δι', ὧν ἡ φύσις ἐφοδίασεν ἡμᾶς. Ἐχὼν ἄρα σκοπὸν νὰ μεταχειρισθῶ ὅλην τὴν ζωὴν μου εἰς τὴν ἔρευναν ἐπιστήμης τόσοσιν ἀναγκαίας, καὶ συναντήσας ὁδὸν ἢ ὁποῖα μοὶ φαίνεται τοιαύτη οἶαν ὀφείλει τις ἐξ ἄπαντος νὰ εὕρῃ ἀκολουθῶν αὐτὴν, ἐὰν μὴ ἐμποδίζεται εἴτε ὑπὸ τοῦ βραχυροῦνίου τῆς ζωῆς εἴτε ὑπὸ τῆς ἐλλείψεως τῆς πείρας, ἔκρινον ὅτι οὐδὲν φάρμακον κάλλιον ὑπῆρχε κατὰ τῶν δύο τούτων ἐμποδίων εἰμὴ τὸ ἀνακοινῶσαι εἰς τὸ δημόσιον πιστῶς ὅλον ἐκεῖνο τὸ ὅποσον θὰ εὕρισκον καὶ τὸ συγκαλέσαι τὰ ἀγαθὰ πνεύματα εἰς τὸ νὰ προσπαθήσωσι νὰ ὑπερβῶσιν αὐτὸ, συντελοῦν ἕκαστον κατὰ τὴν κλίσιν καὶ τὴν δυνάμιν του, εἰς τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐγένετο ἀνάγκη νὰ κάμῃ τις καὶ ἀνακοινῶν οὕτως εἰς τὸ δημόσιον πάντα τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ ἐμυθθάνεν,

ἵνα οἱ τελευταῖοι, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ σημείου ἐνθα οἱ προηγούμενοι θὰ κατέληγον, καὶ οὕτω συνενοῦντες τοὺς βίους καὶ τὰ ἔργα, θὰ προεχωροῦμεν ὁμοῦ περαιτέρω ἢ ὅσον δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ τοῦτο ἕκαστος ἡμῶν ἰδιαιτέρως.

Παρετήρουν μάλιστα, ὡς πρὸς τὰ πειράματα, ὅτι ταῦτα εἶναι τόσοσιν ἀναγκαιότερα ὅσον μᾶλλον προηγούμενοι εἴμεθα εἰς τὰς γνώσεις· διότι, κατ' ἀρχάς, εἶναι κάλλιον νὰ μὴ μεταχειρίζομεθα εἰμὴ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὰς αἰσθήσεις ἡμῶν, καὶ τὰ ὅποια δὲν θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀγνωσῶμεν, διότι ἐλάχιστα περὶ αὐτῶν θὰ ἐσκεπτόμεθα, ἢ νὰ ζητῶμεν σπανιώτερα καὶ μεμελετημένα, τῶν ὁποίων ὁ λόγος εἶναι ὅτι τὰ σπανιώτερα ταῦτα ἀπακτώσι συχναίως, ὅταν δὲν γνωρίζῃ τις ἀκόμη τὰς κοινοτάτας αἰτίας, καὶ ὅτι αἱ περιστάσεις ἐκ τῶν ὁποίων ἐξαρτῶνται, εἶναι οἰονεὶ πάντοτε τόσοσιν ἰδιαιτέρας καὶ μικραὶ, ὥστε εἶναι λίαν δύσκολον νὰ παρατηρήσῃ τις αὐτάς. Ἄλλ' ἢ τὰς τὴν ὁποῖαν ἐκράτησα κατὰ τοῦτο ἦτο τοιαύτη· ἐν πρώτοις προσεπαθήσα νὰ εὕρω ἐν γένει τὰς ἀρχὰς ἢ τὰς πρώτας αἰτίας παντὸς ὅ,τι δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἐν τῷ κόσμῳ, χωρὶς μηδὲν νὰ θεωρήσω διὰ τοῦτο εἰμὴ τὸν Θεόν μόνον ὅστις ἐδημιούργησεν αὐτόν, μηδὲ νὰ πορισθῶ αὐτὰς ἀλλαχόθεν εἰμὴ ἐκ τινων σπερμάτων τῶν ἀληθειῶν αἰ ὁποῖαι φυσικῶς ὑπάρχουσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν. Μετὰ ταῦτα, ἐξήτασα ὁποῖα ἦσαν τὰ πρῶτα καὶ τὰ συνθέστατα τῶν ἀποτελεσμάτων τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐξαγάγῃ ἐκ τῶν αἰτιῶν τούτων, καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου εὕρηκα οὐρανοὺς, ἀστέρας, γῆν, καὶ ὕδωρ μάλιστα ἐπὶ τῆς γῆς, ἀέρα, πῦρ, ὀρυκτὰ καὶ τινὰ ἕτερα τοιαῦτα πράγματα τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ κοινώτατα πάντων καὶ τὰ ἀπλούστατα, καὶ κατὰ συνέπειαν τὰ εὐκολώτατα εἰς τὸ νὰ γνωρισθῶσιν. Ἐπειτα δὲ, ὅτε ἠθέλησα νὰ καταβῶ εἰς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἦσαν μερικώτερα, ἐπαρουσιάσθησάν μοι τόσοσιν ποικίλα, ὥστε δὲν ἐπίστευσα ὡς ἐκ τούτου ὅτι θὰ

ἦτο δυνατόν εἰς τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα νὰ διακρίνῃ τὰ εἶδη ἢ τὰ σχήματα τῶν σωμάτων ὅσα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τῆς ἀπειρίας ἄλλων τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπάρχωσιν ἐπ' αὐτῆς· ἐὰν τοιαύτη ἦτον ἡ θέλησις τοῦ Θεοῦ νὰ θέσῃ αὐτὰ ἐπὶ τῆς γῆς, μηδὲ κατὰ συνέπειαν νὰ ἀναφέρῃ αὐτὰ εἰς τὴν χρῆσιν ἡμῶν, ἐὰν μὴ προλαμβάνῃ τὰς αἰτίας διὰ τῶν ἀποτελεσμάτων, καὶ μεταχειρίζεται πολλὰ ἰδιαιτέρα πειράματα. Συνεπεία δὲ τούτου, ἐπαναφέρον τὸ πνεῦμά μου ἐφ' ὄλων τῶν ἀντικειμένων τὰ ὁποῖα ποτε ἐπαρουσιάσθησαν εἰς τὰς αἰσθήσεις μου, τολμῶ κάλλιστα νὰ εἶπω ὅτι οὐδὲν παρετήρησα τὸ ὅποσον νὰ μὴ δυνηθῶ ἀρκετὰ εὐχερῶς νὰ ἐξηγήσω διὰ τῶν ἀρχῶν τὰς ὁποίας εἶχον εὕρει. Ἄλλὰ δεόν ἐπίσης νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ δύναμις τῆς φύσεως εἶναι τόσοσιν εὐρεῖα καὶ ἐκτεταμένη, καὶ ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὐταὶ εἶναι τόσοσιν ἀπλαῖ καὶ τόσοσιν γενικαί, ὥστε δὲν παρατηρῶ οἰονεὶ πλέον οὐδὲν ἰδιαιτέρον ἀποτέλεσμα τὸ ὅποσον κατ' ἀρχάς νὰ μὴ γνωρίζω ὅτι δύναται νὰ ἐξαχθῇ ἐκ τούτων κατὰ πολλοὺς διαφόρους τρόπους καὶ ὅτι ἡ μεγαλειτέρα δυσκολία μου εἶναι συνήθως νὰ εὕρω ἐκ τίνος τῶν τρόπων τούτων ἐξαρτᾶται· διότι ὡς πρὸς τοῦτο οὐδὲν ἕτερον μέσον γνωρίζω ἐκτὸς τοῦ ἐρευνᾶσαι ἐκ νέου πειράματά τινα τὰ ὁποῖα νὰ ἦναι τοιαῦτα ὥστε ἡ ἐκθασίς αὐτῶν νὰ μὴ ἦναι ἢ αὐτὴ εἴτε κατὰ τὸν ἕνα τῶν τρόπων τούτων ὀφείλει τις νὰ ἐξηγήσῃ αὐτὸ εἴτε κατὰ τὸν ἕτερον. Ἄλλως τε, εὐρίσκομαι ἤδη εἰς τὸ σημεῖον, ὥστε νὰ ἴδω, μοὶ φαίνεται, ἀρκετὰ καλῶς πόσον πλαγίως ὀφείλει τις νὰ ἐνεργήσῃ διὰ νὰ κάμῃ τὰ περισσύτερα τῶν πειραμάτων ἐκείνων τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, ἀλλὰ βλέπω ἐπίσης ὅτι εἶναι τοιαῦτα καὶ τόσοσιν πολυάριθμα, ὥστε μήτε αἱ χεῖρές μου μήτε τὸ εἰσόδομά μου, ἂν καὶ χιλιάκις μεγαλειότερον εἶχον ἢ ὅσον ἔχω, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς ὅλα, εἰς τρόπον ὥστε, καθ' ὅσον εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ἔχω τὴν εὐκολίαν νὰ κάμω κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἐπίσης θὰ

προβαίνω κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον εἰς τὴν γνώσιν τῆς φύσεως, τοῦθ' ὅπερ προϋπιθέμενον γινώσκω διὰ τῆς πραγματείας τὴν ὁποίαν γράφω ἐνταῦθα, καὶ ν' ἀποδείξω δι' αὐτῆς τόσον καθαρῶς τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν τὸ δημόσιον δύναται νὰ ἔχη ἐκ ταύτης, ὥστε θὰ ὑπερβάλω πάντας ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπιθυμοῦσιν ἐν γένει τὸ καλὸν τῶν ἀνθρώπων, δηλαδὴ πάντας ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἶναι πράγματι ἐνάρετοι καὶ οὐδὲν ψευδῶς φαινόμενοι μὴδὲ μόνον κατὰ τὴν γνώμην, τόσον εἰς τὸ νὰ μοὶ κοινοποιήσωσιν ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἔκαμαν ἤδη, ὅσον καὶ εἰς τὸ νὰ μὲ βοηθήσωσιν εἰς τὴν ἔρευναν ἐκείνων τὰ ὅποια ὑπολείπονται νὰ γίνωσιν.

Ἄλλα ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἔσχον ἑτέρους λόγους, οἱ ὅποιοι μ' ἔκαμαν τῇ ἀληθείᾳ νὰ ἐξακολουθήσω νὰ γράφω πάντα τὰ πράγματα τὰ ὅποια θὰ ἔκρινον κάπως ἐνδιαφέροντα καθ' ὅσον θ' ἀνεκάλυπτον ἐκ τούτων τὴν ἀλήθειαν, καὶ νὰ καταβάλλω εἰς αὐτὰ τὴν αὐτὴν ἐπιμέλειαν οἷαν καὶ ἂν ἤθελον νὰ δώσω αὐτὰ νὰ ἐκτυπωθῶσι, τόσον ἐπὶ τέλους διὰ νὰ ἔχω περισσοτέραν εὐκαιρίαν νὰ τὰ μελετήσω καλῶς, ὡς ἀναμφιδόλως θεωρεῖ τις πάντοτε ἐκ τοῦ ἐγγυτέρου ἐκεῖνο τὸ ὅποιον νομίζει ὅτι μέλλει νὰ θεωρηθῆ ὑπὸ πολλῶν ἢ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον δὲν γράφει εἰμὴ διὰ τὸν ἑαυτὸν του (καὶ συχνάκις τὰ πράγματα, ἅτινα μοὶ εἶχον φανῆ ἀληθῆ ὅτε ἤρχισα νὰ συλλαμβάνω αὐτὰ, μοὶ ἐφάνησαν ψευδῆ, ὅτε ἤθελσα νὰ θέσω αὐτὰ ἐπὶ τοῦ χάρτου), ὅσον καὶ διὰ νὰ μὴ χάσω καμμίαν περίστασιν νὰ ὠφελῶ τὸ δημόσιον, ἐὰν ἦμαι ἱκανός, καὶ ἵνα, ἐὰν τὰ ὑπ' ἐμοῦ γραφόμενα ἔχωσιν ἀξίαν τινὰ, ἐκείνοι, οἱ ὅποιοι θὰ ἔχωσιν αὐτὰ μετὰ τὸν θάνατόν μου, δυνηθῶσι νὰ ποιήσωσι χρῆσιν αὐτῶν ὡς θὰ ἦτο προσφορώτερον, τὰ ὅποια ὁμοῦ οὐδὲν ὠφελον νὰ συναίνεσω νὰ δημοσιευθῶσιν ἐμοῦ ζῶντος, ἵνα μήτε αἱ ἐνστάσεις καὶ αἱ λογομαχίαι εἰς τὰς ὁποίας θὰ ὑπέκειντο ἴσως, μὴδὲ μάλιστα ἡ ὑπόληψις τοιαύτη οἰανδήποτε θὰ μοὶ περιεποιούντο, ἐπιφέρωσί μοι μηδεμίαν περίστασιν νὰ χάσω τὸν καιρὸν τὸν ὅποιον προτίθε

μαι νὰ μεταχειρισθῶ πρὸς διδασκαλίαν μου. Διότι, μολονότι εἶναι ἀληθές ὅτι ἕκαστος ἀνθρώπος εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ παρέχῃ ὅσον καλὸν ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτᾶται εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ μολονότι κυρίως τὸ νὰ μὴ ἦναι τις ὠφελίμος εἰς τινὰ εἶναι ὡς νὰ μὴ ἔχη μηδεμίαν ἀξίαν, εἶναι ἐπίσης ἀληθές ὁμοῦ ὅτι αἱ φροντίδες ἡμῶν ὀφείλουσι νὰ ἐπεκτείνωνται περαιτέρω τῆς παρούσης ἐποχῆς, καὶ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ παραλείπη τις τὰ πράγματα τὰ ὅποια θὰ ἐπέφερον ἴσως ὄφελός τι εἰς τοὺς ζῶντας, ὅτε ὑπάρχει ἡ πρόθεσις νὰ ποιήσῃ τις ἕτερα ἅτινα φέρουσι περισσώτερον εἰς τοὺς ἀναψιούς ἡμῶν. Ἐπειδὴ πραγματικῶς θέλω πολὺ νὰ μάθωσιν ὅτι τὸ ὀλίγον τὸ ὅποιον γνωρίζω μέχρι τοῦδε δὲν εἶναι σχεδὸν τίποτε συγκρινόμενον πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀγνοῶ καὶ τὸ ὅποιον δὲν ἀπελπίζομαι ὅτι θὰ μάθω, διότι τὸ αὐτὸ οἰονεὶ συμβαίνει εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀνακαλύπτουσιν ὀλίγον τὴν ἀλήθειαν ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ὡς καὶ εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἀρχόμενοι νὰ γίνωνται πλούσιοι, ὀλιγωτέρας δυσκολίας δοκιμάζουσιν εἰς τὸ νὰ κάμωσι μεγάλας ἀποκτήσεις ἢ ὅσας ἐδοκίμασαν πρότερον ὄντες πτωχότεροι εἰς τὸ νὰ κάμωσι πολὺ μικρότερας. Δύναται τις μάλιστα νὰ συγκρίνῃ ταῦτα πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τῶν στρατιῶν, τῶν ὁποίων αἱ δυνάμεις αὐξάνουσι συνήθως ἀναλόγως τῶν νικῶντων, καὶ οἱ ὅποιοι ἔχουσιν ἀνάγκην περισσοτέρας ἀγωγῆς ἵνα ἐγκαρτερήσωσι μετὰ τὴν ἀπώλειαν μιᾶς μάχης ὅσην δὲν ἔχουσι, ἀφοῦ κερδίσωσιν αὐτὴν, νὰ καταλάβωσι πόλεις καὶ ἐπαρχίας. Διότι τῇ ἀληθείᾳ τὸ νὰ προσπαθῆ τις νὰ νικήσῃ ὅλας τὰς δυσκολίας καὶ τὰς πλάνας αἱ ὁποῖαι ἐμποδίζουσιν ἡμᾶς νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν γνώσιν τῆς ἀληθείας εἶναι ὡς νὰ δίδῃ μάχας, καὶ τὸ νὰ παραδεχθῆ τις ἐσφαλμένην τινὰ γνώμην ἀφορῶσαν ἀντικείμενον ὀλίγον γενικὸν καὶ ἐνδιαφέρον εἶναι ὡς νὰ χάσῃ μίαν μάχην ἀπαιτεῖται, ἔπειτα, περισσοτέρα ἐτοιμότης διὰ νὰ ἐπανέλθῃ τις εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκειτο πρότερον, ὅσην δὲν χρειάζεται εἰς τὸ νὰ κάμῃ τις μεγάλας προόδους

ὅτε ἔχει ἤδη ἀρχὰς ἀσφαλεῖς. Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ ἐμὲ, ἐὰν πρότερον εὕρηκα ἀληθείας τινὰς ἐν ταῖς ἐπιστήμαις (καὶ ἐλπίζω ὅτι τὰ πράγματα τὰ ὅποια ἐμπεριέχοντα: ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ θὰ κάμωσι νὰ κρίνωσι τινες ὅτι εὕρηκα μερικὰς) δύνανται νὰ εἶπω ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ συνέπειαι καὶ προιόντα πέντε ἢ ἕξ δυσκολιῶν τὰς ὁποίας ὑπερῆνικσα καὶ τὰς ὁποίας ὑπολογίζω ὡς τὸσας μάχας: ἐν ταῖς ὁποίαις ἔσχον τὴν εὐτυχίαν ὑπὲρ ἐμοῦ. Μάλιστα δὲ, οὐδὲν ἄλλο θὰ φρονηθῶ νὰ εἶπω, ὅτι σκέπτομαι ὅτι δὲν ἔχω πλέον ἀνάγκην νὰ κερδίσω εἰμὴ δύο ἢ τρεῖς ἄλλας ὁμοίας διὰ νὰ φθάσω καθ' ὅλοκληρίαν εἰς τοὺς σκοπούς μου, καὶ ὅτι ἡ ἡλικία μου οὐδὲν εἶναι τόσον προβεβηκυῖα, ὥστε, κατὰ τὸ σῆμα, στάδιον τῆς φύσεως, νὰ μὴ δύναμαι εἰσεῖναι νὰ ἔχω ἀρκετὴν εὐκαιρίαν πρὸς τοῦτο. Ἄλλα νομίζω ὅτι τοσούτῳ μᾶλλον ὑποχρεοῦμαι νὰ φειδῶμαι τοῦ χρόνου, ὅστις μοὶ ἐναπολείπεται, ὅσον καὶ περισσοτέρας ἐλπίδας ἔχω ὅτι θὰ δυνηθῶ καλῶν αὐτοῦ χρῆσιν νὰ κάμω καὶ θὰ εἶχον ἀναμφιδόλως πολλὰς περιστάσεις νὰ χάσω αὐτόν, ἐὰν ἐδημοσίωον τὰς βάσεις τῆς φυσικῆς μου: διότι, μολονότι ἀκόμη εἶναι σχεδὸν ὅλοι τόσον σαφεῖς ὥστε δὲν ἀπαιτεῖται εἰμὴ νὰ τὰς ἀκούσῃ τις διὰ νὰ πιστεῦσιν εἰς αὐτάς, καὶ μολονότι οὐδεμία ὑπάρχει ἐκ τούτων τῆς ὁποίας δὲν σκέπτομαι ὅτι δύναμαι νὰ δώσω τὰς ἀποδείξεις, μολαταῦτα, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐρίσκωνται σύμφωνοι πρὸς ὅλας τὰς διαφόρους γνώμας τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, προβλέπω ὅτι πολλάκις θὰ ἀπασχοληθῶ ὑπὸ τῶν ἐνστάσεων τὰς ὁποίας θὰ ἔκαμον νὰ ἀναφωθῶν.

Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι αἱ ἐνστάσεις αὐταὶ θὰ ἦσαν ὠφέλιμοι τόσον διὰ νὰ μὲ κάμωσι ν' ἀναγνωρίσω τὰ σφάλματά μου ὅσον διὰ νὰ δυνηθῶσι καὶ οἱ ἄλλοι διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ ἐνοήσωσιν αὐτάς καλλίτερα, ἐὰν εἶχον καλὸν τι, καὶ ἵνα, ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ δύναται νὰ ἴδωσι περισσώτερον ἢ εἰς μόνον ἀνθρώπος, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦδε νὰ ποιῶσιν αὐτῶν χρῆσιν, μὲ βοηθήσωσιν ἐπίσης διὰ τῶν ἀνακαλύψεων των. Ἄλλα καὶ ἂν ἀκόμη ἀνεγνωρίζω ἑμαυτὸν καθ' ὑπερβολὴν ὑποκει-

μενον εἰς τὸ ν' ἀπατηθῶ, καὶ δὲν βασιζώμην οὕτω πως οὐδέποτε εἰς τὰς πρώτας ἰδέας αἱ ὁποῖαι μοὶ ἔρχονται, μολαταῦτα ἢ πείρα τὴν ὁποίαν ἔχω περὶ τῶν ἐνστάσεων τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ μοὶ κάμῃ μ' ἐμποδίζεῖ νὰ ἐλπίσω ἐκ τούτων καμμίαν ὠφέλειαν: διότι πολλάκις ἤδη ἐδοκίμασα τὰς κρίσεις τόσον ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἐθεώρησα ὡς φίλους μου ὅσον καὶ τινῶν ἑτέρων πρὸς τοὺς ὁποίους ἐνόμιζον ὅτι ἦμην ἀδιάφορος, καὶ τινῶν μάλιστα ἐπίσης τῶν ὁποίων ἐγνώριζον ὅτι ἡ κακεντρέχεια καὶ ὁ φθόνος θὰ ἐπροσπάθουν ἀρκετὰ ν' ἀνακαλύψωσιν πᾶν ὅ,τι ἡ συμπάθεια τῶν φίλων μου θὰ ἐκρυπτεῖν: ἀλλὰ σπανίως συνέβη ὥστε νὰ μοὶ ἐπιφέρῃ τις ἐνστασίον τινα τὴν ὁποίαν οὐδὲν ἄλλο θὰ μὴ ἔχω προβλέψει, ἐκτος ἂν ἦτο αὐτὴ λίαν μακρὰν τοῦ ἀντικειμένου μου: εἰς τρόπον ὥστε οὐδέποτε τρόπον τινὰ ἀπήνησα κριτικὸν τινα τῶν γνωμῶν μου ὅστις νὰ μὴ ἐφάνη εἰς ἐμὲ εἴτε ἤττον αὐστηρὸς εἴτε ἤττον εὐθύς: ἢ ἐγὼ αὐτός. Καὶ μὴδὲ ἐσημείωσα τουλάχιστον ὅτι διὰ τοῦ μέσου τῶν συζητήσεων αἱ ὁποῖαι γίνονται ἐν τοῖς σχολείοις οὐδεμία ἀληθὴ ἀνεκαλύφθη ἢ ὁποία νὰ ἦτον ἀγνωστος πότερον: διότι ἐν ᾧ ἕκαστος προσπαθεῖ νὰ νικήσῃ, καταγίνονται περισσώτερον νὰ κάμωσιν ὥστε νὰ ὑπερισχύσῃ ἡ πιθανότης ἢ νὰ σταθμίσωσι τοὺς λόγους τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἑτέρας μεριδός: καὶ ἐκείνοι οἱ ὅποιοι ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὑπῆρξαν καλοὶ δικηγόροι δὲν γίνονται διὰ τοῦτο μετὰ ταῦτα καλλίτεροι δικασταί.

Διὰ δὲ τὴν ὠφέλειαν τὴν ὁποίαν θὰ ἀπεκαρποῦντο οἱ ἄλλοι ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως τῶν ἰδεῶν μου, δὲν θὰ ἠδύνατο ἐπίσης νὰ ἦναι λίαν μεγάλη, καθ' ὅσον μᾶλλον δὲν ἔπερον αὐτάς τόσον μακρὰν, ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη νὰ προσθέσω πολλὰ πράγματα εἰς αὐτάς πρὶν ἐφαρμόσω αὐτάς εἰς τὴν χρῆσιν. Καὶ σκέπτομαι ὅτι δύναμαι νὰ εἶπω ἀνεματαιότητος ὅτι, ἂν ὑπάρχῃ τις ὁ ὁποῖος νὰ ἦναι ἀξίως τούτου, οὗτος ὀφείλει νὰ ἦμαι ἐγὼ μᾶλλον ἢ οὐδεὶς ἕτερος, οὐχὶ διότι δὲν εἶναι δῆθεν δυνατόν νὰ ὑπάρχωσιν ἐν τῷ κόσμῳ πολλὰ πνεύματα ἀσυγκρίτως καλλί-

τερα τοῦ ἰδικοῦ μου, ἀλλὰ διότι δὲν θὰ ἠδύνατό τις ν' ἀντιληφθῆ τόσον καλῶς ἐνός πράγματος καὶ νὰ κάμῃ αὐτὸ ἰδικόν του, ὅταν μανθάνῃ αὐτὸ ἀπὸ ἕτερον, ὅσον ὅταν ἀνακαλύπτῃ αὐτὸ ὁ ἴδιος. Τοῦτο δὲ εἶναι τόσον ἀληθές ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ὥστε, μολοντί πολλάκις ἐξήγησά τινας τῶν ἰδεῶν μου εἰς πρόσωπα κάλλιστον πνεῦμα ἔχοντα, τὰ ὁποῖα, ἐν ὅσῳ ἐγὼ ὠμίλουν πρὸς αὐτά, ἐφαίνοντο ὅτι ἐνόουν αὐτάς λίαν σαφῶς, μολαταῦτα ὅταν αὐτὰ ἐπανέλαβον αὐτάς, ἐσημείωσα ὅτι ἤλλαξαν αὐτάς σχεδὸν πάντοτε εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε δὲν ἠδυνάμην πλέον νὰ τὰς ὁμολογήσω ὡς ἰδικὰς μου. Διὸ καὶ μετὰ χαρᾶς παρακαλῶ ἐνταῦθα τοὺς ἀπογόνους ἡμῶν νὰ μὴ πιστεύωσι ποτέ ὅτι τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα θὰ εἴπῃ τις εἰς αὐτοὺς ἔρχονται πρὸς ἐμοῦ ὅταν ἐγὼ αὐτὸς διόλου δὲν τὰ κοινολογήσω· καὶ διόλου δὲν θαυμάζω διὰ τὰς ἀλλοκότους ἰδέας τὰς ὁποίας ἀποδίδουσιν εἰς ὅλους τοὺς ἀρχαίους ἐκείνους φιλοσόφους τῶν ὁποίων οὐδόλως ἔχομεν τὰ συγγράμματα, μὴδὲ κρίνω διὰ τοῦτο ὅτι αἱ σκέψεις αὐτῶν ὑπῆρξαν λίαν παράλογοι, ἐπειδὴ ἦσαν κάλλιστα πνεύματα τῶν ἡμερῶν των, ἀλλὰ μόνον ὅτι κακῶς εἰς ἡμᾶς αὐτάς ἀνέφερον. Βλέπομεν δὲ ἐπίσης ὅτι οὐδέποτε σχεδὸν συνέβη ὥστε μὴ εἶναι τῶν ὁπαδῶν τῶν συγγραμμάτων των νὰ ὑπερβῆ αὐτοὺς, καὶ βεβαίως εἶναι ὅτι ἐμπνεύσασται τῶν νῦν ὁπαδῶν τοῦ Ἀριστοτέλους θὰ ἐλογίζοντο εὐτυχεῖς ἐὰν εἶχον τόσας γνώσεις τῆς φύσεως ὅσας ἐκεῖνος εἶχεν, καὶ ἐπὶ τῷ ὄρω μάλιστα ὅτι δὲν θὰ εἶχον οὐδέποτε περισσοτέρας. Εἶναι ὡς ὁ κιστὸς ὅστις οὐδόλως τείνει ν' ἀναβῆ ἀνωτέρω τῶν δένδρων τὰ ὁποῖα ὑποστηρίζουσιν αὐτὸν, καὶ ὅστις μάλιστα πολλάκις καταβαίνει πάλιν ἀπ' οὗ ἔρθασε μέχρι τῆς κορυφῆς των· διότι μοι φαίνεται ὅτι καὶ οὗτοι ἐπίσης καταβαίνουν πάλιν, δηλαδὴ γίνονται τρόπον τινὰ ἥττον σοφοὶ ἢ ὅσον ἦσαν ἀπέχοντες τοῦ σπουδάζειν, οἱ ὁποῖοι, μὴ εὐχαριστεύμενοι ἐκ τοῦ γινώσκαι πᾶν ὅ,τι εἶναι σαφῶς ἐξηγημένον ὑπὸ τοῦ συγγραφέως των, θέλουσιν ἐκτὸς τούτου νὰ εὕρωσιν ἐν αὐτῷ τὴν λύσιν πολλῶν δυσ-

κολιῶν περὶ τῶν ὁποίων οὐδέποτε ἴσως ἐσκέφθη. Ἐν τούτοις ὁ τοῦ φιλοσοφῆν τρόπος τῶν εἶναι λίαν εὐκολός δι' ἐκείνους οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουσιν εἰμὴ πνεύματα λίαν μέτρια· διότι ἡ ἀσάφεια τῶν ὀρισμῶν καὶ τῶν ἀρχῶν τῶν ὁποίων ποιοῦνται χρῆσιν εἶναι αἰτία ὅτι δύνανται νὰ ὁμιλῶσι περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων τόσον εὐτόλμως ὅσον καὶ ἐὰν ἐγνώριζον αὐτά, καὶ νὰ ὑποστηρίζωσι πᾶν ὅ,τι λέγουσι κατὰ τῶν ἐπιτηδειοτάτων καὶ ἱκανοτάτων, χωρὶς νὰ ἔχῃ τις τὸ μέσον νὰ τοὺς πείσῃ ἐφ' ᾧ καὶ μοι φαίνονται ὅμοιοι πρὸς τυφλὸν ὅστις διὰ νὰ παλαίσῃ ἀνεῦ ἀπωλειῶν κατὰ τινος ὅστις βλέπει, θὰ ἔκαμνεν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν πυθμένα ὑπογείου λίαν σκοτεινοῦ· καὶ δύναμαι νὰ εἶπω ὅτι οὗτοι ἔχουσι συμφέρον, ὥστε ἀπέχω τοῦ νὰ δημοσιεύσω τὰς ἀρχὰς τῆς φιλοσοφίας τῆς ὁποίας ποιῶμαι χρῆσιν· ἐπειδὴ, καθὼς εἶναι ἀπλουστάται καὶ σαφέσταται, θὰ ἐπραττον οἰοῦντι τὸ αὐτὸ δημοσιεύων αὐτάς, ὡς εἴπερ ἦνοιγον παραθύριά τινα καὶ ἔδιδον φῶς εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐπόγειον ὅπου κατέβησαν διὰ νὰ ἀγωνισθῶσιν. Ἀλλὰ καὶ τὰ κάλλιστα τῶν πνευμάτων δὲν ἔχουσι τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἐπιθυμῶσιν νὰ γνωρίσωσιν αὐτάς· ἐπειδὴ, ἐὰν θέλωσι νὰ γνωρίζωσι νὰ ὁμιλῶσι περὶ πάντων τῶν πραγμάτων καὶ νὰ ἀποκτήσωσι τὴν φήμην λογίων, θὰ φθάσωσιν εἰς τοῦτο εὐκολότερα εὐχαριστούμενοι ἐκ τῆς πιθανότητος, ἢ ὁποία δύναται νὰ εὐρεθῆ χωρὶς μεγάλου κόπου καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἀντικειμένων, ἢ ζητούντες τὴν ἀλήθειαν, ἢ ὁποῖα δὲν ἀποκαλύπτεται εἰμὴ ὀλίγον κατ' ὀλίγον κατὰ τινα πράγματα, καὶ ἢ ὁποῖα, προκειμένου νὰ ὁμιλήσῃ τις περὶ τῶν ἄλλων, ὑποχρεῖται νὰ ὁμολογήσῃ τις εἰλικρινῶς ὅ,τι ἀγνοεῖ αὐτά. Ἐὰν προτιμῶσι τὴν γνῶσιν μέρους τινός τῆς ἀληθείας ἀντὶ τῆς ματαιότητος τοῦ νὰ φαίνωνται ὅτι οὐδὲν ἀγνοοῦσι, καὶ ἂν θέλωσι ν' ἀκολουθήσωσι σχέδιον ὅμοιον πρὸς τὸ ἰδικόν μου, δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην διὰ τοῦτο νὰ εἶπω αὐτοῖς τίποτε περιπλέον παρ' ὅ,τι εἶπον ἤδη ἐν τούτῳ τῷ λόγῳ· διότι ἐὰν ἦναι ἱκανοὶ νὰ προβῶσι περαιτέρω ἢ ὅσον ἐγὼ προέβην, θὰ ἦναι ἐπίσης ἱκανοὶ, κατὰ λόγον ἰσχυρότερον, νὰ εὕρωσιν ἀπ' ἐαυτῶν πᾶν

ὅ,τι ἐγὼ νομίζω ὅτι εὕρηκα. καθ' ὅσον μάλλον, ἐπειδὴ οὐδέποτε οὐδὲν ἐξήτασα εἰμὴ κατὰ τάξιν, εἶναι βεβαίον ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μοι μένει ἀκόμη ν' ἀνακαλύψω εἶναι ἀπ' ἐαυτοῦ δυσκολώτερον καὶ μάλλον κερυμμένον ἐκείνου τὸ ὁποῖον ἠδυνάμην προητέρα νὰ ἀφηγηθῶ· καὶ θὰ εἶχον οἱ ἄλλοι πολὺ ὀλιγωτέραν εὐχαρίστησιν νὰ μάθωσι τοῦτο παρ' ἐμοῦ ἢ ἀπ' ἐαυτῶν ἐκτὸς τούτου ἢ ἐξὶς τὴν ὁποῖαν θ' ἀποκτήσωσι, ζητοῦντες πρῶτον τὰ εὐκόλα πράγματα, καὶ ρθάνοντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον, βαθμιδῶν, εἰς ἕτερα δυσκολώτερα θὰ χρησιμίσῃ εἰς αὐτοὺς περισσότερον παρ' ὅσον ὅλαί αἱ εἰσηγήσεις μου δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ πράξωσιν. Ὡς πρὸς ἐμὲ δὲ, πείπειμαι ὅτι ἐὰν μ' εἶχον διδάξει ἀπὸ τῆς νεότητός μου ὅλας τὰς ἀληθείας τῶν ὁποίων ἐζήτησα ἐκτοτε τὰς ἀποδείξεις, καὶ τὰς ὁποίας οὐδένα κόπον θὰ εἶχον νὰ μάθω, ποτέ ἴσως δὲν θὰ ἐγνώριζον ἑτέρας, καὶ τούλάχιστον ποτέ δὲν θὰ ἀπέκτων τὴν ἐξὶν καὶ τὴν εὐκολίαν τὰς ὁποίας νομίζω ὅτι ἔχω νὰ εὕρισκω πάντοτε νέας καθ' ὅσον καταγίνωμαι νὰ ζητῶ αὐτάς. Ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἐὰν ὑπάρχῃ εἰς τὸν κόσμον ἔργον τι τὸ ὁποῖον δὲν δύναται τόσον καλῶς νὰ φέρῃ εἰς πέρας οὐδεὶς ἕτερος εἰμὴ ὁ ἴδιος ὅστις ἤρξισεν αὐτὸ, τοῦτο εἶναι ἐκεῖνο εἰς τὸ ὁποῖον ἐργάζομαι.

Ἦναι ἀληθές ὅτι, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ πειράματα τὰ ὁποῖα δύναται νὰ χρησιμίσωσιν εἰς τοῦτο, εἰς μόνον ἄνθρωπος δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὸ νὰ πράξῃ αὐτὰ πάντα· ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο ἐπίσης νὰ μεταχειρισθῇ ἐπωφελῶς ἑτέρας χεῖρας ἢ τὰς ἰδικὰς του, ἐκτὸς τῆς τῶν τεχνιτῶν, ἢ τοιούτων ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους θὰ ἠδύναντο νὰ πληρώσῃ, καὶ τοὺς ὁποίους ἢ ἐλπίς τοῦ κέρθους, ὅπερ ἐστὶ μέσον δραστηκώτατον, θὰ ἔκαμνεν νὰ ἐνεργήσωσιν ἀκριβῶς πάντα τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ῥητῶς θὰ τοῖς παρήγγελλον. Ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τοὺς θελοντάς, οἱ ὁποῖοι ἐκ περιεργείας ἢ ἐπιθυμίας νὰ μάθωσιν, θὰ προσεφέροντο νὰ τὸν βοηθήσωσιν, ἐκτὸς τοῦ ὅτι συνήθως ἔχουσι περισσοτέρας ὑποσχέσεις ἢ ἀποτελέσματα καὶ δὲν κάμνουσιν εἰμὴ ὠραίας προτάσεις ἐκ τῶν ὁποίων οὐδεμίαν οὐδέποτε

ἐπιτυγχάνει, αὐτοὶ θὰ ἤθελον ἐξ ἅπαντος νὰ πληρωθῶσι διὰ τῆς ἐξηγήσεως δυσκολιῶν τιῶν ἢ τούλάχιστον διὰ φιλοφρονήσεων καὶ συνδιαλέξεων ἀνωφελῶν αἱ ὁποῖαι θὰ ἔκαμνον αὐτὸν νὰ χάσῃ τὸν καιρὸν του εἰς μάτην. Ὡς πρὸς τὰ πειράματα δὲ, τὰ ὁποῖα ἔκαμνεν ἤδη οἱ ἄλλοι, καὶ ἂν ἀκόμη ἤθελον νὰ τὰ ἀνακοινώσωσιν εἰς αὐτὸν, τοῦθ' ὅπερ δὲν θὰ ἐπραττον ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ὀνομάζουσιν αὐτὰ μυστικά, αὐτὰ εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον σύνθετα ἐκ τῶν περιστάσεων ἢ μιγμάτων περιττῶν, ὥστε θὰ τῷ ἦτον λίαν δυσχερὲς νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὴν ἀλήθειαν· ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ εὕρισκεν αὐτὰ σχεδὸν ὅλα κακῶς ἐξηγημένα, ἢ μάλιστα τόσον ἐσφαλμένα, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἔκαμναν αὐτὰ ἐβιάσθησαν νὰ τὰ κάμωσι νὰ ρηθῶσι σύμφωνα πρὸς τὰς ἀρχὰς των, ὥστε, ἂν ὑπῆρχόν τινα τὰ ὁποῖα θὰ τῷ ἐχρησίμευον, δὲν θὰ ἠδύναντο πάλιν νὰ ἦναι ἀντάξια τοῦ χρόνου τὸν ὁποῖον θὰ ἠναγκάζοντο νὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς τὸ νὰ τὰ ἐκλέξωσιν. Εἰς τρόπον ὥστε ἐὰν ὑπῆρχεν εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωπος τις τὸν ὁποῖον νὰ ἐγνώριζον οἱ ἄλλοι ὡς βεβαίως ἱκανὸν νὰ εὕρῃ τὰ μέγιστα πράγματα καὶ τὰ ὠφελιμώτατα εἰς τὸ δημόσιον ὅσον δύναται νὰ ἦναι, καὶ ἐὰν διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐβιάζοντο ὑπὸ πάντων τῶν μέσων νὰ βοηθήσωσιν αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὸ τέμα τῶν σχεδίων του, δὲν βλέπω ὅτι δύναται νὰ πράξωσιν ἕτερον τι δι' αὐτὸν, ἐκτὸς τοῦ νὰ χορηγήσωσιν αὐτῷ τὰ ἐξόδα τῶν πειραμάτων τῶν ὁποίων θὰ εἶχον ἀνάγκην καὶ τοῦ νὰ ἐμποδίσωσι τοῦ λοιποῦ ὥστε ὁ καιρὸς αὐτοῦ νὰ μὴ τοῦ ἀφαιρηθῆ ὑπὸ τῆς ἐνοχλήσεως οὐδενὸς ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν εἰκάζω τόσον ἀπ' ἐμαυτοῦ ὥστε νὰ θέλω νὰ ὑποσχεθῶ οὐδὲν ἔκτακτον, μὴδὲ τρέφομαι ὑπὸ ματαίων σκέψεων ὥστε νὰ φαντασθῶ ὅτι τὸ δημόσιον ὀφείλει νὰ ἐνδιαφερῆται πολὺ εἰς τὰ σχέδιά μου, δὲν ἔχω ἐπίσης τὴν ψυχὴν τόσον χυδαίαν ὥστε νὰ θελήσω νὰ δεχθῶ παρ' οἰουδήτινος οὐδεμίαν χάριν τῆς ὁποίας θὰ ἠδύνατό τις νὰ νομίζῃ ὅτι δὲν εἶμαι ἄξιος.

Ὅλαί αὐταὶ αἱ σκέψεις συννηωμέναι ὑπῆρ-

Ξαν αίτία, πρὸ τριῶν ἐτῶν, ὥστε νὰ μὴ θελήσω νὰ κοινολογήσω τὴν πραγματείαν τὴν ὁποίαν εἶχον εἰς χεῖρας, καὶ μάλιστα νὰ ἀποφασίσω νὰ μὴ δεῖξω οὐδεμίαν ἄλλην ἐπὶ ζωῆς μου τόσον γενικὴν, ἐξ ἧς θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐνοήσῃ τὰς βάσεις τῆς φυσικῆς μου. Ἄλλ' ἔκτοτε ὑπῆρξαν πάλιν δύο ἕτεροι λόγοι οἱ ὁποῖοι μὲ ὑπεχρέωσαν νὰ θέσω ἐνταῦθα δεῖγματὰ τινὰ ἰδιαίτερα, καὶ νὰ δώσω εἰς τὸ δημόσιον λογαριασμόν τινὰ τῶν ἐνεργειῶν μου καὶ τῶν σχεδίων μου. Ὁ πρῶτος εἶναι ὅτι, ἐὰν ἀπετύγχανον τούτου, πολλοί, οἱ ὁποῖοι ἐγνώρισαν τὴν πρόθεσιν τὴν ὁποίαν πρότερον εἶχον νὰ ἐκτυπώσω συγγράμματά μου τινὰ, θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῶσιν ὅτι αἱ αίτια διὰ τὰς ὁποίας ἀπέχω τούτου θὰ ἦσαν πρὸς ζημίαν μου μᾶλλον ἢ ὅσον δὲν εἶναι· διότι, μολοντί δὲν ἀγαπῶ τὴν ἐξ ὑπερβολῆς δόξαν, ἢ μάλιστα, ἐὰν τολμῶ νὰ εἶπω τούτο, μολοντί μισῶ αὐτὴν καθ' ὅσον κρίνω αὐτὴν ἐναντίαν εἰς τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν ὁποίαν ἐκτιμῶ περισσότερο πάντων τῶν πραγμάτων, μολαταῦτα οὐδέποτε ἐπίσης προσεπάθησα νὰ κρύψω τὰς ἐνεργείας μου ὡς ἐγκλήματα, μηδὲ πολλὰς προφυλάξεις μετεχειρίσθην διὰ νὰ μείνω ἄγνωστος, τόσον διότι θὰ ἐνόμιζον ὅτι ἀδικουμαι ὅσον καὶ διότι τούτο θὰ μοι προὔξεναι εἶδος τι ἀνησυχίας ἢ ὁποία πάλιν θὰ ἦτον ἐναντία εἰς τὴν τελείαν ἀνάπαυσιν τοῦ πνεύματος τὴν ὁποίαν ζητῶ· καὶ ἐπειδὴ μένων οὕτω πάντοτε ἀδιάφορος μεταξύ τῆς φροντίδος τοῦ νὰ γίνω γνωστός ἢ νὰ μὴ γίνω, δὲν ἠδυνήθην νὰ ἐμποδίσω ὥστε νὰ μὴ ἀποκτήσω εἶδος τι ὑπολήψεως, ἐσκέφθην ὅτι ἐχρεώσθουν νὰ καταβάλω τὰ δυνάτα μου διὰ νὰ ἀπαλλαγῶ τοῦλάχιστον τοῦ ἔχειν κακὴν ὑπόληψιν.

Ὁ δεῦτερος λόγος, ὅστις μὲ ὑπεχρέωσε νὰ γράψω ταῦτα, εἶναι ὅτι, βλέπων ὅτι ὁσημέραι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον βραδύνει τὸ σχέδιον, τὸ ὁποῖον ἔχω νὰ διαγραφῶ, ἕνεκα ἀπειρῶν πειραμάτων τῶν ὁποίων ἔχω ἀνάγκην, καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνεργήσω ἄνευ τῆς βοηθείας τῶν ἄλλων, μολοντί δὲν κατακεῦμαι τόσον ὥστε νὰ ἐλπίσω ὅτι τὸ δημόσιον λαμβάνει μέγα μέρος εἰς τὰ συμφέροντά μου,

μολαταῦτα δὲν θέλω ἐπίσης νὰ φανῶ ἐγὼ αὐτός εἰς ἐμαυτὸν ἐλλειπῆς τόσον ὥστε νὰ δώσω χώραν εἰς τοὺς ἐπιζήσοντας μετ' ἐμὲ νὰ μοι κατηγορήσωσιν ἡμέραν τινα ὅτι θὰ ἠδύναμην ν' ἀφῆσω αὐτοῖς πολλὰ πράγματα κατὰ πολλὰ καλλίτερα ἢ ὅσον δὲν θὰ εἶχον πράξει, ἐὰν πολὺ θὰ παρημέλουν νὰ κάμω αὐτοὺς νὰ ἐννοήσωσι κατὰ τί ἠδύνατο νὰ συντελέσωσιν εἰς τὰ σχέδιά μου.

Καὶ ἐσκέφθην ὅτι μοι ἦτον εὐκόλον νὰ ἐκλέξω ἀντικειμένά τινα τὰ ὁποία, χωρὶς νὰ ὑπόκεινται εἰς πολλὰς φιλονεικίας, μηδὲ νὰ μὲ ὑποχρέωσωσι νὰ φανερώσω περισσοτέρας τῶν ἀρχῶν μου ἢ ὅσον δὲν ἐπιθυμῶ, δὲν θὰ ἔκαμνον ὥστε νὰ γίνῃ φανερόν ἀρκετὰ σαφῶς τί δύναμαι ἢ δὲν δύναμαι ἐν ταῖς ἐπιστήμαις. Κατὰ τοῦτο δὲ ἀδυνατῶ νὰ εἶπω ἐὰν ἐπέτυχον· καὶ οὐδόλως θέλω νὰ προλάβω οὐδενὸς τὰς κρίσεις ὁμιλῶν ἐγὼ ὁ ἴδιος περὶ τῶν συγγραμμάτων μου· ἀλλὰ θὰ χαρῶ ἐὰν ἐξετάσωσιν αὐτά· καὶ, ἵνα λάβωσιν ὅσον πολλὰς πρὸς τούτο περιστάσεις, καθικετεύω ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι θὰ ἔχωσιν ἐνστάσεις τινὰς νὰ κάμωσιν εἰς αὐτά, νὰ λάβωσι τὸν κόπον νὰ πέμψωσιν αὐτάς εἰς τὸν βιβλιοφῶλιν μου, ὑπὸ τοῦ ὁποῖου εἰδοποιούμενος, θὰ προσπαθῆσω νὰ ἐπισυνάψω εἰς αὐτάς τὴν ἀπόκρισίν μου συγχρόνως· καὶ διὰ τοῦ μέσου τούτου οἱ ἀναγνώσται, βλέποντες ὁμοῦ τὴν ἐνστασιν καὶ τὴν ἀπόκρισιν, θὰ κρίνωσι τόσον μᾶλλον εὐκόλως περὶ τῆς ἀληθείας, διότι δὲν ὑπόσχομαι ὅτι θὰ κάμω ποτὲ ἐκτεταμένους ἀποκρίσεις, ἀλλὰ μόνον ὅτι θὰ ὁμολογήσω τὰ σφάλματά μου, ἐὰν γνωρίσω αὐτά· ἢ, ἐν δὲν δυνῆθῶ νὰ ἀντιληφθῶ τούτου, θὰ εἶπω ἀπλῶς πᾶν ὅτι θὰ νομίσω ὅτι ἀπαιτεῖται εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῶν πραγμάτων τὰ ὁποία ἔγραψα, χωρὶς νὰ προσθέσω τὴν ἐζήγησιν οὐδενὸς νέου ἀντικειμένου· διὰ νὰ μὴ ὑποχρεωθῶ ἄνευ τέλους ἀπὸ τῆς μίας εἰς τὴν ἑτέραν ἀλήθειαν.

Ἐὰν δὲ τινες ἐξ ἐκείνων περὶ τῶν ὁποίων ὁμίλησα ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Διοπτρικῆς καὶ τῶν Μετεώρων δυσαρεστῶσιν ἐκ πρώτης ὄψεως, ἕνεκα τοῦ ὅτι ὀνομάζω αὐτάς ὑποθέσεις καὶ δὲν φαίνομαι ἐπιθυμῶν ν' ἀπο-

δείξω αὐτάς, ἃς ἔχη τις ὑπομονὴν ν' ἀναγνώσῃ ὅλα μετὰ προσοχῆς, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ εὐχαριστηθῇ ἐκ τούτων· διότι μοι φαίνεται ὅτι ἐν αὐτοῖς οἱ λόγοι συνάγονται τοῖς τοτρόπως ὥστε, καθὼς τὰ τελευταῖα ἀποδεικνύονται διὰ τῶν πρώτων τὰ ὁποία εἶναι αίτια αὐτῶν, τὰ πρώτα ταῦτα ἀποδεικνύονται ἀμοιβαίως ὑπὸ τῶν τελευταίων, τὰ ὁποία εἶναι ἀποτελέσματα τῶν. Καὶ δὲν πρέπει νὰ νομίσῃ τις ὅτι κατὰ τοῦτο διαπράττω τὸ σφάλμα τὸ ὁποῖον οἱ λογικοὶ ὀνομάζουσι κύκλον· διότι τῆς πείρας καθιτωτικῆς τὰ πλείστα τῶν ἀποτελεσμάτων τούτων βεβαίωτατα, αἱ αίτια, ἐκ τῶν ὁποίων πορίζεται αὐτά, δὲν χρησιμεύουσι τόσον εἰς τὸ νὰ τὰ ἀποδείξωσιν ὅσον εἰς τὸ νὰ τὰ ἐξηγήσωσιν· ἀλλ' ἐξ ἐναντίας αὐταὶ εἶναι αἱ ἀποδεικνυόμεναι ὑπ' ἐκείνων. Καὶ δὲν τὰ ὀνόμισα ὑποθέσεις εἰμὴ διὰ νὰ γνωρίζῃ τις ὅτι σέπιτομαι ὅτι δύναμαι νὰ πορισθῶ αὐτά ἐκ τῶν πρώτων ἐκείνων ἀληθειῶν τὰς ὁποίας ἀνωτέρω ἐζήγησα· τοῦθ' ὅπερ δὲν ἠθέλησα νὰ πράξω διὰ νὰ ἐμποδίσω ὥστε πνεύματά τινα, τὰ ὁποία φαντάζονται ὅτι γνωρίζουσιν ἐντὸς μίας ἡμέρας πᾶν ὅτι ἕτερός τις ἐσκέφθη ἐπὶ εἰκοσιν ἔτη, ἅμα εἶπη τις εἰς αὐτά μόνον δύο ἢ τρεῖς λέξει, καὶ τὰ ὁποία εἶναι τοσούτω μᾶλλον ὑποκείμενα εἰς τὸ σφάλλιν καὶ ὀλιγώτερον ἰκανὰ τῆς ἀληθείας, ὅσον εἶναι περισσότερο εὐρηθῆ καὶ ζωηρά, νὰ μὴ δυνῆθῶσιν ἐκ τούτου νὰ λάβωσιν εὐκαιρίαν νὰ οἰκοδομήσωσιν ἀλλόκοτόν τινα φιλοσοφίαν ἐπὶ ἐκείνων τὰ ὁποία θὰ νομίσωσιν ὡς ἀρχάς μου, καὶ νὰ ἀποδώσωσι τὸ σφάλμα τούτων εἰς ἐμέ· διότι, ὡς πρὸς τὰς γνώμας αἱ ὁποία εἶναι ὅλα ἰδικαί μου, οὐδόλως συγχωρῶ αὐτάς ὡς νέας, καθ' ὅσον μᾶλλον, ἐὰν καλῶς τις παρατηρήσῃ τοὺς λόγους τῶν, πεποιθα ὅτι θὰ εὐρη τις αὐτάς τόσον ἀπλᾶς καὶ τόσον συμφώνους πρὸς τὸν κοινὸν νοῦν, ὥστε θὰ φανῶσιν ὀλιγώτερον ἔκτακτοι καὶ ὀλιγώτερον παραδόξοι ἢ οὐδεμία ἑτέρα τὴν ὁποίαν δύναται τις νὰ ἔχη περὶ τῶν αὐτῶν ἀντικειμένων· καὶ οὐδόλως ἐπίσης καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ὁ πρῶτος ἐφευρέτης οὐδεμίας, ἀλλ' ὅτι οὐδέποτε περιεδέχθην αὐτάς μήτε ὡς ἐ-

λέχθησαν ὑπὸ τῶν ἄλλων, μήτε ὡς οὐδόλως ἐλέχθησαν, ἀλλὰ μόνον ὡς ἐπίσθην περὶ τούτων ὑπὸ τοῦ λογικοῦ.

Ἐὰν οἱ τεχνίται δὲν δύνανται ἀμέσως νὰ ἐκτελέσωσι τὴν ἐφεύρισιν, ἢ ὁποία ἐξηγήθη ἐν τῇ Διοπτρικῇ, δὲν πιστεύω ὅτι δύναται τις διὰ τοῦτο νὰ εἶπῃ ὅτι εἶναι κακὴ· ἐπειδὴ, καθ' ὅσον ἀπαιτεῖται ἐπιδεξιότης καὶ ἰκανότης διὰ νὰ κατασκευάσῃ τις καὶ νὰ ἰσοσταθίσῃ τὰς μηχανὰς τὰς ὁποίας περιγράφει, χωρὶς νὰ ἐλλείπῃ οὐδὲν προσόν, δὲν θὰ ἐκπλαγῶ ὀλιγώτερον ἐὰν ἐκ πρώτης ὄψεως εὐστόχως ἀπεκρίνοντο ἢ ὅσον ἂν τις ἠδύνατο νὰ μάθῃ ἐντὸς μιᾶς ἡμέρας νὰ πείσῃ ἐξαιρέτως τὴν βάρβιτον διὰ τὸν λόγον μόνον ὅτι θὰ εἶδῃ τις αὐτῶν διάγραμμα μουσικῆς τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο κελόν. Καὶ ἂν γράψω εἰς τὴν Γαλλικὴν γλώσσαν ἢ ὁποία εἶναι ἢ τῆς πατριδος μου, μᾶλλον ἢ εἰς τὴν Λατινικὴν, ἢ ὁποία εἶναι ἢ τῶν διδασκάλων μου, πράττω τούτο διότι ἐλπίζω ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν μεταχειρίζονται εἰμὴ τὸ ἴδιον αὐτῶν καθαρώτατον φυσικὸν λογικὸν θὰ κρίνωσι κάλλιον περὶ τῶν γνωμῶν μου ἢ ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι δὲν πιστεύουσιν εἰμὴ εἰς τὰ ἀρχαῖα βιβλία· καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἔχοντας συνάμα τὴν ὀρθοφροσύνην μετὰ τῆς μελέτης, τοὺς ὁποίους μόνους εὐχομαι ὡς κριτὰς μου, οὐδόλως θὰ ἦναι, πέπεισμαι, τόσον μερληπτικοὶ διὰ τὴν Λατινικὴν, ὥστε νὰ ἀποποιήσωσι νὰ ἀκούτωσι τοὺς λόγους μου, διότι ἐζήγησα αὐτοὺς εἰς γλώσσαν κοινήν.

Ἄλλως τε, οὐδόλως θέλω νὰ ὁμιλήσω ἐνταῦθα ἰδιαίτερος περὶ τῶν προόδων τὰς ὁποίας ἐλπίζω νὰ κάμω ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τὰς ἐπιστήμας, μήτε νὰ ὑποχρεωθῶ εἰς τὸ δημόσιον δι' οὐδεμίας ὑποσχέσεως τὴν ὁποίαν δὲν εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἐκτελέσω· ἀλλὰ θὰ εἶπω μόνον ὅτι ἀπεφάσισα νὰ μὴ μεταχειρισθῶ τὸν γρόνον, ὅστις μοι μένει νὰ ζήσω, εἰς ἕτερον πράγμα εἰμὴ εἰς τὸ νὰ προσπαθῆτω νὰ ἀποκτήσω γνώσεις τινὰς τῆς φύσεως, αἱ ὁποία νὰ ἦναι τοιαῦται, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ ἐξαγάγῃ κανόνας τινὰς διὰ τὴν ἱατρικὴν βεβαιωτέρους ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἔσχομεν μέχρι τῆς σήμερον. Ἡ κλί-

λίγου ἐμνημονεύσαμεν. Ὡς ἐργαλεῖον ἀκριβείας, ἐστὶ τῶν ἐντελεστάτων ἄτινα ἐν τῷ κόσμῳ ὑπάρχουσιν. Ὁ ἀντικειμενικὸς φακὸς ἔχει ἀνοῖγμα 32 ἑκατοστημορίων καὶ μεθέστιον ἀπόστασιν 5 μέτρων. Ἰδρυμένον δὲ ἐπὶ μηχανῆς παραλληλικῆς (1) στρέφεται ὑπὸ κινήσεως ὁμοίας πρὸς τὴν τοῦ ὠρολογίου περὶ τὸν ἄξονα τοῦ κόσμου, κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν τῆς κινήσεως τῆς γῆς, οὕτως ὡς τε πρὸς οἰονόητι· σημεῖον τοῦ οὐρανοῦ διευθυνομένου τὸ δίοπτρον διαφυλάττει σταθερῶς τὸν ἀστὲρα ἐν τῷ στενωῷ τῆς ὁράσεως καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ ἐν τῇ φαινομενικῇ αὐτοῦ πορείᾳ. Ὁ θόλος στρέφεται ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ὁ ἀστρονόμος φαίνεται ἀποτελῶν ἐξίκεσιν τοῦ παγκοσμίου νόμου ὅστις συμπαρέλκει τὸν οὐρανὸν, ἐπειδὴ μένει ἀκίνητος, ὡς ἰπὲρ ἡ σφαῖρα ἐστρέφετο ὑπὸ τοῦ πόδος αὐτοῦ, μηδὲ λωγ λαμβάνων μέρος ἐν τῇ κινήσει αὐτῆς. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο δίοπτρον κατασκευάσθη ἐν ἔτει 1860 ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ ὀπτικῇ ἐπιστήμονος Γάλλου Σεκρετᾶν, δι' ἐθελήθημεν ἀπολέσαντες πρὸ τινῶν ἐτών.

Δίοπτρον τι οὕτως ἰδρυμένον ὀνομάζεται ἰσημερινόν, ἐπειδὴ ὁ ἄξων, περὶ ὅντινα δύναται λαβεῖν πᾶσας τὰς θέσεις, διεύθυνεται πρὸς τὸν πόλον, καὶ ἐπειδὴ τὸ ἐργαλεῖον ἐστὶ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ οὐρανοῦ ἰσημερινῷ, ὅτε διαγράφει τὸν μέγαν παράλληλον πρὸς τὸν ἄξονα τοῦτον κύκλον. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτό ἐστι, μετὰ τοῦ μεσημβρινοῦ δίοπτρου, ἡ βῆσις παντὸς ἀστεροσκοπίου.

Τὸ μεσημβρινὸν δίοπτρον ὀνομάζεται οὕτως, ἐπειδὴ κινεῖται μόνον ἐν τῷ ἐπιπέδῳ τοῦ μεσημβρινοῦ καὶ οὐδόλως δύναται στρέφασθαι πανταχόθεν τοῦ καθέτου τούτου ἐπιπέδου. Πάντες οἱ ἀστέρες διέρχονται διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ ἐντὸς τεσσάρων καὶ εἰκοσιν ὥρων, ἕνεκα τῆς ἡμερησίας κινήσεως τῆς οὐ-

ρανίας σφαίρας, καὶ τὸ μεσημβρινὸν δίοπτρον ἔχει ὡς σκοπὸν τοῦ ἐπιβεβαιῶν τὴν διάβασιν αὐτῶν. Ὁ μέγας μεσημβρινὸς κύκλος τοῦ Ἀστεροσκοπίου τῶν Παρισίων κατασκευάσθη ἐν ἔτει 1863 ὑπὸ τοῦ Σεκρετᾶν καὶ Εἴσχεν ὁ ἀντικειμενικὸς αὐτοῦ ἐστὶ μέτρων 3 καὶ 85 ἑκατοστημορίων. Ἐγγυᾶναι δὲ ἀληθῆς ἀριστοῦργημα ἀκριβείας. Οὐδόλως ἐμνημονεύσαμεν ἐνταῦθα τῶν μεσημβρινῶν δίοπτρων ὡς μὴ χρῆσιμῶν τῇ σπουδῇ τῆς φυσικῆς τῶν ἀστέρων συστάσεως. ἤτις ἐστὶ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἀνά χειρας βιβλίου, ἀλλὰ τῇ ἐπιβεβαιώσει τῶν κινήσεων αὐτῶν.

Τὸ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν δίοπτρον τοῦ Ἀστεροσκοπίου τῆς Ῥωμαϊκῆς Σχολῆς, δι' οὗ ὁ Π. Σέκχης ἐπέτυχε τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ ἀνακαλύψεων, κατασκευάσθη ἐν ἔτει 1854 ὑπὸ Μάρτι ἐκ Μονάχου. Ὁ ἀντικειμενικὸς αὐτοῦ ἐστὶ τεσσάρων καὶ εἰκοσιν ἑκατοστημορίων καὶ τὸ μήκος αὐτοῦ τεσσάρων μέτρων καὶ 32 ἑκατοστημορίων. Οἱ ὀπτικοὶ ἀναδίδουσι μέχρι τῶν ἀριθμῶν 760 καὶ 1000. Ὁ σοφὸς ἐκ Ῥώμης ἀστρονόμος ἐφήρμοσεν αὐτῷ ἰσχυρὸν ἀναλυτικὸν τηλεσκόπιον (1) διὰ τὴν ἰδιὴν σπουδὴν τοῦ Ἡλίου. Πολλὰκις προτεκλήθη εἰς Ῥώμην, ἵνα θεωρήσῃ τὰς ἐξοχὰς, τὰς φλογίνας γλώσσας τεσσαράκοντα καὶ πεντήκοντα χιλιάδων λευγῶν ὕψους, αἵτινες ἐκρίπτονται σταθερῶς περίξ τοῦ γιγαντιαίου ἀστέρος, ὡς τὰ κολοσσαῖα κύματα τρομερῶν καταιγίδων.

Ἀπὸ τοῦ 1850 μέχρι 1860, πολλὰ μεγάλα δίοπτρα κατασκευάσθησαν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ Περρῶ καὶ Διάν· δύο δ' ἐξ αὐτῶν ἐμέτρων μέχρι τῶν 55 ἑκατοστημορίων (Περρῶ), καὶ 52 (Διάν)· τὸ δὲ μήκος τοῦ μὲν πρώτου ἦν 15 μέτρων, τοῦ δὲ δευτέρου 13. Οὐδόλως ὅμως ἰσχυρότερα ἐτύγχανον τοῦ ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν δίοπτρου τῶν 32 ἑκατο-

(1) Σ. Μ. Οὕτως ὀνομάζομεν τὸ ἐργαλεῖον δι' οὗ οἱ ἀστρονόμοι ἀναλύοντες τὰς ἀκτῖνας τοῦ ὀρωμένου ἀστῆρος καταλαμβάνουσιν ἐκ τῶν χρωμάτων οὐτῶν τὰ τῆς συστάσεως αὐτοῦ στοιχεῖα.

στημορίων τοῦ Ἀστεροσκοπίου τῶν Παρισίων.

Ἰδρύθη ἐν ἔτει 1860, ἐν Νέα Ἰόρκῃ, μέγα ἰσημερινὸν δίοπτρον, δι' οὗ ὁ Κ. Ρ. θερρορδ ἐπέτυχε τῶν ὠραίων αὐτοῦ φωτογραφημάτων τῆς Σελήνης. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο ἔχει ἀντικειμενικὸν φακὸν 33 ἑκατοστημορίων.

Ἐν ἔτει 1861, ἰδρύθη εἰς τὸ βασιλικὸν ἀστεροσκοπεῖον τῆς Γερμανίας μέγα ἰσημερινὸν δίοπτρον ἔχον ἀνοῖγμα 32 ἑκατοστημορίων. Δυνάμεθα δὲ κατατάξαι αὐτὸ σὺν τῷ τῶν Παρισίων. Ἐν τῇ περιγραφῇ ἦν εὐπρεστέθη ἀπευθῆναι μοι ὁ σεβασμῶς διευθυντῆς τοῦ Ἀστεροσκοπίου τῆς Ἀγγλίας, Κ. Αἰρῦ, οὐχὶ μείω τῶν πέντε καὶ πενήκοντα σχημάτων ἀκριβείας ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῶν διαφόρων τεμαχίων ἄτινα συγκροτοῦσι τὴν μηχανὴν ταύτην. Ἡ ἰδρυσις αὐτοῦ ἐστὶν ὅλως διάφορος τῆς τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα ἐργαλεῖα εἰσὶν ἀνάλογα καὶ χρῆσιμῶσι ταῖς αὐταῖς χρήσεσιν.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν, τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τοῦ Σικαγκῶ ἐνετείλατο τῷ Ἀλβᾶν Κλάρκ κατασκευάσαι δίοπτρον οὗτινος ὁ ἀντικειμενικὸς ἔχει διάμετρον 47 ἑκατοστημορίων. Τὸ Ἀστεροσκοπεῖον τῆς Κιγκινάτης ἐστὶ κάτοχον δίοπτρου ἰσοδυναμοῦ.

Σημειώσις ἀξία προσοχῆς ἐστὶν ὅτι τὸ μέγιστον τῶν δίοπτρων τῆς Εὐρώπης μηδὲ ἐθνικῶ τινι ἀστεροσκοπεῖῳ ἀνήκει μηδὲ κυβερνήσει τινι, μηδ' ἐξ ἐπαγγέλματος τινι ἀστρονόμῳ, ἀλλ' ἐμπόρῳ ἀποχωρήσαντι τῶν ὑποθέσεων, ὅστις ποιεῖται εὐγενιστάτην χρῆσιν τῆς αὐτοῦ περιουσίας, τῷ κ. Νυβάλ κατασκευαστῇ τῶν ὑποβροχίων κάλων ἐν Ἀγγλίᾳ. Καθὼς πολλοὶ τῶν συμπατριωτῶν αὐτοῦ, ὁ πλούσιος οὗτος Ἀγγλὸς ὠκοδομῆατο ἀστεροσκοπεῖον καὶ ἀσχολεῖται εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἀστρονομίας, ἀρεστότερον εὐρίσκων τὸ τοιαύτην χρῆσιν τοῦ χρένου καὶ τῆς περιουσίας αὐτοῦ ποιῆσαι μᾶλλον ἢ τὸ ἐπισωρεῦσαι ποσὰ μὴδὲν παράγοντα, ἢ τὸ σπαταλᾶν ἀφρόνως εἰς τὰ ἵπποδρῆμα, εἰς τὰ χαρτοπαίγνια ἢ εἰς τόσα ἄλλα παραπλήσια ἀνωφελῆ καὶ ἐπιζήμια.

Ὁ κ. Νυβάλ προέβλετο τὴν πολυτέλειαν

τοῦ κατασκευᾶσαι ἐργαλεῖον ἀξίας οὐχὶ ἥσσονος τοῦ τετάρτου ἐνὸς ἑκατομμυρίου, ὅπερ ἰδρύσατο ἐν τῇ λαμπροτάτῃ ἐξοχικῇ οἰκίᾳ ἐνθα συνήθως κατοικεῖ, εἰς Γκατεσχῆδ, πλησίον τοῦ Νιουκαστέλ ἐπὶ Γύνης. Ὁ ἀντικειμενικὸς ἔχει διάμετρον 63 ἑκατοστημορίων· οἱ κατασκευασταὶ αὐτοῦ εἰσι Κούκ καὶ Γιόι. Τὸ τεράστιον τοῦτο ἐργαλεῖον οὐδὲν εἰσέτι ἐν Εὐρώπῃ ἔχει τὸ ἐσφαιλλόν. Ἐν Ἀμερικῇ ὅμως ὑπάρχει ἕτερον πολλῶ τούτου μείζον.

Τὸ ἐθνικὸν ἀστεροσκοπεῖον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἐν Βασιγκτῶνι κατασκευάσατο ἐσχάτως τὸ μέγιστον τῶν ὑπαρχόντων δίοπτρων. Ὁ ἀντικειμενικὸς ἐχορηγήθη ὑπὸ Σάνση ἐκ Βιρμιγγάμης. ἔχει διάμετρον 26 ἀγγλικῶν δακτύλων, δηλαδὴ 66 ἑκατοστημορίων. Τὸ ἐργαλεῖον ἰδρυθὲν ἐν ἔτει 1872 δίδωσιν εἰκόνας λίαν καθαρὰς μετ' αὐξήσεως 1300. Ἐδαπανήθησαν δὲ πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ 50,000 περίπου δολλαρίων ἤτοι 250,000 σφίγκων.

Προσθώμεθα δὲ ὅτι οἱ ἐν ὀπτικῇ ἐπιστήμονες Κλάρκ ἀπὸ Καμβρίγης (ἐν Μασσαχουσέττῃ) ἐπεχείρησαν ἐν ἔτει 1872 τὴν κατασκευὴν φακοῦ 68 ἑκατοστημορίων διὰ τὴν κυβερνητικὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ἀντι 50,000 δολλαρίων. Τὸ δίοπτρον ἀπεπερατώθη μέχρι τῆς σήμερον. Ἰδρυθήσεται δὲ οὐχὶ ἐν πόλει, ἀλλ' ἐπὶ ὄρους, ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄροπεδίων τῆς Σιέρρας Νεβανδᾶς εἰς ὕψος 2760 μέτρων, ὅπερ συνιστάται ὑπὸ τῆς καθαρότητος τῆς αὐτοῦ ἀτμοσφαιρας, καὶ ὑπὸ οὐρανοῦ πάντοτε σχεδὸν ἀνεφίλου.

Τὸ κολοσσαῖον τοῦτο δίοπτρον ἐσται τὸ ἰσχυρότατον τῶν μέχρι τοῦδε κατασκευασθέντων. ἔχει μήκος 10 μέτρων, καὶ αὐξοῖν φυσικὴν 1400 δυναμένην ἀναθῆναι μέχρι 2000.

Ἴτως ἐν ἔτει 1878 ὑπάρξει ἐν Εὐρώπῃ δίοπτρον τόσον γιγάντιον. Ὁ κ. Φεῖλ, ἐκ Παρισίων, ἐτοιμάζει κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην διὰ τὸν κατασκευαστὴν Γερῦδ ἐκ Δουβλίνου, φακὸν ἀντικειμενικὸν μέχρι 50 ἑκατοστημορίων μετὰ μήκους μεθεστοῦ 10 μέτρων. Ὁ σωλὴν ἐσται καθ' ὁλοκληρίαν ἐκ

χάλυδος. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο παρήγγελλθη ὑπὸ τῆς Αὐστριακῆς κυβερνήσεως, καὶ προῶρισται διὰ τὸ νέον ἀστεροσκοπεῖον ὅπερ οἰκοδομηθήσεται ἐν Βέννῃ.

Τοιαῦτά εἰσι τὰ ἰσχυρότατα δίοπτρα ἅτινα κατασκευάσθησαν μέχρι τῆς σήμερον. Ἐξομεν δὲ κατὰ πᾶσαν στιγμὴν παρακατιόντες ἐν τῷ συγγράμματι τούτῳ τὴν εὐκαιρίαν τοῦ ἐκτ. μῆσαι τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτῶν. Ὡς πᾶς τις βλέπει, αἱ ἀυξήσεις ἀναβαίνουν μετὰ τῶν 2000 καὶ οὐδόλως ὑπερβαίνουν τὸν ἀριθμὸν τούτων. Ἀλλὰ παραλλήλως τῶν κυρίως δίοπτρων λεγομένων βαδίζει τὴν σήμερον ἡ κατασκευή τῶν τηλεσκοπίων περὶ ὧν οὐκ ἐλάλησαμεν, καὶ ἅτινα ἔσονται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐπομένου κεφαλαίου.

Σημειώσεται δὲ τις ἰδέαν τῆς ἀλληλοδιαδόχως ἐπιτευχθείσης δυνάμεως τῆς ὁράσεως ὑπὸ τῶν ὀπτικῶν τούτων προόδων, συγκρίνων τὸν ὑπὸ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ ὁρώμενον οὐρανὸν πρὸς τὸν ἀνακαλυθέντα οὐρανὸν ὑπὸ τῶν γιγάντων τούτων ὀφθαλμῶν. Ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμὸς ἀφιέμενος ἐν μόνῃ τῇ ἐκτου δυνάμει, βλέπει ἐν ὁλοκλήρῳ τῷ οὐρανῷ, 6000 ἀστέρων ἐν ἀριμῷ στρογγύλῳ. Αἱ κάλλιστα τῶν ὁράσεων κατώθωσαν μετρησαί 7300. Οἱ ἀρχαῖοι ἀστρονόμοι διήρουν τοὺς γυμνῷ τῷ ὀφθαλμῷ ὁρατοὺς ἀστέρας εἰς ἕξ κλάσεις, κατὰ τὴν λάμπην αὐτῶν, τῶν μὲν λαμπροτάτων ἀστέρων ἀπαρτιζόντων τὸ πρῶτον μέγεθος, τῶν δὲ ἀμυδροτάτων, οὗτινος ὁ γυμνὸς ὀφθαλμὸς μόλις διακρίνει ἐπιτοῦ μέλανος τοῦ οὐρανοῦ βάθος, ἀποτελούντων τὸ ἕκτον μέγεθος. Ἀλλὰ τὰ πρῶτα δίοπτρα τοῦ Γαλιλαίου ἀπεκάλυψαν ἀστέρας οὐστίνως ὁ θνητὸς ὀφθαλμὸς οὐδέποτε ἰδὼν εἶχεν, ὅπερ δὴ καὶ ἀπετέλεσαν τὴν ἑβδόμην τάξιν τῆς λάμπσεως.

Οὕτω δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν γνωστῶν ἀστέρων ἐγένετο οἷοι ἔπειτα.

Ἀστέρες 1ου μεγέθους	18
» 2ου »	59
» 3ου »	182
» 4ου »	550
» 5ου »	1,620
» 6ου »	4,900

Ἀστέρες 7ου μεγέθους 16,000
Ὡρῶντο ἤδη 16,000 ἀστέρων νεωστὶ ἀνακαλυφθέντων! Ἀλλὰ ἡ τοῖς δίοπτροις ἐπαχθεῖσα τελειοποιήτης οὐδόλως ἐχρόνισεν ἀποδείξει τοὺς ἀστέρας τοῦ ὀγδόου μεγέθους, οἵτινες ἀναβαίνουν εἰς τὸν ἀριθμὸν, 58,000, ἔπειτα δὲ, μετὰ βραχύτερον χρονικὸν διάστημα, τοὺς τοῦ ἐνάτου μεγέθους ἀναβαίνοντας εἰς τὸν ἀριθμὸν, 210,000, διεισδύοντα δὲ βαθύτατα ἐν ταῖς οὐρανίαις ἀβύσσοις, τὰ ἀστρονομικὰ δίοπτρα κατώρθωσαν ἀκολούθως διακρίνει τοὺς ἀστέρας τοῦ δεκάτου μεγέθους, ἀναβαίνοντας μέχρι τοῦ ἀριθμοῦ, 735,000, ἔπειτα τοῦ ἐνδεκάτου μεγέθους, ὃν ὁ ἀριθμὸς ἐστὶ, 2,570,000, τοὺς τοῦ δωδεκάτου μεγέθους, ὃν ὁ ἀριθμὸς ὑπερβαίνει, 9,000,000, τὸ δέκατον τρίτον μέγεθος ὑπεχώρησε πρὸ πολλοῦ εἰς τὸ δέκατον τέταρτον, καὶ τοῦτο εἰς τὸ δέκατον πέμπτον. Τὸ μέγα ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν δίοπτρον τοῦ κ. Νυβάλ δεικνύει τὴν σήμερον τοὺς ἀστέρας τοῦ δεκάτου ἕκτου μεγέθους αὐριον δὲ, τὸ νέον δίοπτρον τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ποιήσει ἡμῖν γνωστὸς τοὺς ἀστέρας τοῦ δεκάτου ἑβδόμου.

Πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἠδύνατό τις ἀριθμηθῆσαι τοὺς ἐν τοῖς καλλίστοις δίοπτροις ὁρώμενους ἀστέρας εἰς 50 ἑκτομύρια πρὸ εἰκοσίν ἐτῶν ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἀνέβαινεν εἰς 75 ἑκτομύρια σήμερον δὲ ὑπερβαίνει τὰ 100 ἑκτομύρια. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀστέρων αὐξάνει κατ' ἀναλογίαν τῶν ἐπιτυγχανομένων ἀποστάσεων χαράζωμεν κατὰ φαντασίαν σφαίρας ἀλληλοδιαδεχομένης τὴν μὲν πέραν τῆς δὲ περὶ ἡμᾶς, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μεγάλας, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπεράντους, τὸ διάστημα, ὅπερ περιλήφθηται, ἔσεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐρῆ, καὶ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον διεσπαρμένον ὑπὸ ἀστέρων... καὶ τοῦτο μέχρι τοῦ ἀπείρου. Εἴπερ ἡ δυνάμις τῶν ἐργαλείων ἡμῶν ἐξετείνεται μέχρι τοῦ ἀπείρου, ὁ οὐρανὸς περικαλύπτει το ἂν ὑπὸ σημείων φωτεινῶν τόσῃ πολλαπλασιαζόμενων, ὅτε καταστήναι ὅλον τὸ λαμπρὸν ὡς περὶ ὁ ἥλιος, διότι οὐδὲν χάσμα καταλείπειτο ἀέρημον ἀστέρων.

Ἡ βοήθεια ἄρα τῶν ἐργαλείων τούτων αἰνεψιώνος (1), ἀνεπιτοχούνητος πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Νοέμβριον, ἐπὶ πέντε κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Εἰς ταύτην τὴν ἑορτὴν αἱ ἐπιστημώται γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν ἐπήγαγον εἰς τὴν Ἐλευσίνα φέρονται μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ παρατάξεως τὰ βιβλία εἰς τὰ ὅποια ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι οἵτινες ὠνομάζοντο Θεσμοί, καὶ ἐπομένως καὶ αὗται Θεσμοφορίζουσαι. Ἐπρεπε δὲ αὗται οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν ἑορτὴν ἀλλὰ καὶ προηγουμένως πέντε ἢ τρεῖς τοῦλάχιστον ἡμέρας νὰ φυλάττωσιν ἐγκράτειαν, καὶ νὰ ἦναι καθαραὶ ἀπὸ παντὸς σαρκικοῦ πάθους, ἀλλὰ παράδοξος ἀντίθεσις, ἐνῶν ἅφ' ἐνὸς ἀπέδιδον τὴν πρὸς τὴν θεὰν λατρείαν μετὰ σεβασμοῦ καὶ σεμνότητος, ἅφ' ἑτέρου αἱ αὗται τρέχουσιν ἐφ' ἀμάξης δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐτέλουν διαφόρους ἀσεμνοὺς ἀστεισμοὺς καὶ σκώμματα, ἐκ τούτου ὅθεν π. οἶληθεν ἡ παροιμία αὐτὰ ἐξ ἀμάξης.

Πόθεν ἐπήγαγεν ἡ παροιμία «ΤΑ ΕΞ ΑΜΑΞΗΣ»

Αἱ παροιμίαι, τὰ γνωμικὰ, καὶ λοιπαὶ σύντομοι φράσεις ὧν ποιούμεθα χρῆσιν ἐν τῷ γραπτῷ καὶ προφορικῷ λόγῳ πρὸς ἐνσάρκωσιν οἰονεὶ τῆς ἰδέας ἀνήκουσιν εἰς τοιαύτην ἢ τοιαύτην αἰτίαν οὐσαὶ δὲ πορίσματα γεγονότων ἀναμφισβητήτων καὶ ἀναντιρρήτων ἀληθειῶν, ἔχουσι κατὰ συνέπειαν τὴν ἑαυτῶν σελίδα ἐν τῇ ἱστορίᾳ. Ἄν αἱ παραμορφώσεις αἱ προξενούμεναι παρὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου εἰς τὰς καθ' ἑρωμένους ταύτας φράσεις καθιστῶσι δυσχερῆ κάπως τὴν ἐξακριβώσιν τῆς ἀληθείας αὐτῶν καταγωγῆς, οὐχ ἥττον πλεῖστοι ὅσοι ὑπαρχοῦσιν ἐπεξηγήσεις, καὶ ὁσημέραι γίνονται τοιαῦται παρὰ τῶν λογίων πρὸς διδασκαλίαν ἀμα καὶ τέρψιν.

Ἡ παροιμία αὐτὰ ἐξ ἀμάξης ἢ λεγομένη εἰς περιστάσεις καθ' ἃς προκείται νὰ φανερωθῇ ὁ ἀνώτατος ὅρος τῶν ὑβρεων, ἐπήγαγεν ὡς πῶς.

Οἱ Ἕλληνες καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ Ἀθηναῖοι ἐτέλουν ἑορτὴν καλουμένην Θεσμοφορία, εἰς τιμὴν τῆς θεσμοδότου τούτῃστι νομοδοτῆρας Δήμητρος. Ἡ ἑορτὴ αὐτῆ ἐτελείτο κατὰ τὴν ἐνδεκάτην τοῦ μηνὸς Πυ-

ανεψιώνος (1), ἀνεπιτοχούνητος πρὸς τὸν καθ' ἡμᾶς Νοέμβριον, ἐπὶ πέντε κατὰ συνέχειαν ἡμέρας.

Εἰς ταύτην τὴν ἑορτὴν αἱ ἐπιστημώται γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν ἐπήγαγον εἰς τὴν Ἐλευσίνα φέρονται μετὰ μεγάλης πομπῆς καὶ παρατάξεως τὰ βιβλία εἰς τὰ ὅποια ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι οἵτινες ὠνομάζοντο Θεσμοί, καὶ ἐπομένως καὶ αὗται Θεσμοφορίζουσαι. Ἐπρεπε δὲ αὗται οὐχὶ μόνον κατὰ τὴν ἑορτὴν ἀλλὰ καὶ προηγουμένως πέντε ἢ τρεῖς τοῦλάχιστον ἡμέρας νὰ φυλάττωσιν ἐγκράτειαν, καὶ νὰ ἦναι καθαραὶ ἀπὸ παντὸς σαρκικοῦ πάθους, ἀλλὰ παράδοξος ἀντίθεσις, ἐνῶν ἅφ' ἐνὸς ἀπέδιδον τὴν πρὸς τὴν θεὰν λατρείαν μετὰ σεβασμοῦ καὶ σεμνότητος, ἅφ' ἑτέρου αἱ αὗται τρέχουσιν ἐφ' ἀμάξης δι' ὅλης τῆς πόλεως ἐτέλουν διαφόρους ἀσεμνοὺς ἀστεισμοὺς καὶ σκώμματα, ἐκ τούτου ὅθεν π. οἶληθεν ἡ παροιμία αὐτὰ ἐξ ἀμάξης.

Ὡς πρὸς τὸ ἔθιμον ἤδη τοῦ ἀφ' ἀμάξης δηλονότι ὑβρίζειν καὶ σκώπτειν, ἔχει ὡς ἀκωλύτως.

Ὅταν ἡ Δημήτηρ περιήρχετο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ζητούσα τὴν θυγατέρα τῆς Περσεφόνην, κατήντησε εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῆς Ἀττικῆς μεταμορφωμένη εἰς γυναῖκα γριάαν, καὶ ἐπειδὴ ἦτο κατάκοπος ἐκάθησεν ἐπὶ τίνος πέρας ὅπως ὀλίγον ἀναπαυθῆ. Διαβάσα ἐκείθεν ἡ Ἰάμβη (γυνὴ Ἀττικῆ) καὶ ἰδοῦσα αὐτὴν τεθλιμμένην καὶ κατηρῆ ἤρχισεν ὀχι μόνον νὰ λέγῃ διάφορα σκώμματα, ἀλλὰ καὶ κινήματα ἀπρεπῆ καὶ ἄσεμνα νὰ κάμνη, τὰ ὅποια ἐκίνησαν τὴν Δημήτρα εἰς γέλωτα,

(1) Πυανεψιών, ἐκ τοῦ πύα να (τούτῃστιν ὄσποια), καὶ ἐψήνω. Ὅταν ὁ Ἰσχυρὸς ὑπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Κρήτην εἰς τὰς Ἀθήνας, τὰ πύανα ὅσα εἶχον μείνει ἐκ τοῦ ταξιδίου, εἴψησαν εἰς κοινὴν χύτραν καὶ κοινῶς πάντες τὰ ἐφαγον. Οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ὑποτροφῆς τοῦ Θεσέως ἐόρταζον τοῦ λοιποῦ ὀνομάσαντες τὴν ἑορτὴν πυανεψία, ὁ δὲ μὴν καθ' ὃν αὕτη ἐτελείτο ὠνομάσθη Πυανεψιών.

καίτοι ἦτο λυπημένη. Ἐκτοτε λοιπὸν καὶ τὸ ἔθιμον τῶν ἀρ' ἀμάξης ὕβρεων κατὰ τὴν ἐσπέρην τῶν θεσημοφορίων, ἧτις ἐτελείτο εἰς τιμὴν ταύτης, τῆς θεᾶς.

Ο ΣΑΡΔΩΝΙΟΣ ΓΕΛΩΣ.

Ἡ παροιμία αὕτη ἦν μεταχειριζομένη ἐπὶ περιστάσεων καθ' ἃς θέλομεν νὰ φανερώσωμεν τὸ πλαστὸν χαιρέκακον καὶ ὠργισμένον τοῦ γέλωτος ἔλκει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐπομένου ἱστορικοῦ.

Οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Σαρδῶ, ἡ Σαρδῶν καὶ κοινῶς Σαρδηνίας εἶχον τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ θυσιάζωσιν εἰς τὸν Κρόνον τοὺς γέροντας αὐτῶν, οἱ ὅποιοι μολοῦντι ἐπήγαινον ἄκοντες εἰς τὴν ἀπότομον ταύτην θυσίαν προτεποιοῦντο ὅτι ἔχαιρον καὶ ἐγέλων, θεωροῦντες ἄτοπον τὸ νὰ λυπῶνται ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ διὰ τὸν θάνατον.

Κατ' ἄλλους ὅπερ καὶ πιθανώτερον ὀρεῖται εἰς τὸ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ φούμενον πικρότατον καὶ δηλητηριώδες Σαρδωνίον λεγόμενον φυτὸν ἀπὸ τὸ ὅποιον ὅσοι δυστυχῶς ἔτρωγον, ἀπέθνησκον μὲ σπασμούς, καὶ μὲ ὄψιν ἐπιμειδιώδους, ὡς ἐκ τῆς συστολῆς τῆς συμβαινούσης ἐπὶ τῶν μυῶν τοῦ προσώπου καὶ τῶν νεύρων ἐν γένει τοῦ σώματος συνεπείᾳ τῶν μεγάλων δριμύτητος τῆς βοτάνης.

Ἡ νόσος ἐν ἧ ἀπαντᾶται ὁ σαρδώνιος γέλωσ ἢ κυνικός ἢ μιμικός καλεῖται σπασμὸς ἐν τῇ περιοχῇ τοῦ προσωπικοῦ νεύρου, μιμικός σπασμὸς (Fie convulsif) ἢ τὰ αἰτία τῆς νόσου ταύτης εἰσι σκοτεινά.

Ἐπὶ τοῦ μιμικοῦ σπασμοῦ προσβάλλονται μόνον οἱ μύες τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσώπου. Κατὰ τὴν σχεδιογραφίαν τοῦ Romberg τὸν μιμικὸν σπασμὸν χαρακτηρίζουσι μορφασμοὶ παροδικοὶ ἢ διαρκεῖς τοῦ ἐνός ἡμίσεως ἢ ἁπαντός τοῦ ὄλου προσώπου. Ἀναλόγως τῶν διαφόρων κλάδων τοῦ προσωπικοῦ νεύρου τῶν προσβαλλομένων ὑπὸ σπασμῶν, τὸ πρόσωπον ἐκπράζει καὶ μορφασμοὺς δια-

φόρους. Προσβαλλομένων δὲ τῶν τῆς παρεῖας καὶ τοῦ χείλους κλάδων, γεννᾶται κινήσις τις καὶ τῶν χειλέων θέσις, ὅποια ἐν τῷ γέλωτι, κατὰ τὸ ἕτερον ἢ κατ' ἀμφοτέρω τὰ μέρη καὶ οὕτω παράγεται ὁ κλούμενος κυνικός ἢ σαρδώνιος γέλωσ.

Σαρδώνιος γέλωσ (Rire Sardonique risus Sardonicus).

Τὸ ὄνομα σαρδώνιος ἐδόθη παρὰ τῶν ἀρχαίων εἰς τὴν νότον ταύτην ἐκ τοῦ φυτοῦ sardonio (sardos, sardonio, sardoum et sardon herda) ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν βατραχοειδῶν, διότι εἶναι λίαν κοινὸν ἐν Σαρδηνίᾳ.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φυτὸν εἶναι δηλητηριώδες, καὶ παράγει σπασμοὺς συνοδευμένους μετὰ σπασμοειδοῦ γέλωτος σαρδωνικός οὗ ὄνομαζέται ὁμοίως καὶ κυνικός ἢ γέλωσ ἢ μιμικός ἕνεκα τοῦ εἶδους τοῦ γέλωτος ὅστις παράγεται κυρίως ἕνεκα τῆς συστολῆς τοῦ ὑψώτηρος τῆς γενείας τοῦ στόματος μύος, τοῦ καὶ κυνικοῦ μύος καλουμένου, ἰδίως τοῦ ἕτερου μέρους. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι τὸν γέλωτα τοῦτον ὠνόμασαν καὶ κυνικὸν ἕνεκα τῆς ὁμοιότητος ἢ εὐρον εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τοῦ γέλωτος ἢ τῆς κινήσεως τοῦ ἀνωτέρου χείλους τῶν κυνῶν.

Ἀριστείδης Μαζαράκης.

Η ΚΥΡΙΑ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΕΔΩ.

Δὲν ἀρκεῖ ἐν Παρισίοις νὰ ἔχητε περιουσίαν, πνεῦμα, ἰκανότητα καὶ ὠριότητα, πρέπει ἀκόμη νὰ κατέχητε ἐκεῖνο ὅπερ ὀνομαζοῦν καλὸν τρόπον τοῦ ζῆν ἄνευ τοῦ ὁποίου καταστρέφετε ὅλα τὰ προτερήματα, τὰ ὅποια ὑπὸ τῆς φύσεως ἐλάβετε, καὶ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια μόνος σας ἀπεκτήσατε.

Ἐν Παρισίοις ὠραία τις γυνὴ δὲν εἶναι ὀρατὴ εἰμὴ κατὰ τὰς δύο μετὰ M. M. ὥρας. Τὸ νὰ παρουσιασθῆτε ἐνωρίτερον παρ' αὐτῆ εἶναι ἀνόικειον τὸ ὅποῖον μετὰ πολλῆς ἐπιφυλάξεως πρέπει νὰ τολμήσητε, ἐκτός ἐὰν ἦσθε εἰδικῶς προσκεκλημένος.

Ἡ Κυρία ἐγείρεται ἀργά, διότι ἐν Πα-

ρισίοις αἱ ἐσπερίδες καὶ αἱ συναναστροφαὶ παρατείνονται μέχρις ὅτου παρέλθῃ τὸ μεσονύκτιον. Τὴν πρωίαν ἡ Κυρία ἄγει τὴν θαλαμπύλον. Ἐν προνομιούχῳ τις ἔχη τὴν ἀδειαν νὰ παρουσιασθῇ πρὸ τῆς ἐγέρσεώς της, ἡ Κυρία εἰδοποιεῖ τὴν θαλαμπύλον της διὰ νὰ τὸν εἰσαγάγῃ, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει δὲν θὰ ἦναι ὀρατὴ δι' οὐδένα καὶ δι' αὐτὴν τὴν ῥάπτριάν της καὶ ἔμπορον τῶν συρμῶν.

Περὶ τὴν μεσημβρίαν ὁ εὐτυχὴς θνητὸς παρουσιάζεται, δὲν ἔχει ἀνάγκη νὰ ἐρωτήσῃ, ἐὰν ἡ Κυρία ἦναι ὀρατὴ, γνωρίζει καλῶς ὅτι τὸν περιμένουσιν. Ἡ θαλαμπύλος τῷ ἀνείγει ὑπομειδιῶσα καὶ τὸν ὀδηγεῖ πρὸς τὴν Κυρία, τῆς ὅποιας ἡ αἴθουσα δὲν δέχεται τότε ἢ πολὺ ὀλίγον φῶς, ὅπερ μετὰ πολλῆς δυσκολίας εἰσδύει διὰ τῶν δικτυωτῶν καὶ τῶν τριπλῶν κεκλεισμένων ἐρμητικῶς περαπετασμάτων.

Ἐκεῖνος, τὸν ὅποιον ἡ Κυρία εὐαρεστεῖται νὰ ὑποδεχθῇ, εἶναι συνήθως νεανίας κομψὸς μὲ ὀφθαλμοὺς ζωηροὺς, βλέμμα μαγευτικόν, ἄνω τῶν χειλέων τοῦ ὁποίου ἀνθεὶ μικρὸς μελανὸς μύσταξ καὶ πέριξ τοῦ προσώπου γενεῖς καλῶς ἐπιμελετημένῃ ἐπὶ τέλους εἶναι εἰς λέων, εἰς τῶν διασφορέων ἐκείνων, οἷτινες συνείθησαν νὰ μὴ ἀπαντῶσι ποτὼς σκληρὰς, εἰς θαμνὸν τοῦ Κλοῦβ καὶ τοῦ Καρφενείου τῶν Παρισίων, καὶ ὅστις πορεύεται διὰ νὰ ἴδῃ τὴν Κυρίαν, εὐτυχῆς, χωρὶς νὰ θεωρήσῃ τοῦτο σπουδαῖον, ὡς ἐὰν ἐπορεύετο νὰ λάβῃ τὴν θέσιν του εἰς θρανίον τι τοῦ Μελοδράματος.

Ἐνίστα εἶναι νεανίσκος ὄλιγος ἄπειρος ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῶν ἐρώτων. Οὗτος δὲν ἔχει μήτε τὴν κομψότητα μήτε τὴν συμπεριφορὰν μήτε τὸ ἐξωτερικὸν τοῦ προηγούμενου. Ζητῶν ὅμως νὰ ἴδῃ τὴν Κυρίαν, ἡ φωνὴ του τρέμει, ἐρυθριᾷ, μόλις τολμᾷ νὰ ὁμιλήσῃ, καὶ ὅταν ἡ θαλαμπύλος τῷ εἴπῃ, ὅτι δύναται νὰ εἰσέλθῃ, αἰσθάνεται ἑαυτὸν τόσο εὐτυχῆ, δοκιμάζει χαρὰν τόσο ζωηρὰν ὥστε ὄλος τρέμει, καὶ ὥστε πρέπει νὰ λάβῃ τὴν χεῖρα του διὰ νὰ τὸν ἀναγκάσῃ νὰ προχωρήσῃ. Οὗτος ποτὼς ἀκόμη δὲν ἐκορέσθη ἀπὸ τὰς ἀπολαύσεις. Εὐτυχῆς κατάστασις!

ἀλλ' ἦτις διαρκεῖ τόσο ὀλίγον ἐν Παρισίοις.

Ἐνίστα ἀκόμη εἶναι ἄνθρωπος μεσηλιξ' δὲν ἔχει μήτε τὴν προπέτειαν τοῦ πρώτου, μήτε τὴν δειλίαν τοῦ δευτέρου' ἀλλὰ εἶναι συνειθισμένος. Θωπεύει τὸν πάγονα τῆς θαλαμπύλου, ἐναγκαλίζεται αὐτὴν, ἐὰν ἦναι νόστιμος, παρεμβάλλων εἰς τὰς χεῖρας της χρυσοῦν νόμισμα, διὰ νὰ κάμῃ αὐτὴν συμμετοχὸν τῶν συμφερόντων του. Οὗτος εἶναι κύριος, ὅστις γνωρίζει νὰ ζῆ, καὶ τὸν ὅποιον ἡ θαλαμπύλος εὐρίσκει πολὺ ἀξιαγάπητον.

Ἐπὶ τέλους δὲν εἶναι ἀδύνατον, ὅποισοδῆποτε καὶ ἂν ἦναι οὗτος ὁ ἄνθρωπος, γέρον ἢ δυσειδής, νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ δακτύλου λάμπωντα ἀδάμαντα.

Αἱ γυναῖκες εἶναι τόσο παράδοξοι! τόσο ἰδιότροποι! καὶ ἐπειτα δύναται νὰ ἔχωσι, διὰ νὰ ἦναι τοιαῦται, μυρίας αἰτίας, εἰς τὰς ὅποιας δὲν ὀρεῖτομεν νὰ ζητήσωμεν διὰ νὰ ἐμβατεύσωμεν. Ἀλλ' ἡ περιέργεια εἶναι μέγα ἐλάττωμα! Ἄς λάβωμεν τὰς γυναίκας ταύτας, καθὼς εἶναι, καθὼς θέλουσι νὰ ἦναι οὗτος εἶναι ὁ καλλίτερος τρόπος διὰ νὰ ἀρέσωμεν εἰς αὐτάς. Παρουσιασθῆτε ἐπειτα ὑμεῖς, καλοὶ ἐπαρχιώται, πρῶτον νεανίαι, εὐτράπελα πνεύματα τῶν συναναστροφῶν, καλλιτέχναι τῶν ἐξοχῶν, πλεονεκτῆματα παρὰ γυναικῶν, ἄνθρωποι μὴ ἐκτιμηθέντες, καὶ ὑμεῖς πάντες οἷτινες ἐμαγεύθητε ὑπὸ τοῦ χαρίεντος τρόπου, δι' οὗ Κυρία τις προσηέθη πρὸς ὑμᾶς κατὰ τὴν τελευταίαν ἐσπερίδα της ὑποχρεοῦσα ὑμᾶς νὰ ὑπάγητε νὰ ἴδῃτε αὐτὴν, καὶ ὑμεῖς οἱ ὅποιοι ἐστολίσθητε πλουσίως καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐλπίζοντες εἰς τὴν κατάκτησίν της.

— Ἡ Κυρία δὲν εἶναι ἐδῶ! σὰς λέγει ψυχρῶς ἡ θαλαμπύλος τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν ἠτοιμάζετο ἡδὴ τὰς φιλοφρονήσεις καὶ τὸ ὑπομειδιάματά σας.

Τότε τὸ πρόσωπόν σας καθίσταται σκυθρωπὸν, τὰ χεῖρά σας συσφίγγονται, κάμνετε δύο βήματα ὀπίσω καὶ ψιθυρίζετε:

— Ἄ! ἡ Κυρία δὲν... ἐλυπήθην... ἐβάρυσθήθητε νὰ τῆ εἴπητε ὅτι ἦλθον, διὰ νὰ τῆ προσφέρω τὰ σεβάσματά μου.

— Δὲν θὰ λείψω, Κύριε.

Καὶ ἀπομακρύνεσθε κολακευόμενοι ὅτι θὰ ἦσθε εὐτυχέστεροι ἄλλοτε. Ἄλλ' ἐὰν μὴ παρουσιαζόμενοι ἢ κατὰ τὰς ἀρμοδίους ὥρας λάβητε δις τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν, μὴ προσπαθῆτε νὰ κάμψτε τρίτην ἀπόπειραν, διότι ἡ Κυρία δὲν εὐαρεστεῖται νὰ σᾶς δεχθῆ.

Ἐνίοτε, εἰς ἐπαρχιώτης, εἰς ξένος, εἰς Huron, ἐπὶ τέλους εἰς ἓκ τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, οἵτινες δὲν γνωρίζουσι, τί ἐστὶ καλὸς τρόπος τοῦ ζῆν, ἀποκρίνεται εἰς τὴν θαλαμηπόλον.

— Λέγετε ὅτι ἡ Κυρία δὲν εἶναι ἐδῶ, ἀλλὰ ἐφρόντισα νὰ ἐρωτήσω εἰς τὸν θυρωρὸν προτοῦ νὰ ἀναβῶ· με ἐβεβαίωσεν ὅτι ἡ Κυρία εἶναι ἐδῶ.

Ἡ θαλαμηπόλος λαμβάνει ἦθος αὐθαδὲς ἀποκρινομένη·

— Ὁ θυρωρὸς εἶναι βλάξ!

— Κατὰ τὸ φαινόμενον!

Καὶ προσθέτει νοερῶς « καὶ σεις ἄλλος, ὅστις δὲν ἐννοεῖτε ποσῶς, ὅτι δὲν θέλουσι νὰ σᾶς δεχθῶσιν. »

Ὁ ὅτεντῶ το; ἐπιμένει ἀκόμη λέγων·

— Ἀλλὰ ἡ Κυρία μὲ εἶχεν ὑποχρεώσει νὰ ἔλθω διὰ νὰ τὴν ἴδω . . . ἐὰν τὴν ἐλέγετε, ὅτι εἶμαι ἐγὼ, ἴσως, διότι . . . θὰ ἦναι ἐδῶ.

Τότε ἡ θαλαμηπόλος λαμβάνει ἦθος σχεδὸν μεγαλοπρεπὲς ἀποκρινομένη·

— Κύριε, σᾶς εἶπον, ὅτι ἡ Κυρία δὲν εἶναι ἐδῶ, καὶ ἀπορῶ διότι ἐπιμένετε τόσον.

Ὁ ἄνθρωπος τῶν δασῶν δὲν τολμᾷ νὰ ἀποκριθῆ, ἀπομακρύνεται ὅλως δυσπρεπτικῶς καὶ ἄφρονος λέγων καθ' ἑαυτὸν·

— Διατί λοιπὸν οἱ θυρωροὶ λέγουσιν, ὅτι ἡ Κυρία εἶναι ἐδῶ . . . ἡ διατί ἐν τῷ κόσμῳ ἡ Κυρία μοὶ λέγει, ὅτι θὰ ἦναι πολὺ ἀξιαγάπητος ὅταν ἔλθω νὰ τὴν ἴδω, ἐνῶ δὲν θέλει νὰ μὲ δεχθῆ;

Ἐκεῖνος, ὅστις λέγων καθ' ἑαυτὸν ταῦτα, ὁφείλει νὰ ἦναι ἄγριος τις ὅστις δὲν ἐννοεῖ ἀκόμη, ὅτι ἐν τῷ κόσμῳ λέγουσι κυρία πράγματα, κάμνουσι φιλοφρονήσεις, ἀστεϊότητας, καὶ προσφορὰς μάλιστα ὑπηρεσιῶν, διαβεβαιώσεις σεβασμοῦ, ἅτινα δὲν ὁφείλουσι νὰ ὑπερβῶσι τὸν περίβολον τοῦ θαλάμου, καὶ

ἅτινα, πρέπει νὰ ἦναι τὶς ἄπειρος, διὰ νὰ ἐνθουμῆται ἀφοῦ ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ.

Διὰ νὰ ἀρνηθῆ τὴν θύραν τὰς εἰς τὰ ἄτομα τὰ ὁποῖα ἔρχονται νὰ τὴν ἴδωσι, δὲν εἶναι πάντοτε ἀναγκαῖον νὰ ἦναι ἡ γυνὴ παραδεδομένη εἰς γλυκεῖάν τινα συνδιάλεξιν. Ἀρκεῖ νὰ ἔχη ἡμικρανίαν, ἡ νευριτίδα, ἡ τὸ ὁποῖον εἶναι ὁ ἰσχυρότερος λόγος, ὅτι ἡ κόμωσις τὰς δὲν ἐτελείωσεν ἀκόμη.

Αἱ ὠραιόταται γυναῖκες δὲν θέλουσι νὰ καταλαμβάνουσιν αὐτάς, ὅταν ἦναι παραδεδομένη εἰς τὰ μυστήρια τῆς τέχνης ἐκεῖνης, ἥτις συντελεῖ διὰ νὰ ἀποκαθιστᾷ αὐτάς περὶ σφόδρον ὠραίας. Ὁ ἐγκάρδιος φίλος καὶ αὐτὸς ὁ ἐραστής δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ εἰσέλθῃ, πρὶν ἢ ἡ Κυρία ἀρμοδίως ὀφλισθῆ.

Καὶ ἐμείνω, ὅπερ αἱ ὠραῖαι γυναῖκες ποιοῦσι, κρίνατε, ἐὰν πρέπει νὰ ποιῶσιν ὡσαύτως ἐκεῖναι, εἰς τὰς ὁποίας ἡ φύσις ἠρνήθη τὴν ὠραιότητα, καὶ αἵτινες διὰ νὰ ἀναπληρῶσιν αὐτὴν καταφεύγουσιν εἰς ὅλας τὰς ἐφευρέσεις τῆς νεωτέρας χημείας, καὶ τῶν ὁποίων τὸ καλλυντήριον εἶναι ἀποθήκη κοσμητικῶν, μύρων, ἀρωμάτων, λιπῶν καὶ ὀξυδίων διαφόρων χρωμάτων.

Μικρὰ τὶς Δέσποινα τῶν Παρισίων ἥτις δὲν ἐμρανίζεται εἰς τὸν κόσμον, προτοῦ νὰ ζωγραφηθῆ, μυρῶτη καὶ μετασχηματισθῆ ἐξ ὀλοκλήρου τὸ πρόσωπόν της, εὐρίσκειτο ἡμέραν τινὰ ἀνευ θαλαμηπόλου τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐμελλε νὰ ἀρχίσῃ τὸν καλλωπισμὸν της. Ἡχοῦσι παρ' αὐτῆς οὐδεὶς ἀνοίγει ἡχοῦσιν ἀκόμη νομίζει ὅτι ἡ θαλαμηπόλος της ἐλθομένησε τὴν κλειδα, καὶ ἀπερισκέπτως περιέβαται νὰ ἀνοίξῃ τὴν θύραν.

Ἦτο κύριος, ὅστις πρὸ τίνος ἐπεριποιεῖτο οὕτην καὶ ὅστις δὲν τῆ ἀπήρισκεν.

— Ἡ Κυρία! . . . εἶπεν ὁ κύριος παρατηρῶν μετ' ἐκπλήξεως τὸ ἄστρον, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου τῷ ἦνοιξε, καὶ ἐπανεκλείσε τὴν τὴν θύραν εἰς τὸ πρόσωπόν του ἀποκρινομένου αὐτῷ μετὰ μεγάλου φλέγματος.

— Ἡ Κυρία δὲν εἶναι ἐδῶ.

Ἐπῆρξε τοσαυτὴ μεγάλη διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐμρανισθείσης Κυρίας, ἥτις ἀκόμη δὲν εἶχε ζωγραφῆσει τὸ πρόσωπόν της καὶ ἐ-

κεῖνης τὴν ὁποῖαν ἄλλοτε εἶδε μὲ πρόσωπον ἐπιμελῶς ἐξωγραφημένον, ὥστε ὁ Κύριος ἀπομακρύνθη πεπεισμένος, ὅτι ἠπατήθη, καὶ ὅτι τῷ ὄντι ἡ Κυρία εἶχεν ἐξέλθῃ.

Καὶ ὑμεῖς, δυστυχεῖς προμηθευταὶ τῶν γυναικῶν τούτων οἱ ὅποιοι ἀγαπᾶτε νὰ ταῖς φέρητε ὅλους τοὺς νέους καλλωπισμοὺς, χωρὶς νὰ ἀνησυχῆτε διὰ τὰ μέτα τῆς πληρωμῆς, εἰς ὅποιανδήποτε ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ ἂν παρουσιασθῆτε μετὰ τῶν σημειώσεων καὶ λογαριασμῶν σας, λαμβάνετε πάντοτε ἀπὸ τὴν θαλαμηπόλον τὴν αὐτὴν ἀπάντησιν.

— Ἡ Κυρία δὲν εἶναι ἐδῶ.

Οἱ δανεισταὶ καταβιβάζουσιν αὐτὴν τὴν κλιμακα ἀπορροαζόντες νὰ ἐπιμένωσι καὶ νὰ ἀναγκάσωσιν ἐπὶ τέλους τὴν κυρίαν ταύτην νὰ τοὺς δεχθῆ. Ἀλλὰ μετὰ τινα χρόνον λαμβάνουσιν ἀπὸ τὸν θυρωρὸν ἄλλην ἀπάντησιν.

— Ἡ Κυρία δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ.

Μετώκητέ καὶ οὕτε τὴν νέαν διεύθυνσιν τῆς ἀφῆτε. Τῶρ ζητήσατε τὴν Κυρίαν. Οἱ Παρισίαι εἶναι τόσον μεγάλοι καὶ αἱ Κυρίαι αὐταὶ ἀλλάσσουν ὄνομα, τίτλον ἐνδυμασίαν, τρόπους καθὼς ἀλλάσσοσι κατοικίαν.

Ἐκτὸς τούτων ἰδοὺ τί συνέβη πρὸ ὀλίγου χρόνου. Νεανίας εἰλικρινῆς, ἀφελῆς, εὐαίσθητος! ἀγαπῶν. (Σᾶς βεβαιῶ ὅτι ὑπάρχουσιν ἀκόμη τοιοῦτοι νέοι. Ἴσως δὲν εἶναι πολὺ συνήθεις ἐν Παρισίοις, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὑπάρχουσιν). Ὁ εἰλικρινῆς οὗτος νέος ὅστις ἐξήσκει τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἐβενουργοῦ . . . (δύναται τις νὰ ἦναι ἐβενουργὸς καὶ εἰλικρινῆς) ἠρατῆρ ἑμμανῶς ἀπλοῦ τίνος κορασίου. . . (ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες τολμῶσι νὰ εἰπωσιν ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον κορασίου ἐν Παρισίοις. Σᾶς βεβαιῶ, ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀπατῶνται. Τὸ κινῆσιον εἶναι προῖον τοῦ ἐδάφους, θὰ ὑπάρχουσι πάντοτε ἐν Παρισίοις ὡς τὰ μανυτάρια. . . Σᾶς προτρέπω νὰ προτιμᾶτε τὰ μελανά· εἶναι καλλίτερα. . . δηλαδὴ τὰ μανυτάρια.)

Ἐπανερχομαι εἰς τὸν νέον ἐβενουργόν, ὅστις εἶχε κάμει μεγάλας θυσίας διὰ νὰ ἀγαπηθῆ ὑπὸ τῆς ὠραίας φίλης του, καὶ ὁ ὅστις ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο βεβαίως διὰ τὴν καρ-

δίαν της, διότι ἐκάστην Κυριακὴν ὠδήγει αὐτὴν νὰ γευματίσῃ εἰς τὴν ξενοδοχεῖον, ὅπου τῇ προσέφερε νὰ φάγῃ κρέας μύσχου καὶ σπρυγγάτον, τελειῶν τὴν ἡμέραν δια τοῦ θεατροῦ ἢ διὰ μιᾶς πάλκας εἰς τὸ Ἐρυθρὸν Ἀνάκτορον.

Ὁ ἀφελῆς νέος ἐνόμιζεν ὅτι γυνὴ τις δὲν ὄφειλε νὰ θηρεύσῃ ἄλλας ἡδονάς. . . ὦ ἀκακε ἐβενουργέ! δὲν ἐγνωρίζεις τοὺς στίχους, τοὺς ὁποῖους ὁ εὐαρέστου μνήμης βουαλιεὺς Φραγκίσκος Α. ἔτεροπετο νὰ ἐγχαράτῃ ἐπὶ τῶν ὑέλων, ἢ ἐὰν τοὺς ἐγνωρίζεις ἀπολύτως δὲν ἐχρησιμοποίησας αὐτοὺς, καθὼς ἐκεῖνος. Καὶ ἐν τούτοις ὠραῖαν τινὰ ἡμέραν. . . ἡ ὠραῖαν τινὰ ἐσπέραν, ἀδιάφορον, παρουσιασθεὶς παρὰ τῆ φίλης του ὁ ἐραστής οὐδένα εὔρεν. Τὸ ὠραῖον κοράσιον ἐξηφανίσθη. . . καὶ οὐδεὶς ἐγίνωσκε τί ἀπέγεινεν. . . Καὶ αὐτὴ ἡ ὀπωροπόλις τῆς γωνίας. . . Ὅσον διὰ θυρωροῦ δὲν εἶχεν.

Ὁ πτωχὸς νέος ἐκλαυσεν, ἐλυπήθη, διέτριψεν ὅλους τοὺς Παρισίους, ἐξετάζων ἕκαστον περὶ τῆς Λουκιανῆς, οὕτως ὀνομάζετο ἡ φίλη του. Ἐπὶ τέλους, ἐπειδὴ ἄπασαι αἱ ἀναζητήσεις του ἄκαρποι προσεπάθησε νὰ περιορίσῃ τὰ δάκρυά του, νὰ κρύψῃ τὴν λύπην του, ἀλλὰ νὰ μὴ παρηγορηθῆ, διότι ἐγίνωσκεν ὅτι τοῦτο τῷ ἦτο ἀδύνατον. Εὐχαριστεῖτο νὰ σκέπτηται πάντοτε περὶ τῆς Λουκιανῆς, ἐπρωτίμα τὴν θλίψιν του καὶ τὰς ἐνθυμήσεις του ἀπὸ νέους ἐρωτάς. . . Ἀγαθὸς νέος! ἤθελεν ἴσως νὰ διακριθῆ.

Ἐτος εἶχε παρέλθει, ὅτε ἐσπεράν τινα ὁ πιστὸς ἐραστής ἔλαβεν ἐπιστόλιον τῆς Λουκιανῆς περιέγον τὰς ἀκολούθους μόνον λέξεις. « Ἀποθνήσκω ἀπὸ ἐπιθυμίαν νὰ σε ἐπανιδῶ. Ἐλθέ αὐριον τὴν μεσημβρίαν, θὰ ζητήσῃς τὴν Κυρίαν saint Alphonse. »

Ἀκολούθως ὑπῆρχεν ἡ διεύθυνσις. Κατόκει εἰς ὠραῖαν τινὰ συνοικίαν τῆς ὁδοῦ τῆς Παναγίας τῆς Λωρέττης.

Ὁ ἀφελῆς νέος ἀνκητᾷ πολλάκις πρὸ τοῦ οἰκήματος τοῦ θυρωροῦ. Δὲν κοιμᾶται τὴν νύκτα, τόσον εἶναι εὐτυχῆς, διότι ἐπανεῖρε τὴν Λουκιανὴν του, ὅσον διὰ τὸ ὄνομα saint Alphonse, τὸ ὁποῖον τῷ λέγει νὰ

ζατήσα, ὀλίγον προσέγει νομίζων, ὅτι ἦτο οἴλης τινὸς τῆς Λουκιανῆς, ἡ Κυρίας παρὰ τῆ ὁποία καταικεῖ ἡ φίλη του.

Καὶ τὴν ἐπαύριον, περιττὸν νὰ εἰπωμεν ἐὰν ὑπῆρξεν ἀκριθῆς, φθάνει εἰς κομφήν τινα οἰκίαν. Ζητεῖ τὴν Λουκιανήν.

— Δὲν τὴν γνωρίζω! ἀποκρίνεται ὁ θυρωρός.

— "Α! ἔχετε δίκαιον.., ἡ Κυρία saint Alphonse κατοικεῖ ἐνταῦθα;

— Τότε διασέρει, πρέπει νὰ ἀναβῆτε εἰς τὴν δευτέραν ὄροσφν με τὸ κυανοῦν εἰς τὸν κωδονίσκον κομβίον.

Ὁ νέος ἀναβαίνει εὐρίσκει τὸ κυανοῦν κομβίον, ἤχει ὥστε νὰ θραύσῃ τὸν θώμιγκα. Ὁ θαλαμηπόλος τις παρουσιάζεται.

— Ἡ Κυρία Saint Alphonse;

— Δὲν εἶναι ἐδῶ.

— Πῶς! Ἡ Λουκιανὴ δὲν εἶναι ἐδῶ! Ἡ θαλαμηπόλος ἐκπλήττεται, ἐξετάζει τὸν νέον καὶ ἀνακραυγάζει.

— "Α! Συγγνώμην, μήπως εἴσθε ὁ Κύριος Ἀδριανός.

— Μάλιστα, δεσποινίς.

— Μάλιστα... μάλιστα, ἡ Κυρία εἶναι ἐδῶ δι' ὑμᾶς.. Ἐλησμόνησα τὴν δικταγὴν τῆς.

Καὶ ἡ θαλαμηπόλος εἰσάγει τὸν Ἀδριανὸν εἰς λαμπρὸν οἶκον.

Ἄρῳ διήλθε πολλάς αἰθούσας μεγαλοπρεπῶς ἐστρωμένας, εὐρίσκει ἐπὶ τέλους ἐκείνην τὴν ὁποίαν ζητεῖ, εἰς τὸ βάθος τοῦ κοιτῶνός τῆς, ἀλλὰ μόλις δύναται νὰ τὴν ἀναγνωρίσῃ· τὸσαύτη διαφορά ὑπῆρχεν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τῆς.

Ἡ Λουκιανὴ εἶχε γίνει μικρὰ τις Δέσποινα, λέαινα, ἐὰν ἐπιθυμῆτε.

Ὁ Ἀδριανὸς μένει ὅλως ἐκπληκτος καὶ τεταραγμένος.

Ἡ Λουκιανὴ μειδιῶσα διὰ τὴν ἐκπληξίν του, τῷ λέγει.

— Μήπως δὲν με ἀναγνωρίζεις, Ἀδριανέ;

— Τῷ ὄντι... δηλαδή... εἴσθε ὑμεῖς, ἀλλὰ δὲν εἶσαι σύ...

— Ἀλλ' ἐὰν πράγματι ἤμαι ἐγὼ ἡ Λουκιανὴ ἦτις ἐπλούτησε διότι ἐξετραίλλανε

πλούσιόν τινα κεφαλαιοῦχον... ἀλλ' ἦτις σὲ ἀγκυρᾷ ἀκόμη καὶ ἐπιθυμῆ νὰ σὲ βλέπῃ ἐνίοτε. Ἐλθε λοιπὸν νὰ καθήσῃς πλησίον μου.

Ἀντὶ νὰ καθῆται ἐπαναθέτει ὁ Ἀδριανὸς τὸν πῖλον εἰς τὴν κεφαλὴν του λέγων.

— Χαῖρε, Δεσποινίς Λουκιανή... ἡ μάλλον χαίρετε Κυρία de Saint Alphonse... διότι ἡ Λουκιανὴ δὲν εἶναι ἐδῶ... δὲν τὴν ἐπανευθύν.

— Ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖς λοιπὸν Ἀδριανέ.. ὅτι θέλω ἀκόμη νὰ σὲ βλέπω.

— Σὰς ἐννοῶ πολὺ καλὰ, Κυρία, ἀλλὰ σὰς ἐπαναλαμβάνω, ὅτι δὲν εἴθε ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ἠγάπων... Δὲν γνωρίζω ὑμᾶς.

Καὶ παρὰ τὰς ἐπιμόνους παρακλήσεις τῆς ὠραίας γυναικὸς ὁ νεανίας ἀπομακρύνεται καὶ ἐξέρχεται τῆς οἰκίας λέγων εἰς τὸν θυρωρὸν

— Εἴχετε δίκαιον. Ἡ Λουκιανὴ δὲν εἶναι ἐδῶ.

(Εκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Σ. ΚΟΜΝΗΝΟΣ.

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ.

Οὐδεὶς τῶν ἀναγνωστῶν ἀγνοεῖ τὴν ἐξοχὸν νοσηροσύνην ζώων τινῶν καὶ τὰ ἀγαθὰ ἐνστικτα, δι' ὧν ἡ σοφὴ καὶ μεγαλοουργὴ Πρόνοια ἐπροοίκισεν αὐτά. Ποσάκις δὲν συνεκίνησεν ἡμᾶς ἡ ἀπειρος ἀφροσύνη προσφιλοῦς ζώου ἢ ἀναγινώσκει τις εἰς τοὺς ἐκ στοργῆς λάμποντας ὀφθαλμούς του. Ἀλλ' ἐκ τῶν συνήθων κατοικιδίων τὸ μᾶλλον ἐξόχως πιστὸν καὶ νοητικὸν εἶναι ἀναμφιδόλως ὁ κύων οὗτινος ἡ γενναία καὶ πλήρης ἐνθέρμου φιλίας πρὸς τὸν κύριόν του καρδιά, καὶ αἱ ἀπειροὶ ἐκδουλεύσεις του κατήντησαν παραδειγματικά.

Ἴδού τί διηγεῖται περὶ τούτου γαλλικὴ τις ἐφημερίς.

Πρὸ ὀκτῶ ἡμερῶν ἐνεταφιάζον ὑπρέτιν τινὰ κρεωπώλου ἀποθανόντα κατὰ συνέπειαν βραχυχρονίου νόσου. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας ἀδύνατον ὑπῆρξε ν' ἀποσπά-

σσαι τὸν κύνα τοῦ νοσοῦντος ἀπὸ τοῦ δωμάτιόν του· ὁ κύων κατακλίετο παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ πᾶσαν τροφὴν ἀποποιούμενος. Ὅτε δὲ μετὰ τὴν τελετὴν τῶν ἐπικηδείων μετέφερον τὸν νεκρὸν εἰς τὸ νεκροταφεῖον ὁ κύων ἠκολούθησε τὴν κηδείαν· μετὰ μεγίστης δυσκολίας ἠδυνήθησαν νὰ ἐξαγάγῳσιν αὐτὸν ἐκεῖθεν. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ νεκροθάπτης κύρ. Δ... μεταβὰς πρὸς ἀνόρουξιν τῶν ἀνεκάλυφεν ὀπὴν τινα εὐροῦς ἐνὸς μέτρου ἦτις εἶχεν ἀνωρυχθῆ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τάφου τοῦ κρεωπώλου παιδός· πλησιάσας διεκρίνεν ἐντὸς τῆς ὀπῆς τὸν κύνα τοῦ μακαρίτου. Οἰκτιεράς τὸ ταλαίπωρον ζῶον εἰδοποίησε τοὺς συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος οἵτινες ἀπήγαγον τὸν κύνα εἰς τὴν κατοικίαν των· ἀλλὰ τὸ ἀπαραμήθητον ζῶον ἀρνούμενον πᾶσαν τροφὴν ἀπέθανε μετὰ τινὰς ἡμέρας.

Ἡ αὐτὴ ἐφημερίς ἀναφέρει καὶ τὸ ἀκόλουθον.

Ὁ Κ. Θεοδώσιος Δούνδιο κατῴκει ἐν τῇ κώμῃ Λιμελλᾷ ἀπεχούσῃ τρία χιλιόμετρα ἀπὸ τῆς Βερόνης, εἶχε δὲ κύνα εἰς ἄκρον ἀγαθὸν καὶ πιστότατον, ὅστις ἠγχαπᾶτο μετὰ στοργῆς ἐντὸς τῆς οἰκογενείας. Κατὰ πᾶν ἔτος ὁ κύων ἔμενε τὸν χειμῶνα μόνος ἐν τῇ ἐπαύλει ἀπουσίας τῆς οἰκογενείας καὶ ἐτρέφετο ὑπὸ τοῦ ἀγρονόμου.

Τὸν χειμῶνα τοῦ ἔτους 1847 ἡ Κυρία Δούνδιο ἠσθένει εἰς Λιμελλὰν ἢ δὲ κατάστασις αὐτῆς ἦτο τῶσφ σπουδαία ὥστε ὁ κύριος Δούνδιο ἦτο λίαν ἀνήσυχος. Ἐσπέραν τινὰ ἐκάθητο παρὰ τὴν κλίνην τῆς ἀσθενοῦς περιμένων τὸν ἱατρὸν ὅστις ἀναμφιδόλως ἐκώλυτο ὑπὸ τῆς χιόνος διότι ἡ πεδιάς εἶχε καλυφθῆ ὑπὸ ἀπεράντου λευκῆς ὀθίνης· καὶ ἐψύθυριζε λυπηρῶς. «Ὅχι δὲν θὰ ἐλθῇ! ἡ τρομερὰ αὕτη κακοκαιρία ἀναμφιδόλως θὰ τον ἐμποδίσῃ.» Ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε τὰ βήματα τοῦ ἱατροῦ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον ἀλλ' εἶδε μόνον νὰ εἰσέλθῃ πνευστιῶν ὁ κύων ὅστις διευθύνθη κατ' εὐθείαν πρὸς τὴν κλίνην λείγων μετὰ ζήλου τὰς χεῖρας τῆς δεσποίνης του. Ἐν τῇ μεγάλῃ ἀπορίᾳ τοῦ Κ. Δούνδιο ὁ κύων ἤρχισε ν' ἀσπάζεται τὰς παρειὰς καὶ τὰ χεῖλη τῆς πασχούσης πυρε-

τωδῶς σχεδὸν, τοῦθ' ὅπερ διέσεισε τὴν νάρκωτον εἰς ἣν ἦτο βεβουλισμένη ἐπειδὴ ἠρώτησε τίς ἦτο τὴσφ πλησίον τοῦ προσώπου τῆς Ὁ κύριος Δούνδιο ἀπεκρίθη ὅτι ἦτο ὁ κύων· ἐκείνη δὲ συγκεινημένη διότι τὴν εἶχε ἀναζωογονήσει καὶ ἀνακαλέσει αὐτὴν εἰς τὴν ζωὴν, τὸν ἐβώπευσε καὶ παρεκάλεσε νὰ ὠδηγηθῆ εἰς τὸ μαγειρεῖον ὅπως τῷ δοθῆ τροφή.

Βραδύτερον, ὅτε ὁ κύριος Δούνδιο ἐξῆλθε νὰ τὸν ζητήσῃ οὗτος εἶχε γίνει ἄφαντος. Ἐτὴν ἐπαύριον ἐγνώσθη ὅτι ὁ κύων τὴν ἐσπέραν καὶ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς δὲν εἶχε οὐδαμοῦ φανῆ ἀλλὰ τὴν πρωῖαν τῆς ἄλλης ἡμέρας τὸν εἶδον ἐπιστρέφοντα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς Βερόνης. Ἦτο κεκοπιτικῶς καὶ βεβρωμένος. Οἱ συγγενεῖς τῆς πασχούσης ἐφθασαν μετὰ τινὰς ἡμέρας ἀφοῦ αἱ ὁδοὶ κατέστησαν διαβαταὶ Ὁ κύων εἶχε μεταβῆ πρὸς αὐτοὺς ὥστε ἐπιθύμει νὰ τοῖς εἴπῃ. «Ἰπάγετε νὰ ἴδῃτε τοὺς Δούνδιο» ὑπάρχει τι νέον ἐκεῖν. Τὸ μᾶλλον ἀξιοσημείωτον τοῦ γεγονότος τούτου εἶναι ὅτι ὁ κύων οὗτος ἀπαξ μόνον καὶ ἐφ' ἀμάξης εἶχεν ὑπάγει εἰς Βερόνην εἶχε δὲ φύγει τῆς πόλεως ἐπειδὴ ἐζήτουν νὰ τὸν κρατῶσιν καὶ οὐδέποτε ἐπεθύμησε νὰ ἐπανέλθῃ.

Ἡ κυρία Δοῦ διο ἐθεραπεύθη ἐκ τῆς ἀσθενείας· ὅσάκις δὲ ἤρχετο εἰς τὴν ἐξοχὴν ὁ κύων τῷ ἐπερύλλαττε τὰς τρυφερωτάτας θωπείας.

Πρὸ τοῦ περιστατικοῦ ἐκείνου ὅτε μεταβλήθει εἰς ἱατρὸν εἶχεν ἐπιφέρει ἐπαισθητὴν τινα μεταβολὴν εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀσθενοῦς κυρίας του δὲν ἦτο τότεσφ ἐκφραστικὸς εἰς τὰς φιλικὰς διαδηλώσεις του.

Ὁ κύων ἠσθένετο τὴν θλίψιν τοῦ κυρίου του ἀφοῦ δὲ διὰ τῶν θωπεϊῶν του ἐνεψύχωσε καὶ ὑπὸ ἀγνώστου τινὸς φίλου ὀδηγούμενος εἶχεν ἀναπληρώσει τὸν ἱατρὸν συμπληρῶν τὴν ταπεινὴν του ἀποστολὴν ἔσπευσε ν' ἀναγγεῖλῃ τὴν κακὴν εἰδήσιν μ' ὅλας τὰς ἀντιπαθείας του. Ἀπέναντι τῶν δειγμάτων τούτων τῆς πίστεως τῆς νοσηροσύνης καὶ τῆς προνοητικότητος ἠδύνατο τις νὰ εἴπῃ·

Ἦσοι ἄνθρωποι εἶναι κατώτεροι τοῦ εὐαι-

οβήτου τούτου ζώου μὴ αισθανόμενοι καὶ μὴ πράττοντες, ὅ,τι τοῦτο ἐπραξεν...!

Φ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

ΣΥΜΒΑΝΤΑ ΕΝΟΣ ΡΟΔΟΥ ΚΑΙ ΜΙΑΣ ΚΑΜΕΛΙΑΣ.

Μετάφρασις Ν. Κ. ΜΑΚΡΙΑΔΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε τεύχος Θ'. σελ. 423).

Ἡ Λευκὴ ἐκστατικῆ ἐθεώρει καὶ ἤκουε μὲ θαυμασμόν τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον.

— Θὰ σοὶ φαίνεται ἴτως ἀστείον, δεσποινίς, ἐξηκολούθησε, νὰ μὲ βλέπῃς νὰ ὁμιλῶ τοιουτοτρόπως. Ἐγὼ, ὁ μὴ γνωρίζων ν' ἀναγνώσκω, ὁ ζῶν ἐκτὸς παντός νόμου καὶ πάσης συνήθειας! . . . Θὰ σοὶ τὸ ἐξηγήσω εἰς δύο λέξεις: οὐδὲν μανθάνει εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ σκέπτηται ὅσον ἡ σιγὴ καὶ οἱ ἀπομεικρυμένοι ὀρίζοντες. Οὐδὲν ἀνυψοῖ τὴν καρδίαν καὶ ἀναπτύσσει τὰς ιδέας ὅσον ἡ θεὰ τοῦ οὐρανοῦ. Ὑμᾶς αἱ οἰκίαι σὰς θανατοῦσιν ἡ ψυχὴ σας προσκορῶσι ἐπὶ τῆς ἀσέστου καὶ τοῦ ξύλου, ἐκ τῶν ὁποίων κατασκευάσατε τοὺς τάφους σας. Ἀγνοῶ ἐκεῖνο τὸ ὅποιον μανθάνουσιν εἰς τὰς πόλεις, ἀλλὰ γινώσκω ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ποτὲ δὲν νὰ μάθητε!

— Ἐν τοσοῦτῳ, κύριε Γασπάρδε, δὲν ἐπλάσθημεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ ζῶμεν ὡς ὑμεῖς. Ἡ βουντροφία εἶναι ἀπαραίτητος εἰς τὸν ἄνθρωπον.

— Τὸ ἀγνοῶ. Παιδίον, τὰ παιδιὰ μὲ ἀπέφυγαν ἄνδρα, οἱ ἄνδρες φαίνονται αἰσχυρόμενοι ἢ φοβούμενοι νὰ μὲ πλησιάζωσιν.

— Πᾶσα κοινωνία ἔχει ἀνάγκην νόμων διὰ νὰ τὴν διοικῶσι, ἐπρόσθεσεν ἡ Λευκὴ, καὶ πᾶν μέλος τῆς κοινωνίας ταύτης πρέπει νὰ ὑποτάσσεται εἰς ἐκείνους τοὺς νόμους. Χωρὶς νὰ ἴναι τι σφοδρὸν δύναται νὰ ἐννοήσῃ τοῦτο. Εἰς πλοίαρχος ἐπὶ τοῦ πλοίου του, εἰς στρατηγὸς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν στρατιωτῶν του, εἰς γεωργὸς ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ του, εἰς βιομήχανος ἐπὶ τοῦ ἐργοστασίου του, μὴ μὴτὲρ ἐπὶ τῆς οἰκογενείας της, ὅλοι, ἀνεξαιρέτως

εἶναι ἠναγκασιμένοι νὰ ἐπιβάλλωσιν ἓνα νόμον καὶ νὰ τὸν καθιστῶσι σεβαστόν. Τί θὰ ἐγίναντο, ἢ οἰκογένεια, τὸ ἐργοστάσιον, τὸ πλοῖον, ἐὰν ὁ καθεὶς ἐνόηγει κατὰ τὴν θέλησίν του καὶ ἀπειλακτικῶς ὡς οὐ πᾶσαν ὑποταγὴν καὶ πάντα νόμον:

— Δὲν γνωρίζω εἰμὴ ἓνα νόμον, ἐπανελάβεν ὁ Γασπάρδος, ἐκεῖνον ὅστις λέγει εἰς τὸν ἄνθρωπον α' Ἀνοῖσον τοὺς ὀφθαλμούς σου, ἴδε, θαύμασον καὶ λάτρευσον!

— Καὶ ἐκεῖνον ὅστις λέγει α' Ἀγάπα ἐὰν θέλῃς νὰ ἀγαπήσῃ! ἐπρόσθεσεν ἡ Λευκὴ μὲ γλυκύτητα προσηύχασαν ῥήγος εἰς τὸν ἄγγιον ἐκεῖνον.

— Πῶς; Τί εἶπες; ἠρώτησεν.

— Κύριε Γασπάρδε, ἐξηκολούθησεν ἡ Λευκὴ, εἰσθε τῇ ἀληθείᾳ ἐν ὃν ἴλιαν παράδοξον. Ἐχετε ιδέας τὰς ὁποίας ὁ ὀρθὸς λόγος καταδικάζει ἀλλ' αἰτινες κινοῦν τὴν συμπάθειαν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀκούοντος ὑμᾶς. Ποτὲ δὲν σὰς εἶχον ἰδεῖ καὶ ἐπεθύμουν νὰ σὰς γνωρίσω. Πλὴν τώρα ἀροῦ σὰς ἐγνώρισα ἤξεύρετε τί ἤθελον; ἠθέλον νὰ ἤμαι ἀρκετὰ σοφὴ καὶ νὰ ὁμιλῶ μὲ πολλὴν εὐφραδίαν διὰ νὰ δυνθῶ νὰ σὰς καταπεισῶ ὅτι αἱ ἰδέαι σας, ἐναντίον τοῦ μετ' αἰσίου καὶ τῆς παραδοξότητος των, δὲν εἶναι ὀρθαί. Ὅλος ὁ κόσμος δὲν δύναται νὰ ἔχη ἀδικίαν καὶ ὑμεῖς μόνος δίκαιον!

— Παράδοξον πρᾶγμα! διελογίσθη ὁ Γασπάρδος, ἀνεγείρει εἰς ἐμὲ ἰδέας τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ὑπόπτειον ὅτι ἔχῃ. Ἀλλ' ὄχι, ὄχι, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν Λευκὴν, εἶναι ἡ φωνὴ σου ἥτις εἰσδύει εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ οἱ ὠραῖοι ὀφθαλμοὶ σου αἰτινες μὲ τάρττωσιν. Εἶπα, ὡς αἰσιότητα, τὸ γνωρίζεις; Φεβηθεῖσα ὀλίγον ἐκ τῆς ἀγροῦκου ἐκεῖντος ἀλλ' εἰλικρινοῦς φιλοφρονήσεως τοῦ Αὐτορουῶς, ἡ Λευκὴ ἀπεσύρθη βήματά τινα πρὸς τὰ ὀπίσω.

— Καὶ ἔπειτα, εἶπεν ὁ Γασπάρδος, ἐπὶ ζωῆς μου οὐδεὶς με ὁμίλησε μὲ τὴν γλυκύτητα, μὲ τὴν ἀγνότητά, καὶ τὴν πολλὴν ἔσπερ ὑμεῖς δεσποινίς. Ἐν τοσοῦτῳ εἶναι πλὴν καλὸς ὁ ἦχος μίας φιλικῆς φωνῆς, τὸ τοιοῦτον θωπεῖσι τὸ ὠτίον καὶ συγκινεῖ τὴν

καρδίαν. Εἶναι χιλιᾶκις γλυκύτερον ἀπὸ τὸ κελάρημα τῶν πτηνῶν. Ἡ ἡμέρα αὕτη θὰ ἴναι δι' ἐμὲ μία εὐλογημένη ἡμέρα. Θὰ τὴν ἐνθυμοῦμαι πάντοτε καὶ διὰ νὰ τὴν ἐνθυμήσῃ καὶ ὑμεῖς, φυλάξτε αὐτὸ τὸ ῥόδον ἐὰν θέλητε! Εἰς τὴν ὠραιότερην νεάνιδα τὸ ὠραιότερον ἄνθος!

Καὶ ταῦτα λέγων, ἔδραψεν εἰς ὀλιγώτερον καιρὸν παρ' ὅσον δύναται τις νὰ τὸ περιγράψῃ, τὸ πολυφύλλητον ποικιλόχρου ῥόδον τοῦ Κυρ Βάσσου καὶ τὸ ἐπρόσθεσεν εἰς τὴν Λευκὴν ἀπόπληκτον ἐκ τοῦ τροῦμου.

— Τὸ ποικιλόχρου ῥόδον τοῦ πατρός μου! ἀνέκραξεν ἄμα ἠδυνήθη νὰ ὁμιλήσῃ. Τί θὰ εἶπῃ τώρα; Πῶς νὰ ἐπανηρθώσωμεν τὸ δυστύχημα αὐτό; Εἰσθε ἀφανισμένοι!

— Δι' ἐν ῥόδον, ἐπανελάβεν ὁ Γασπάρδος, ὄχι δά! Ὁ πατὴρ σου θὰ κατασκευάσῃ καὶ ἄλλα ἀροῦ δύναται νὰ μιμηθῇ τὸν Πλάστον.

— Ἀκούω τὴν φωνὴν σου, εἶπεν ἡ Λευκὴ τεταραγμένη, τί νὰ πράξω; πῶς θ' ἀποφύγῃς τὴν ὀργὴν του; Φύγε! . . . Ἀλλ' ὄχι! πλησιάζει! Ἡ φυγὴ εἶναι ἀδύνατος. . . . Εἰσελθε ἐκεῖ μετὰ. Ἐὰν σὲ ἐβλεπε θὰ σὲ ἐφρόνευεν! Ἀλλ' εἰσελθε λοιπόν!

Καὶ παράρρων ἐκ τοῦ τροῦμου, τὸν ὤλησεν ἐντὸς τοῦ ὀφουρακίου τοῦ ὁποίου ἔκλεισε τὴν θύραν καὶ ἔλαβε τὸ κλειδίον. Εἶτα ἔδραμεν εἰς τὴν οἰκίαν διὰ νὰ κρύψῃ τὴν ταραχὴν της, ἐνῶ ὁ Κυρ Βάσσου ἐπανήρχετο ἡσύχως λέγων εἰς τὸν Μακλοῦς:

— Ὑπόθεσις τελειωμένη, δὲν εἶναι ἀληθές, παιδί μου;

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίθη ὁ Μακλοῦς.

— Λοιπόν, μετ' ὀλίγον θὰ ἴται ἐκ τῶν ἰδικῶν μου. Θὰ λάβῃς τὴν τιμὴν νὰ συναδέυσης εἰς τὴν ἐχθρὴν τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων, εἶπεν ὁ Κυρ Βάσσου προχωρῶν πρὸς τὸ ἡρωτικισμὸν δεινρόλλιον, τὸ ὠραιότερον ῥόδον τοῦ κόσμου. . . . Θεέ μου! ἐχάθη! ἐκλαπῆ! Μοὶ τι ἔκλειψαν, Μακλοῦ! ὦ! τοὺς ἀτίμους! ὦ! τοὺς φθονερούς! ἀνέκραξε πληρῆς ὀργῆς ὁ φυτοκόμος. Θὰ ἐσκέρθησαν ὅτι ἡ φήμη μου ἐμεγαλύνθη καὶ ὅτι ἀπέκτισα περιουσίαν καὶ δὲν τὸ ἠθέλησαν! δὲν ἐσεβάσθη.

σαν τὴν βασιλίσσαν τῶν ῥόδων! τὴν ἐδολοφόνησαν! τὴν ἡρωτικισμῶσαν! . . . Ἄ! κλέπτει! δολοφόνει! ἀνέκραξεν εἰς τὸν διπλασιασμόν τῆς μανίας του.

Εἰς τὰς κραυγὰς ταύτας, ἡ κυρία Ἀλὲν καὶ τινες ἄλλοι, ἔδραμον μετὰ σπουδῆς ἐπίσης ὠχροὶ καὶ τρίμοντες ὡς ὁ Κυρ Βάσσου.

— Φίλοι μου, εἶπεν ὁ Βάσσου μετ' ἀπελπισίας, μὲ βλέπετε παράφροννα ἐκ τῆς λύπης; πρέπει νὰ εὐρητε τὸν ἐνοχόν. Θέλω τὴν ζωὴν του! Τὸ ῥόδον μου, τὸ ὠραῖον ῥόδον μου, ἡ ἐλπίς μου, τὸ τεκνον μου, ἐκόπη, ἐσυντρίφη!

— Κυρ Βάσσου, μὴ ὀπῆ εἰς τὸν φραγμὸν καὶ ἐν τεμαχίον ἐρυθροῦ ὑφάσματος ἐπ' αὐτῆς, παροστήρησεν ἡ ἄγγυρνος τροφὸς τῶν ὑγενῶν παιδιῶν.

— Τῇ ἀληθείᾳ! ἐπανελάβεν ὁ Μακλοῦς, νομίζει τις ὅτι ἀπεσπάσθη ἐκ τῆς ζώνης τοῦ Γασπάρδου.

— Γασπάρδος! Ἐκεῖνος θὰ ἴναι ὁ ἐνοχός, ἀνέκραξεν ὁ Κυρ Βάσσου εὐτυχῆς διότι εὗρεν ἐπὶ τίνος νὰ ἐκχύσῃ τὴν ὀργὴν του, ἀναμφιβόλως ἐκεῖνος θὰ ἴναι ζῶον ἰσθόλον, τὸ ὅποιον πράττει τὸ κακὸν ἀνευ αἰτίας; καὶ διὰ ὅμοιον τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ νὰ τὸ πράττῃ! Ποῦ εἶναι διὰ νὰ τὸν κατασυντρίψω; Ἄς ἐρευνησώμεν, ἄς ἐξετάσωμεν! . . . Ἄ! πῶς θὰ τὸν ἐφρόνευον εὐχαρίστως!

Ἡρ ὕνησαν πανταχοῦ, ἐξήτασαν τὰς παραμικροτέρας γωνίας τοῦ κήπου, ἀλλὰ δὲν εὗρον τίποτε.

— Μὴ φαίνεται, Κυρ Βάσσου, εἶπεν ἡ Κυρία Ἀλὲν, ὅτι μετὰ τὴν διαδόητον ταύτην πράξιν δὲν ἐκρύβθη βεβαίως ἐδῶ ὁ ἀχρεῖος οὗτος ἐπαίτης.

— Ἐχετε δίκαιον, ἐπανελάβεν ὁ φυτοκόμος. Λοιπὸν ἐξῶ! ἐξῶ! Δίδω τὸ πᾶν εἰς τὸν ὅστις μοὶ τὸν εὐρη! Ἐπαίτα τῆς κολάσεως! . . . νὰ τομῆσῃ νὰ κακοποιήσῃ ἐν ἀθῶν ἄνθος! πᾶν ὅ,τι ὑπάρχει ὠραῖον καὶ ἀγαθὸν εἰς τὸν κόσμον! . . . Ἄ! ἐὰν πέσῃ εἰς τὰς χεῖράς μου, ὀρκίζομαι ὅτι ἡ χώρα θὰ καθαρισθῇ διὰ παντός ἐξ αὐτοῦ, διότι δὲν θὰ ἐξέλθῃ ζῶν! . . .

Καὶ μετὰ τὴν φλόγα τῆς ὀργῆς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, ὡς ν' ἀνενοῶθη κατὰ τοιαύτα

ἔτη, ὁ Κυρ Βάσσου ὄρμησεν εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ὅλοι ἐκτός τῆς Κυρίας Ἄλν ἠκολούθησαν τὰ βήματά του.

Εἰπώμεν προηγουμένως ὅτι ὁ Γασπάρδος ἔζη ἀνεόχλητος καὶ σχεδὸν λησμονημένος ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς χώρας, οἵτινες χωρὶς νὰ τὸν εὐεργετῶσι τὸν ἐσυμπάθουν ἐνίοτε. Ἄλλ' ὅμως, ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἤρχισαν νὰ ἀηδιάζωσι βλέποντες τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἐξηπλωμένον καθημερινῶς ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ μεθύσκοντα ἐκ τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθέων τοῦ ἀγροῦ, τὸν ἄγριον ἐκεῖνον, ἀπηλλαγμένον παντός κόπου, ἐνῶ πᾶς τις ἔκλυπτεν, ἐκὼν ἄκων, ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ καθήκοντος. Ἡ δυσπρόσκλητος καθίστατο γενική, καὶ ὁ καθείς ἐξήτει τὴν κατάλληλον στιγμὴν ὅπως ἀποδείξῃ εἰς τὸν ἀτίθασσον ἐκεῖνον βάρβαρον ὅτι ὁ πολιτισμὸς τὸν ἀνέμενε μίαν ἡμέραν μετὰ τὸν ζυγὸν διὰ τῆς μιᾶς χειρὸς καὶ μετὰ τὴν μαστίγα διὰ τῆς ἑτέρας. Ὅθεν εὐκαιρίας δοθείσης, ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔλαβον μέρος εἰς τὴν ὄργην τοῦ Κυρ Βάσσου καὶ ἔδραμον πρὸς καταδίωξιν τοῦ Γασπάρδου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

ΓΕΛΩΣ ΛΙΣΒΕΣΤΟΣ.

Μόλις ἡ Λευκὴ τοὺς εἶδεν ἀπομακρυνόμενους εἰς διαφόρους διευθύνσεις καὶ λυπημένη καὶ τρέμουσα ἐγκατέλιπε τὴν οἰκίαν καὶ ἐπανήλθε πρὸς τὸ ὄψοφυλάκιον διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸν ἀιχμάλωτόν της.

— Κύριε Γασπάρδε, εἶπεν ἡμιανοίγουσα τὴν θύραν, κύριε Γασπάρδε, σπεύσατε νὰ ἐξέλθητε, διότι δύνανται νὰ ἐπανέλθωσιν.

Καμμία ἀπόκρισις δὲν τῇ ἐδόθη.

— Κύριε Γασπάρδε, ἐπανέλαβεν ὑψηλοφώνως, δὲν με ἀκούετε λοιπόν;

Καὶ ἐπειδὴ ἡ αὐτὴ σιγὴ διεδέχθη τοὺς λόγους τῆς, ἤνοιξεν ὀλοτελῶς τὴν θύραν τοῦ ὄψοφυλακίου, ἐθεώρησε μὲ ἀνησυχίαν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ διέκρινε τὸν Γασπάρδον . . . βαθεῶς κοιμώμενον.

— Τί ἄνθρωπος! ἐσκέρθη. Ἡ ἐλευθερία του, ἔτι μᾶλλον ἢ ζωὴ του, εὐρίσκεται εἰς κίνδυνον καὶ αὐτὸς κοιμάται!

Εἰς τὸν κρότον ὅμως ὃν ἐπροξένησεν ἡ Λευκὴ εἰσερχομένη ὁ αὐτοφυῆς ἐξύπνησεν αἰφνυδίως.

— Σὰς ὄνειρεύμην, εἶπεν εἰς τὴν Λευκὴν ἐξερχόμενος, ὄνειρεύμην ὅτι με ὀμιλοῦντα. Ἦτο ἡ ἀλήθεια ἀναμνησμένη μετὰ τοῦ ὄνειρου. Ἄ! πόσον ἦτο γλυκὺ!

— Κύριε Γασπάρδε, ἐπρόθεσεν ἡ νεανίς, δὲν ἔχετε οὐδὲ στιγμὴν νὰ χάσητε. Ὅπως τὸ προεῖδον, ὁ πατήρ μου κατέστη μανιώδης ἐναντίον σας, καὶ ἐὰν σὰς εὔρη, φοβούμεαι μὴ σὰς κακοποιήσῃ ὑπὲρ τὸ δέον. Δυστυχῆ πατήρ! Ἦτο τόσον εὐτυχῆς, τόσον ὑπερήφανος διὰ τὸ ἄθος του! Διατί ἐπέπροτο ἡ κακὴ μας τύχη νὰ σὰς φέρῃ εἰς τὴν οἰκίαν μας; (ἔπειτα).

ΑΠΟΛΙΘΩΘΕΙΣ ΓΙΓΑΣ.

Ὁ κ. Κονώτ, ἔμπορος ἀποκαταπαθείς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἐν Νέα Ὑόρκη, ἀνεχώρησεν ἐκ Πουέβλας τὴν 16 Σεπτεμβρίου μεταβαίνων εἰς τοποθεσίαν ἀπέχουσαν περὶ τὰ 20 μίλια τοῦ χωρίου τούτου, μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ ἀνεκάλυψαν τὸ ἀπολελιθωμένον σῶμα ἀνδρὸς ἔχοντος γιγαντιαῖον ἀνάστημα. Ὁ γίγας οὗτος ἔκειτο ὑπτίως ἔχων τὸν ἀριστερὸν πόδα ὀλίγον ὑψωμένον, τὸν δεξιὸν ἀριστερὸν βραχίονα στήριζόμενον ἐπ' αὐτοῦ, ἐνῶ ὁ δεξιὸς βραχίονας ἦτο κεκλιμένος ἐπὶ τοῦ στήθους. Τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ εἶχε μῆκος 7 ποδῶν καὶ 5 δακτύλων, οἱ βραχίονες 4 ποδῶν μῆκος, ἡ δὲ χεὶρ ἀπὸ τῆς παλάμης μέχρι τοῦ μακροτέρου δακτύλου 12 δακτύλων μῆκος. Ὁ ἕτερος τῶν ποδῶν τοῦ γίγαντος ἦτο τετραυμῆνος κατὰ τὴν φύσιν τῶν δακτύλων, ὁ δὲ ἄλλος διετηρεῖτο ἀκέραιος, ἔχων μῆκος 13 δακτύλων. Οἱ δακτύλοι ἦσαν ὀλίγον πεπλατυσμένοι. Τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου σαφιστάως τύπον Ἰνδοῦ τὸ μέτωπον αὐτοῦ εἶναι κεκλιμένον, ἡ δὲ κεφαλὴ μεγάλη.

Ο ΠΑΡΑΦΡΩΝ ΑΓΓΛΟΣ

(Ἀγγλικὸν διήγημα).

Περὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1782, ὁ ἐκ Καλαίτου χειρουργὸς Λουδοβίκος Θιβενέτος, ἔλαβεν ἀνώνυμον ἐπιστολὴν, προσκαλοῦσαν αὐτὸν τὴν ἐπαύριον, εἰς οἰκίαν τινὰ πλησίον τῆς πόλεως, μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐργαλείων πρὸς τομὴν κνήμης. Ὁ Θιβενέτος ἔχαιρε μεγάλην ὑπόληψιν, ὥστε πολλάκις ἐκαλεῖτο καὶ ἐν Λονδίῳ εἰς σοβαρώτατα ἰατρικὰ συμβούλια. Ὑπηρετεῖ πολὺν χρόνον παρὰ τῷ στρατῷ καὶ μοιολόγι εἶχε χαρακτῆρα ὀλίγον ἀπότομον διὰ τὴν εἰλικρινῆ ἀγαθότητά του καὶ τὴν σπανίαν γρηστοτήτά του ὑπὸ πάντων ἡγαπᾶτο. Πολὺν χρόνον ἐδίστασε πρὶν ἠενδῶσῃ εἰς ταύτην τὴν ἀνώνυμον πρόσκλησιν. Τῷ εἶχον εἰπεῖ τὴν θέσιν καὶ τὴν ὥραν ἀκριβέστατα, καὶ ἐνὸς μέλους ἡ τομὴ εἶναι πάντοτε περίεργος πράξις εἰς καλὸν χειρουργόν. . . ἀλλ' οὗτος φοβηθεὶς ἐνεδράν τινα ἔμενεν οἰκάδε. Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔλαβε δευτέραν πρόσκλησιν διὰ λόγων ἐμφαντικωτέρων. Ὅτι τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν ἐνάτην, τὸν προειδοποιούν, θὰ ἔλθῃ νὰ λάβῃ αὐτὸν ἅμαξά τις καὶ φέρῃ εἰς τὸ προσδιορισμένον μέρος. Μόλις τὴν ἐνάτην ὥραν εἶχε σημάνει τὸ ὥρολόγιον καὶ πλούσιόν τι ὄχημα συρόμενον ὑπὸ δύο ταχυπόδων ἵππων ἴστατο ἐμπροσθεν τῆς θύρας δὲν ἐδίστασε πλέον καὶ εἰσηλθεν ἐν τῇ ἀμάξῃ ἀλλὰ μόλις ἐκάθισεν ἐντὸς αὐτῆς ἐπληξε διὰ τοῦ βάρδου του τὸν ὄμιον τοῦ ἀμαξηλάτου.

— Ποῦ πηγαίνομεν; τῷ εἶπε.

— Ὅπου ἔχω διαταγὴν νὰ σὰς φέρω, ἐξοχώτατε, ἀπεκρίθη ἀγγλιστὶ ὁ ἀμαξηλάτης καὶ ἐκρότησε τὴν μαστίγάν του.

— Ὡ, ὦ! ἔχω νὰ κάμω μὲ ἓνα ἄγγλον, ἐσκέρθη ὁ δόκτωρ. Μὰ τὸν Θεὸν θὰ πληρώσῃ τὴν περιπέτειαν τῶν ἀνθρώπων του.

Τὸ ὄχημα ἐν τούτοις ἐστάθη.

— Τίς εἶνα ὁ ἀσθενής; ἠρώτησεν ὁ Θιβενέτος τὸν οἰκέτην, ἀνὴρ ἢ γυνή;

— Ὁ κύριος τώρα θὰ τὸν ἴδῃ, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ οἰκέτης.

Τῷ ὄντι εἰς τὴν θύραν ἐνεφανίσθη ὠρατὸς τις νεανίας 25—30 ἐτῶν περίπου ὅστις τὸν ὑπεδέχθη ἐμβάσας αὐτὸν εἰς μέγαν θάλαμον ἀρκετὰ πλουσίως κῦτρεπισμένον.

— Ἡ εὐγενεῖά σας μὲ ἐκαλέσατε ἐδῶ;

— Μάλιστα, κύριε, καὶ εἶμαι εὐτυχῆς, ὅτι ἠκούσατε βλέπων τὴν ἀνώνυμον πρόσκλησίν μου. Καθήσατε παρακαλῶ . . . Μήπως ἔχετε χρεῖαν τινος πράγματος πρὶν ἢ ἀρχίσατε τὴν ἐγχείρισιν;

— Ἀλλὰ, συγχωρήσατέ με, κύριε, νὰ ἴδω καὶ νὰ ἐξετάσω τὴν κνήμην, ἴσως δὲν θείλωμεν εὐρεθῆ εἰς τὴν ἀνάγκην τομῆς . . .

— Εἶναι ἀναγκαῖα ἡ τομὴ, δόκτωρ Θιβενέτε, σὰς παρακαλῶ θελήσατε νὰ καθίσετε.

Ὁ δόκτωρ ἐκάθισεν.

— Ἀκούσατέ με, εἶπεν ὁ ἄγνωτος οἰονδήποτε καὶ ἂν ἦναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐγχειρίσεως, ἰδοὺ ἐκατὸν γυνεάς, αἵτινες εἰς ὑμᾶς θέλουν ἀνήκει ἅμα τελειώσατε ἀλλὰ ἐπιθυμῶν νὰ πράξετε ἀμέσως, ἐνοεῖτε καλῶς, καὶ εἴσατε ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, ἂν ἀποποιηθῆτε, καὶ οὐτε ὁ διάβολος δὲν θὰ σὰς λυτρώσῃ ἂν ἀναγκασθῶ νὰ σὰς συντρίψω τὸ κρανίον.

Καὶ λέγων ταῦτα ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου του πιστόλιον, ὅπερ ἐκράτει ψυχρῶς εἰς τὴν χεῖρά του.

— Ὡ! δύνασθε, κύριε, νὰ πυροβολήσατε κατ' ἐμοῦ· τὸ πιστόλιόν σας δὲν θὰ μὲ κάμῃ νὰ χωριάσω· ἀλλ' ἂν ἴδωμεν, λέγετέ μοι εἰλικρινῶς καὶ ἄνευ περιστροφῶν διατί μὲ ἐκαλέσατε;

— Σὰς τὸ εἶπα· διὰ νὰ μὲ κόψετε τὴν δεξιάν κνήμην.

Μετὰ πάσης χαρᾶς, κύριε, καὶ τὴν κεφαλὴν σας ἀκόμη ἂν ἦναι ἀρσενόν, ἀλλ' ἂν δὲν ἀπατάμαι, πολλὰ ὑγίης μοι φαίνεται ἡ κνήμη σας. Πρὸ ὀλίγου μάλιστα ἀνεβαίνει τὴν κλίμακα μὲ τὴν ἐλαφρότητα σχοινοβάτου. Τί πάσχει;

— Τίποτ., μόνον πρέπει νὰ κοπῇ.

— Κύριε! παραφρονεῖτε!

— Τοῦτο εἰς ὑμᾶς δὲν ἀνήκει νὰ τὸ ἐξετάσατε, κύριε δόκτωρ.

— "Α δά! ἀλλ' ἔχω νομίζω τὸ δικαίωμα νὰ σὰς ἐρωτήσω διατί θέλετε νὰ καταστρέψετε μίαν κνήμην τόσον ὑγιῆ καὶ τόσον καλοκαμωμένον, καὶ τέλος πάντων, κύριε, εἰμεθα ξένοι ὁ εἰς πρὸς τὸν ἄλλον, καὶ ἐπιθυμοῦν νὰ ἔχω ἀπόδειξιν ὅτι ἔχετε σῶας τὰς φρένας.

— Κύριε Θεβενέτε, θέλετε νὰ με εὐχαριστήσετε;

— Μάλιστα, κύριε, ὅταν μοι δώσετε σαφῶς νὰ ἐννοήσω ὅτι ὑπάρχει ἀνάγκη τῆς τόσον παραδόξου ἐγχειρίσεως.

— Δὲν δύναμαι πρὸς τὸ παρὸν νὰ σὰς εἶπω τὴν ἀλήθειαν, ἴσως μετὰ δύο ἔτη ἀλλὰ δὲν φοβοῦμαι νὰ στοιχηματίσω ὅτι μετὰ τὸ τέλος τῶν δύο τούτων ἐτῶν θέλετε πεισθῆ ὅτι ἡ ἀπόφασίς μου τὸ νὰ στερηθῶ τὴν κνήμην μου ὑπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ ὅτι θέλετε τὴν ἐπιδοκιμάσει.

— Δὲν δέχομαι κανένα στοιχημα, πρὶν γνωρίσω τὸ ὄνομά σας, τὴν διαμονήν σας, τὴν οἰκογένειαν καὶ τὸ ἐπάγγελμα σας.

— "Ὅλα θέλετε τὰ μάθη, κύριε, ἀλλ' ὄχι τώρα. Συγχωρήσατέ με, κύριε, νὰ σὰς ἐρωτήσω με θεωρῆτε τίμιον ἄνθρωπον;

— "Ὁ τίμιος ἄνθρωπος δὲν παρουσιάζεται, κύριε, εἰς ἓνα χειρουργὸν μὲ πιστόλιον, ἀναγκάζων αὐτὸν νὰ τοῦ κόψῃ τὴν κνήμην. ἔχω καθήκοντα νὰ ἐκπληρώσω καὶ πρὸς ὑμᾶς ἀκόμη αὐτοὺς, ὅστις μ' εἰσθε ἐντελῶς ξένος καὶ καθόσον δὲν εἶναι τοῦτο ἀπολύτως ἀναγκαῖον διὰ τὴν ὑγείαν σας, δὲν θέλω συνενάσει νὰ σὰς ἀκρωτηριάσω. Ἦδη, κύριε, εἰν νομίζετε ἑαυτὸν ἠναγκασμένον νὰ γίνηται δολοφόνος ἀθῶου οἰκογενειάρχου, φονεύσατέ με,

— Καλὰ, ἰατρὲ, αὐτὸ τὸ ὁποῖον λέγετε δεικνύει ὅτι εἰσθε ἄνθρωπος ἀγαθὸς καὶ γενναῖος. Δὲν θέλω σὰς δολοφονῆσαι, ἀλλὰ ἐγνώρισα ἤδη πῶς νὰ σὰς ἀναγκάσω νὰ με ἐκκόψετε τὴν κνήμην, ἀπὸ συμπάθειαν πρὸς ἐμὲ κινούμενος θέλετε τὸ κάμη ὄχι ἀπὸ φόβον ἢ εἰς χρυσίον ἀποβλέπων.

— Καὶ τί θὰ κάμετε;

— Ἐνώπιόν σας θὰ διατριπῶ τὴν κνήμην μου διὰ σφαίρας.

Ὁ νεανίας, πραγματικῶς καθίσας μετὰ προφυλάξεως ἐπέθεσε τὸ στόμα τοῦ πιστολίου ἐπὶ τοῦ γόνατός του. Ὁ δόκτωρ ἠγέρθη βιαίως ἐλπίζων νὰ κρατήσῃ τὴν βολήν.

— Ἐὰν κινήθητε, ἀνέκραξεν ὁ ἄγγλος, τραῦ τὸ σκανδάληθρον. Ἀκόμη μίαν φοράν, θέλετε νὰ με ἀπαλλάξετε ἀπὸ ἀνωφελῆς ἐμπόδιον; Θέλετε διὰ τῆς ἀποποιήσεώς σας νὰ με ἀναγκάσετε νὰ αὐξήσω τοὺς πόνοους;

— Κύριε, ἴσως τὸ ἐπαναλαμβάνω, εἰσθε τρελλός, ἀλλὰ στέργω εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σας, συναινῶ νὰ σὰς κόψω τὴν δυστυχῆ αὐτὴν κνήμην.

Αἱ προετοιμασίαι ἐγένοντο παραχρῆμα. Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ ἐγχείρησις, ὁ ἄγγλος ἀνῆψε τὴν πίππαν του καὶ ὤμοσεν ὅτι διόλου δὲν ἤθελε τὴν ἀφήσει πιστὸς δὲ εἰς τὸν λόγον του ἐκάπνιζε μέχρις οὗ ἡ κνήμη ἀπεχωρίσθη καὶ κατέπεσεν εἰς τὸ ἔδαφος.

Ὁ κ. Θεβενέτος ἔδειξε τὴν συνήθη ἐπιτηδειότητά του, καὶ εἰς πολλὰ ἐλάχιστον χρόνον ὁ ἀσθενὴς κατέστη ὑγιής. Ἐπλήρωσε δὲ γενναίως τὸν χειρουργὸν καὶ ἠσθάνετο καθ' ἐκάστην αὐξάνουσαν τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπόληψίν του. Τέλος ἀφοῦ μετὰ δακρύων τὸν ὑψίστην ἡμετέραν εὐχαρίστησε ὅτι τὸν ἀπήλλαξε τῆς κνήμης, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν μὲ ἐξαιρετικὸν ξύλινον πόδα.

Μετὰ παρέλευσιν περίπου 18 μηνῶν ὁ κ. Θεβενέτος ἔλαβεν ἐξ Ἀγγλίας τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

« Κύριε Θεβενέτε,

Σὰς στέλλω συναλλάγμα 250 γκινεῶν, ἐξαργυρωθῆσόμενον ἐν Παρισίοις, τὸ ὁποῖον σὰς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε ὡς δεῖγμα τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Ἀφαιρέσαντές μοι τὸ μέλος ὅπερ ἦτο τὸ μόνον ἐμπόδιον τῆς εὐτυχίας μου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ μὲ κατεστήσατε τὸν εὐδαιμονέστερον τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ἤδη, ὦ ἄριστε ἀνερ, θέλετε μάθει τὰ πραγματικὰ αἰτία τὰ ὁποῖα μὲ παρεκίνησαν εἰς τοιαύτην πράξιν, ἣν ἐκαλέσατε παραφροσύνην καὶ ἰδιοτροπίαν, δι' ἡσυχρίσθητε ὅτι οὐδὲν πρᾶγμα εἰς τὸν κόσμον δύναται ν' ἀναγκάσῃ τινὰ νὰ στερηθῇ μέλους του τινός, δὲν ἐδέχθητε τὸ

στοιχημα ὅπερ σὰς ἐπρότεινα ἀλλ' ἤδη μάθετε τὴν ἀλήθειαν.

« Ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν τελευταίαν ἐκ τῶν ἀνατολικῶν Ἰνδιῶν ἐπιστροφήν μου, ἐγνωρίσθη μετὰ τῆς Ἀμαλίας Ἀρλένης, τὴν ὅποιαν ἠγάπησα μέχρι μανίας. Τὰ πλοῦτη της καὶ ἡ εὐγένεια τῆς οἰκογενείας της ἐφίλκυσαν τὴν προσοχὴν καὶ τῶν γονέων μου, ἐνῶ ἐγὼ εἰς οὐδὲν ἀπέβλεπον, εἰμὴ εἰς τὴν ὠραιότητά της καὶ εἰς τὸν ἀγγλικὸν χαρακτῆρά της.

« Ἀλλοίμονον! εἰλτατε κύριε, εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ κατασταθῶ ὁ δυστυχέστερος ὅλων τῶν ἀντιπάλων μου, διότι αὐτὴ ἐμὲ μόνον ἠγάπα, μοὶ ὡμολόγει τὸν ἑσῶτά της καὶ μοὶ ἀπεποιεῖτο τὴν χεῖρά της. Εἰς μάτην ἐξηκολούθουν νὰ τὴν λατρεύω καὶ νὰ μεσητεύω τιν οἱ γονεῖς ἀμφοτέρων ἦτον ἀδυσώπητος.

« Πολὺς χρόνος παρήλθε, χωρὶς ν' ἀνακαλύψω τὰ αἰτία τῆς ἐπιπόνου ἀποποιήσεώς της. Τέλος μία ἀδελφὴ της μὲ ἀπεκάλυψε τὸ μυστήριόν της. Ἡ νέα ἦτον ὠραιότατος ἐξαισίου, ἀλλ' ὅπερ μοὶ ἐφάνη ἀλλόκοτον, εἶχε γεννηθῆ μὲ ἓνα μόνον πόδα, καὶ ἡ ἔλπει αὐτὴ τὴν ἔκαμνε νὰ μοὶ ἀποποιήται τὴν χεῖρά της, φοβουμένη μήπως μὲ ἐμπνεύσῃ ἀποστρόφην.

« Μαθὼν τοῦτο, ἀμέσως ἀπερῶσα τί εἶδει νὰ πράξω, ἦτοι νὰ γίνω αὐτῆς ὁμοιος, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον, χάρις εἰς σὲ, ἀξιώμαθε Θεβενέτε, τὸ ἐπέτυχον.

« Ἐπανελθὼν εἰς Λονδίον μὲ τὴν ξυλίνην κνήμην μου ἔτυχον πάραυτα τὴν χεῖρα της Μις Ἀρλένης, διότι χάρις εἰς τινὰ ἐπιστολήν, ἣν εἶχε προηγουμένως πέμψει, ἡ φήμη διασπάρη ὅτι ἔθραυσα τὴν κνήμην μου πεσὼν ἐκ τινος ἵππου, καὶ ὅτι τὸ περιστάτικόν τοῦτο ἔχρηξεν ἐκτομῆς. Τὴν ἐπαύριον τοῦ γάμου τῆ ἐξέμυστηρέυθη κατὰ πρώτον τὴν θοσίαν, ἣν ἔκαμα διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν χεῖρά της. Ὁ ἔρωτος της κῦθησεν ἔτι πλέον. Ὁ δόκτωρ! ἠθελοῦ ἀπολέσει καὶ δέκα κνήμας χωρὶς θλίψιν καὶ πόνον, διὰ νὰ ἀπολαύσῃ τὴν Ἀμαλίαν μου.

« Μόνος ὁ θάνατος δύναται νὰ θέτῃ τέρ-

μα εἰς τὴν εὐγνωμοσύνην ἣν σοὶ χρωστώ. Ἐλθέ νὰ σ' ἴδωμεν εἰς Λονδίον, καὶ ὅταν γνωρίσῃς τὸν ἄγγελον τοῦτον τῆς ζωῆς μου, εἶμαι βέβαιος ὅτι θέλεις φρονήσει τὴν ἀφροσύνην μου.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΤΕΜΠΛΗΣ.

Ὁ δόκτωρ πολὺν χρόνον ἔδεικνυε τὴν ἐπιστολήν ταύτην εἰς τοὺς φίλους του διηγούμενος καὶ πάντα, ὅσα προηγήθησαν, ἀλλ' οὐδέποτε ἀνεῦ τοῦ ἐπιλόγου τούτου· « εἶναι τρελλώτερος παρὰ ποτέ. »

Καὶ ἀπήντησε διὰ τῆς ἐπομένης ἐπιστολῆς·

« Κύριε Τέμπλε,

» Σὰς εὐχαριστῶ διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ ἐνθυμησίαν σας, τὴν ὄντως βασιλικήν, διότι δὲν δύναμαι ἄλλως νὰ ὀνομάσω ποσότητος ἀρετὰ μεγαλειτέρας τῆς πρὸς ὑμᾶς μικρᾶς ὑπηρεσίας μου.

» Σὰς συγχάριζω διὰ τὸν γάμον ὑμῶν μετὰ τῆς ἀξιοθαυμάστου συμπολίτιδός σας. Ἡ ἀλήθεια ἠθελοῦ ἐπιθυμῆσαι καὶ ἐγὼ νὰ ἀφαιρέσω μίαν κνήμην ὅπως ἀποκτήσω γυναῖκα τόσον ὠραίαν καὶ ἐνάρετον, εἰάν ἡμῶν νὰ πιστεύσω ὅτι δύναται τις νὰ ἦναι εὐτυχέστερος ἔχων μίαν κνήμην ὀλιγώτερον. Καὶ ὁ Ἀδάμ ἀπώλεσε μίαν πλευράν διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν Εὐάν καὶ πολλοὶ μετ' αὐτὸν ἐριψοκινῶνόνευσαν τὰ ὅστα των, τὴν κεφαλὴν των αὐτῆν, χάριν τῶν ὠραίων των. Ἀλλὰ με ὄλου τοὺς ἰσχυρισμοὺς, μὴ μὲ κατηγορήτε ἐπιμένοντα εἰς τὴν πρώτην γνώμην μου. Πιθανότατα νὰ ἔχετε δίκαιον πρὸς τὸ παρὸν διότι εἰσθε εἰστέτι ὑπὸ τὰ θέλητρα τῆς σελήνης τοῦ μέλιτος. . . Ἀλλ' ἔχω καὶ ἐγὼ ἐπίσης δίκαιον, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι χρειάζεται κίρως διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν γνώμην μου, διότι ἀναγκαῖοι χρόνοι πάντοτε εἰς τὸ νὰ γνωρῶσμεν τὰς ἀληθείας, αἰτινὶς ἀπογορευτοῦσι τὰς πλάνης μας καὶ τὴν φιλοτιμίαν μας.

» Ἐνθυμηθῆτε, κύριε, ὅτι εἰν τὸ προρατικὸν δὲν με ἀπικτᾶ (καὶ εἴθε νὰ ἠπικτώμην) πρὶν παρέλθωσι δύο ἔτη ἀπὸ τῆς σήμερον θέτετε ἀρχίσει νὰ ἐπιθυμῆτε ὥστε ἡ ἐκτομὴ νὰ ἐγένετο κατωτέρω τοῦ γόνατος· μετὰ τρία ἔτη θὰ φρονήτε ὅτι σὰς ἤρκει εἰν ἀποβάλε-

τε μόνον τὸν πόδα' μετὰ τέσσαρα ἔτη θέλετε ὀρκισθῆ ὅτι ἤρκει ἡ ἀπώλεια μόνον τοῦ μεγάλου δακτύλου τοῦ ποδός καὶ πρὶν τοῦ τέλους τοῦ πέμπτου ἔτους θέλετε λυπηθῆ δια τὴν θυσίαν καὶ τοῦ μικροῦ μόνον δακτύλου.

»Ταῦτα πάντα, πιστεύσατέ με, λέγω χωρὶς κἄν νὰ σᾶς δείξω ἀμφιβολίαν τινὰ περὶ τῶν ὑψηλῶν πτερημάτων τῆς κυρίας Τέμπλης. Ἡ ὠραιότης καὶ ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι προτερήματα τόσον ἐφήμερα, ὅσον ἡ κρίσις τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὴν νεότητά μου ἤθελον εὐχαρίστως ἐκθῆσαι τὴν ζωὴν μου διὰ τὴν φιλάτην μου, ἀλλ' οὐδέποτε ἤθελα θυσιάσαι κνήμην. Οὐδέποτε ἤθελα μετανοῆσαι ὅτι ἀπώλεσα ἐαυτήν, ἀλλ' ἀκαταπαύστως ἤθελα μετανοῆσαι διὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτης. Καὶ εἰάν ποτε ἤθελον πράξει τοιοῦτόν τι ἤθελον εἰπεῖ βεβαίως· «Θηβενέτε, φίλε μου, ἔκαμες μίαν παραφροσύνην ἀκατονόμαστον!»

Ἔχω τὴν τιμὴν κτλ.

Γ. ΘΗΒΕΝΕΤΟΣ.

Κατὰ τὸ 1798 ὁ δόκτωρ Θηβενέτος φηγὼν εἰς τὸ Λονδίον διὰ πολιτικούς λόγους, ἦλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ σίρ Κ. Τέμπλη, ὅστις φιλοφρόνως τὸν ὑπεδέχθη.

— Καλῶς ὤρισάτε, κύριε Θηβενέτε, ἀνεφώνησεν ὁ Κάρολος Τέμπλης. Συγχωρήσατέ με εἰάν ἐπαναλαμβάνω τὸν στίμποςά μου, ἡ κατρημένη ξυλὴ κνήμη μου δὲν ἐνεργεῖ πάντοτε καλῶς. Ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμφιβολίας, ἀξιότιμε φίλε μου, ἦλθατε νὰ ἴδῃτε εἰάν μετεμελήθην διὰ τὰς παραξενίας μου.

— ὦ! ὄχι, εἶμαι φυγὰς ἐκ τοῦ τόπου μου, καὶ ἤλθα νὰ ζητήσω προστασίαν.

— Καὶ λοιπόν, φίλε μου, δὲν θέλω νὰ ζητήσετε ἄλλο ἀπὸ τῆς οἰκίας μας ἀτυλον, διότι εἶθε ὁ σαρὸς τῶν σαρῶν... Ἐν στιγμῇ ταύτῃ, φίλτατε φίλε, ἤθελον εἶθαι νύκταρος, εἰάν ἡ κἀτάρατος αὐτὴ ξυλὴ κνήμη δὲν με ἀπέκλειε τοῦ δικαίωματος τοῦτου. Τοῦλάχιστον ἤλθετε νὰ με δώσετε παρηγορίαν.

— Ἀλλὰ, κύριε Τέμπλε, ὁ ἄγγελος τοῦ βίου σας δὲν εἶναι ἄγγελος παρηγορίας.

— ὦ! ὁ ἄγγελος ἐπέταξεν, ἡ ξυλὴ κνήμη τὸν ἐμπυδίζει νὰ χορεύῃ καὶ σχολάζει εἰς

τὸ πειγνίδιον καὶ εἰς τὰ σκάνδαλα δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὴν ἐπαναφέρω εἰς τὸ καθῆκόν της. Ἐν τούτοις εἶναι ἀρκετὰ κλητὴ κυρία... Εἰς τὸ εἶδος της.

— Λοιπόν ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἶχον δίκαιον;

— Φεῦ! μάλιστα, φίλτατε δόκτωρ, καὶ ἔλαβα διὰ τοὺς υἱούς μου τὴν ἐξῆς παραγγελίαν· «Μὴ κάμνετε ποτὲ διὰ μίαν γυναῖκα θυσίαν ἀνεπανόρθωτον. Κόψετε, διὰ νὰ τῆ εἰσθε ἐράσμιος, τὴν κόμην σας, τὸ γένειόν σας καὶ τοὺς ὄνυχάς σας, πολλὰ καλά! διότι ταῦτα ἐπανέρχονται πάλιν, πρὶν ἢ λυπηθῆτε τὴν στέρσιν των. Ἄλλ' οὐδέποτε θυσιάσατε δι' αὐτὴν κνήμην ἢ βραχιόνα, ἔστω καὶ ἄγγελος αὐτῆ, ὡς ἡ μήτηρ σας.

(Ἔκ τοῦ γαλλικοῦ μετάφρασις.)

ΖΩΗΣ Σ. ΖΑΜΠΕΛΙΟΥ.

ΦΡΑΓΚΟΙ ΚΑΙ ΜΩΡΑΙΤΑΙ.

(Συνέχεια ἴδε Τεῦχ. Θ'. Σελ. 419.)

ΕΥΤΥΧΙΑ

ὦ! ὄχι! ποτέ! ποτέ! δὲν θα γίνῃ τοῦτο! (δοκλοῦσα εἰς τὸ παράθυρον τὸ δεξιόθεν) Χαμάρετε! Χαμάρετε! μὴ ἔλθῃς! διότι ὁ θάνατος, ἡ αἰγμαλωσίη σὲ περιμενοῦσιν. ὦ Θεέ μου! δὲν με ἀκύνει! Ἰδοὺ, προχωρεῖ ὄλονέν. Χαμάρετε!

ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ

Θὴ μᾶς καταστρέψῃ αὐτὴ, Ραϊμόνδε!

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Θὴ σιωπητῆς λοιπόν, ἀθλίη! (σύρει αὐτὴν ἐκ τοῦ παραθύρου)

ΕΥΤΥΧΙΑ

(περιμένει ἵνα δράμῃ εἰς τὸ παράθυρον). Ἄφες με!

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Σιώπα! σὲ λέγω! (ἰστάμενος πρὸ αὐτῆς) ὕπαγε, φύγε ἐνεῦθεν!

ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ

(Σύρων αὐτὴν πρὸς τὸ βάθος). Φύγε!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄφήσατέ με, κακοῦργοι!

ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ

Τί νὰ πράξωμεν!

ΕΥΤΥΧΙΑ

(διαφεύγουσα τῶν χειρῶν των καὶ πηδῶσα εἰς τὸ παράθυρον). Μὴν εἰσέλθῃς ἐνταῦθα, Χαμάρετέ! εἶναι Φράγκοι!

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Θὰ σιωπήσῃς λοιπόν! (προσπαθεῖ νὰ τὴν ούρῃ).

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

(ἔξωθεν) Ἐφθόσα, Ραϊμόνδε!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἄφες με! ὄχι! δὲν θὰ σιωπήσω! Χαμ...

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Τότε λοιπόν λάβε! (πλήττει αὐτὴν δι' ἐγχειριδίου).

ΕΥΤΥΧΙΑ

(πίπτουσα) Εἰς τὴν καρδίαν! ἄ! (ἐκπνέει).

ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ

Ραϊμόνδε, τί ἐπραξες;

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἦτο τὸ μόνον μέσον. Προετοιμάσθητι τώρα νὰ ποίξης τὸ πρόσωπόν σου. (ὁρμᾷ εἰς τὴν οἰκὴν ὁ Χαμάρετος δεξιόθεν).

ΣΚΗΝΗ Γ.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ, ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ, ΒΙΛΛΑΡΔΟΥΙΝΟΣ, Ἰτα ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ καὶ ΣΤΟΥΡΟΣ.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ἄρχον Βιλλαρδουῖνε! Ἄ!... Ἐν πτώμα!... ἡ Εὐτυχία...

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἰδοὺ ὁ φονεὺς της! (δεικνύει τὸν Βιλλαρδουῖνον).

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ἄ! κακοῦργε, σὲ κρατῶ τέλος! (πλησιάζων πρὸς τὴν Εὐτυχίαν) ὦ κόρη ἀθώα καὶ ἀβρά, θύμα ἐλευθερίας ὑποφωσκούσης καὶ τυραννίας καταβαλλομένης... Ἄ! συνέρχεται!

ΕΥΤΥΧΙΑ

Ἦλθες, Χαμάρετε!... Οὐαί εἰς σέ!... Σὲ ἠγάπων, Λέων, καὶ με ἐφόνευσαν... φονεὺς μου... εἶναι... ὁ... (ἐκπνέει).

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Παραφρόνησεν ἡ δυστυχὴς!

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

ὦ! κοιμήθητι τὸν νήδυμον ὕπνον τῆς ἀναπαύσεως, κόρη ἄμοιρος, ἄνθος προῶρως ἐκσπασθὲν! διότι θὰ λάβῃς πλήρη ἐκδίκησιν Ὀρκίζομαι ἐπὶ τοῦ ἀψύχου τούτου σώματός σου ἢ νὰ σὲ ἐκδικήσω ἢ νὰ ἀποθάνω! . . . τύραννε τῆς πατρίδος μου . . .

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ἄνωφελεῖς οἱ λόγοι!

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ἄνωφελεῖς! Δύο τῶν τολμηροτέρων ὀπλαρχηγῶν τοῦ Μωρέως τῶν μάλλον ἀσπόνδων αὐτοῦ ἐχθρῶν μὲ συνοδεύουσιν. Ἄφου μὲ διδάσκεις τὸ πολύτιμον τοῦ χρόνου πρέπει νὰ ἔλθωσιν ἀμέσως! (στρέφεται πρὸς τὰ δεξιά προσκηνία, οὕτως ὥστε δὲν βλέπει τὰ ἐν τῇ σκηνῇ) Δοξαπατρη, Σγουρέ! Ἔλθετε! ὁ τύραννος συνελήφθη!

(Ἐνῶ ὁ Χαμάρετος ἔχει ἐοτραμμένα τὰ νῶτα πρὸς τὴν σκηνὴν, συμβαίνουσι τὰ ἔξῃς μεταξύ τοῦ Ραϊμούνδου καὶ Βιλλαρδουίνου).

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Προσπειρήθητι ὅτι μὲ κτυπᾷς καὶ πήδησον τοῦ παραθύρου ἐκείνου. (διαπληκτιζόνται ὁ Βιλλαρδουίνος κατενέγκη τραυμα ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Ραϊμούνδου καὶ εἶτα πηδᾷ ἐκ τοῦ παραθύρου) Βούθειαν, Χαμάρετο! ἄ!

(Εἰσορμῶσι δεξιόθεν ὁ Δοξαπατρη καὶ ὁ Σγουρός· ὁ Χαμάρετος στρέφεται ἐκπληκτικός)

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Τί ἐποθεῖς, Ραϊμούνδε! . . . Κατάρρα! ἐδραπέτευσεν!

ΔΟΞΑΠΑΤΡΗΣ, ΣΓΟΥΡΟΣ

Ἐδραπέτευσεν!

ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ

Ναί! ἐδραπέτευσεν πληγώσας με! Πλὴν, φύγωμεν εἰς τοῦ Λύκου τὸ Σπήλαιον ἵνα σώσωμεν καὶ τὴν ζωὴν μας.

ΣΓΟΥΡΟΣ

Κατεστράφημεν!

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Θαρρεῖτε! τὸ σύνθημα θὰ δοθῇ ἀπόψε καὶ ὅλη ἡ Πελοπόννησος πρέπει νὰ ἐγερθῇ! Πῦρ καὶ σίδηρον, πόλεμον ἀμειλίχτον ἄς προσφέρωμεν εἰς τὸν Βιλλαρδουίνον ἀνακράζοντες ὅλοι ὁμοῦ Ἐλευθερίαν ἢ θάνατον!

ΟΛΟΙ

Ἐλευθερίαν ἢ θάνατον!

(Ἀπερχομένων αὐτῶν ὁμοθυμῶν δεξιόθεν, καταπετάννυται ἡ αὐλή).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΟΙ ΣΥΝΩΜΟΤΑΙ

ΣΚΗΝΟΓΡΑΦΙΑ Ε΄.

Ἡ σκηνογραφία παριστᾷ τὸ Σπήλαιον τοῦ Λύκου — Ἀριστερόθεν εἰσοδοί. — Δεξιόθεν καὶ πρὸς τὸ βῆθος σχισμάδες ἐξωθεν μεγάλης πυρᾶς δι' ἧς φωτίζεται τὸ ἄντρον

ΣΚΗΝΗ Α΄.

ΣΥΜΒΩΝ, ΔΗΜΟΣ, ΧΑΡΙΛΑΟΣ, ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ, Α΄. καὶ Β΄. ΣΥΝΩΜΟΤΗΣ.

(Καθ' ὄλον τὸ διάστημα τῆς α΄. καὶ β΄. σκηνῆς ἀκούεται ὁ σκοπὸς φωνῶν ἐξωθεν κατὰ διαλείμματα· αἰς εἰς· καὶ ἑτέρα φωνὴ ἀνταποκρινομένη « Μωρέας καὶ Ἐλευθερία » καὶ ὄλον ἐν προτέρῳ συνωμόται.)

ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Φαίνεται ὅτι τὸ δένδρον ὠρίμασε καὶ συγκολοῦνται οἱ λέοντες. Ἀπὸ τὸ σπήλαιον θὰ προσέλθωσιν οἱ λέοντες.

ΔΗΜΟΣ

Ναί! ἦλθεν ἡ ὥρα. Ἐτελείωσαν τὰ δεινά μας. Ἀντὶ τῆς αἰσχύνῃς θὰ ποτισθῶμεν ἐκδίκησιν. Ἀλλὰ πῶς ἀκόμη δὲν ἐφθασεν ὁ συγκαλέσας ἡμᾶς· Εἴμεθα πολυάριθμοι, ὅλοι ἐτοιμοί, ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς ἡμῶν.

(Εἰσέρχονται ὁ Σωτήριος, ἡ Ἐλένη, ὁ Αἰμίλιος).

ΣΚΗΝΗ Β΄.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ, ΕΛΕΝΗ, ΑΙΜΙΔΙΟΣ καὶ οἱ ἄνω.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ὁ ἀρχηγὸς ἡμῶν τὴν ὥραν ταύτην καταφέρει τὸ καίριον τραῦμα κατὰ τῆς Φραγκοκρατίας.

ΟΛΟΙ

Πῶς;

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Εἰπέ σὺ, Αἰμίλιε. Τὴν φωνὴν μου,

πνίγει ἢ συγχίνησις καὶ ἡ κόπωσις.

ΑΙΜΙΔΙΟΣ

Αὐτὴν τὴν ὥραν ὁ Χαμάρετος ἴσως προάγγελος τῆς ἐλευθερίας μας, οὐρεῖ δι' ἐνταῦθα τὸν ἐκπροσωποῦντα τὴν τυραννίαν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ. Ἐνετειλάτο δὲ ἡμῖν καὶ τα ἔξῃς· Ὑπάγειτε εἰς τοῦ Λύκου τὸ Σπήλαιον, ἀναγγεῖλατε εἰς ἅπαντος ὅτι ὁ Βιλλαρδουίνος συλλαμβάνεται τὴν ὥραν ταύτην καὶ ἄς μένωσιν ἡσυχοὶ διὰ τὴν ἀργοπορίαν μου. Ἐὰν ὅμως ἐντὸς μιᾶς ὥρας δὲν ἐπαυθῶ, εἰς τοῦ προφήτου Ἡλιοῦ τὸ ἐρημοκλήσιον εὐρίσκονται κρυπτόμενοι πεντακόσιοι Λάκωνες· αὐτοὺς παραλάβετε καὶ ἔλθετε νὰ μὲ εὔρητε ἀφου ἀνάψητε ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Ὠλένου τὸ σύνθημα τοῦ πολέμου τὰς τρεῖς πυράς!

ΔΗΜΟΣ

Ὁ Χαμάρετος δὲν ἀποτυγχάνει ποτέ

ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Ναί! εἶναι συνετός ἄμα καὶ γενναῖος

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

Ἴσως ἔχομεν τὸ Βιλλαρδουίνον εἰς χεῖράς μας ἐντὸς ὀλίγου. Ἡ ἐλευθερία μας θὰ ἀναλάμψῃ λοιπόν.

ΣΥΜΒΩΝ (τῷ Σωτήριῳ).

Τίς εἶναι ὁ νέος αὐτός;

ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Εἶναι νέος ἀγνώστου καταγωγῆς ἀνατραφεὶς παρὰ τοῦ Ραϊμούνδου.

ΣΥΜΕΩΝ

(Πόσον ὁμοιάζει τὸν Λέανδρόν μου!)

ΕΛΕΝΗ

(Θεέ μου! εὐδόκησον ἵνα ὁ Χαμόρε-
τός μου θριαμβεύσῃ!)

ΣΥΜΕΩΝ

Φίλοι, ἐπέστη ἡ ὥρα καθ' ἣν πρέπει
νὰ ἐγείρωμεν ὑπερήφανον τὴν σημαίαν
τῆς ἐλευθερίας, ἐγερθῶμεν ἀπὸ τὸν λή-
θαργον εἰς ὃν εἴμεθα βεβουλισμένοι. Μά-
χεσθε ὅθεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος μέχρι τῆς
τελευταίας πνοῆς σας καὶ ἐγὼ μακρό-
θεν θυμῆρις εὐχάς θὰ ἀναπέμπω πρὸς
τὸν Ἵψιστον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἱεροῦ
μας σκοποῦ. Καὶ τώρα κλίνοντες τὸ
γόνα ἐνώπιον τοῦ Ἵψίστου δεηθῶμεν
ἵνα ὁ αὐριανὸς ἥλιος φώτισῃ τὴν ἡμέραν
τῆς λυτρώσεώς μας καὶ εἴθε ἡ ἡμέρα
τῆς αὐριανῆς νὰ ᾔνη ἡμέρα τῆς ἐλευθε-
ρίας δι' ὅλον τὸν Μωρέα.

ΟΛΟΙ

(γονυκλινεῖς) Εἶθε!

ΣΥΜΕΩΝ

Ναί! Παντεπόπια Ἠλλάστα, ἡμεῖς τὰ
προσφιλή σου τέκνα τὴν ἐλευθερίαν μας
γονυκλινεῖς ἐξαιτούμενοι ἐπικαλούμεθα
ἐφ' ἡμῶν τὴν παντοδύναμον ἐπίνευσιν
σου. . . Θεέ τῶν μαχῶν εὐλόγησον τὰ
ὄπλα τῶν σκαπανέων τούτων τῆς τυ-
ραννίας καὶ δός αὐτοῖς ῥώμην ἀκατα-
μάχητον. Ἐγὼ ἐν ὄνοματί σου, Πλά-
στα τοῦ παντός, εὐλογῶ αὐτοὺς ἐπι-
καλούμενος τὸ ἔλεός σου ἐπ' αὐτῶν.

(Ὅλοι μένουσι γονυκλινεῖς ὑπὸ τὴν

εὐλογίαν τοῦ Συμεῶν· μικρὰ σιγή· βρον-
τᾶ· ἀνόρθούμενοι ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον).

ΔΗΜΟΣ

Ὁ Θεὸς ἡμῶν, Συμεῶν, ἐπήκουσε
τὰς εὐχάς σου. Ἡ βροντὴ αὐτῆ ἢ ἐν
μέσῳ τῆς γαλήνης τῆς ἡρέμου ταύτης
νυκτός ἠχήσασα εἶναι ὁ προάγγελος
τῆς ἐλευθερίας μας.

ΣΥΜΕΩΝ

Ναί, ἄφημε, μᾶς ἐπήκουσεν! Ὁρχι-
σθητε τώρα ὅτι θελετε χύσει μέχρι τε-
λευταίας ῥανίδος τὸ αἷμά σας ὑπὲρ τῆς
πατρίδος.

ΣΥΓΗΡΙΟΣ

Ἄνωφεμὴς ὁ ὄρκος! Ὁρκῶν ἀνάγ-
κην ὁ Ἕλληρ δὲν ἔχει. Ἀφήτωμεν τοὺς
ὄρκους εἰς τοὺς χαμερπεῖς καὶ ποτα-
πούς. Τι δὲ τοσοῦτον ἐξευτελίσθημεν ὡ-
στε ἀνάγκην ὄρκων ἔχομεν ἵνα χύσω-
μεν τὸ αἷμά μας ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας
τῆς πατρίδος μας ἢ ἡ δουλεία τοσοῦτον
μᾶς ἐχαύνωσεν ὡστε καὶ αὐτοῦ τοῦ
Θεοανθρώπου Σωτῆρος τὸ ῥητὸν νὰ λη-
σμονήσωμεν.

ΣΥΜΕΩΝ

Ἔχεις δίκαιον!

ΔΗΜΟΣ

Εἶπέ με, Χάριλαος, τί νέα ἐκ τῶν ἐ-
παρχῶν;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Τὰ πάντα αἴσια. Οἱ εἰς τὴν φωνὴν
μας τὸ πρῶτον πεισθέντες ἐντὸς τριῶν
ἡμερῶν συνηθροίσθησαν καὶ κρύπτονται
ἀπὸ χθὲς ὄρεσίβιοι ἐντὸς τῶν φαράγγων.

ΔΗΜΟΣ

Ὁ δὲ λαός;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Ὁ λαὸς ὄλος ὡσεὶ προαιθανόμενός
τι σιωπᾶ, πλὴν σιωπᾶ γογγύζων καὶ
ἀπειλῶν τοὺς Φράγκους.

ΔΗΜΟΣ

Ἐκ δὲ τῆς Μεσσηνίας, Ἀριστόδημε!

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

Ἡ ἥρωικὴ γενεὰ τοῦ Ἀριστομένου
δὲν ἐλησμόνησε τὴν καταγωγὴν τῆς.
Καὶ ταύτην τὴν ὥραν ἴσως οἱ Μεσσή-
νιοι πολιορκοῦσι τοὺς Φράγκους ἐν τῇ
Ἰθώμῃ!

ΧΑΡ. ΔΗΜ. ΣΥΜ. ΣΩΤ.

Πῶς;

ΑΡΙΣΤΟΔΗΜΟΣ

Ἴν' ἀπελευθερώσωσι τρεῖς ὄπλαρχη-
γούς κρατηθέντας βία, διότι ἀπήντησαν
μὲ σίδηρον εἰς τὰς αἰσχρὰς προτάσεις
ἐνός Φράγκου, ζητοῦντος νὰ διακορευ-
σῇ τὴν θυγατέρα ἐνός ἐξ αὐτῶν.

ΔΗΜΟΣ

Ἰδέ! ἰδέ! οἱ ἄθλιοι! δὲν ἀπαυδῶσι
κᾶν! καὶ εἴμεθα ἡμεῖς ὑποτελεῖς αὐτῶν!
ὦ! εἶναι αἰσχρὸς! (σιγή).

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Γνωρίζετε τὸ νεώτερον;

ΧΑΡΙΛΑΟΣ

Ὅποιον;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ὁ Βιλλαρδοῦνινοσ χαρίζετ τρεῖσ κα-
λὰς κόρας εἰς τὸν φέροντα αὐτῶ τὴν
κεφαλὴν τοῦ πατροσ τῆσ μάρτυροσ Ἀ-
γλαίας!

ΣΥΜΕΩΝ

(ὦ! ἡ γλυκεῖά του φωνὴ πόσον μὲ
θελεῖ!)

ΔΗΜΟΣ

Θὰ τὴν λάβῃ! ἄσ ἔλθῃ νὰ τὴν λά-
βῃ!

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Μὴ εἶσαι ὁ πατὴρ τῆσ Ἀγλαίας; ὦ,
συγχῶρει, συγχῶρει με, ἐὰν πληγὴν
τοῦ στήθοσ σου ἀνέξεσα!

ΣΥΜΕΩΝ

Τὸ περιστατικὸν τοῦτο μοὶ ἐνθυμίζει
ἄλλο τι συμβᾶν κατὰ τὴν ἐπανάστασιν
τῆσ Ἀμφίσσοσ προ δέκα καὶ ὀκτῶ ἐτῶν.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Τῆσ Ἀμφίσσοσ εἶπεσ; εἶμαι καὶ ἐ-
γὼ ἐκεῖθεν.

ΕΛΕΝΗ

Πῶσ, Αἰμίλιε, εἶσαι Ἕλληρ;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Καὶ μὴ δὲν ὁμοιάζω αὐτοῦσ! Ἐὰν
ἀνετράφηρ πλησίον τῶν Φράγκων, δὲν
ἔμαθον ὁμῶσ ἐκεῖ νὰ λησμονῶ τί εἶμαι.
Ναί ἐκ Σαλῶνων εἶμαι καὶ τοὺσ γονεῖσ
μου ἔχασα κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τὴν
ὁποῖαν ἀνέφερεσ. Μὴ περὶ αὐτῶν ἤθε-
λεσ νὰ εἶπησ;

ΣΥΜΕΩΝ

Ἐκ Σαλώνων; Πλὴν πρὸς Θεοῦ, ὦ
νέε μου, ποιοὶ ἦσαν οἱ γονεῖς σου;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Δὲν τοὺς ἐγνώρισα.

ΣΥΜΕΩΝ

Πλὴν πῶς εἰξεύρεις ὅτι κατάγεσαι
ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Θέλεις νὰ μάθης τὴν καταγωγὴν μου!
ἔστω! σοὶ τὴν διηγούμαι· τὸ ἱστορικόν
αὐτῆς ἐνετυπώθη εἰς τὴν μνήμην μου
ὑπὸ τῶν παραλαβόντων με. Ἦμην διε-
τῆς ὅτε ἡ ἐπανάστασις τῶν Σαλωνιτῶν
ἐξερράγη. Ὁ πατὴρ μου καταγόμενος
ἐκ μαχητῶν προσέτρεξεν ἐκεῖ ὅπου καὶ
ἄλλοι συναγωνισταὶ τοῦ ἐπιπτον θύμα-
τα εὐγενῆ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας. Ἦμε-
ραν τινὰ ἀρχαίος τις φίλος τοῦ ἦλθε
νὰ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα μου ὅτι ὁ
πατὴρ μου ἐπεσεν εἰς τὴν μάχην συ-
στῆνων εἰς αὐτὸν τὴν σύζυγόν του καὶ
ἐμέ. Μετ' οὐ πολὺ ὁμως καὶ ὁ φίλος
αὐτὸς ἐφονεύθη καὶ ἡμέραν τινὰ ἀπο-
φράδα οἱ Φράγκοι καταλαβόντες ἡμᾶς
ἐφόνευσαν καὶ τὴν δύσμοιρον μητέρα
μου ἀνηλεῶς. Ἐγὼ παρελήφθην ὑπὸ
εὐσπλαγγῶν χειρῶν καὶ ἔμαθον νὰ σέ-
δωμαι τὴν μνήμην τῶν γονέων μου.
Τὸ μόνον τιμαλφές κειμήλιον ὅπερ μοὶ
ἐκκληροδότησαν ἦτο περίπτῳ τι περὶ
τὸν λαιμὸν ὅπερ καὶ ἔχω ἔτι. Ἐμείνα
ὄθεν ὄρφανός, ἐγκαταλειμμένος παρὰ
πάντων ὅτε ἡμέραν τινὰ ἐνῶ ἔμιλλον
νὰ ἀποθάνω τῆς πείνης νέα τις ἰδοῦσά
με εἰς τὰς ὁδοὺς παλαιόντα κατὰ τῆς

ἀγωνίας τοῦ θανάτου μὲ παρέλαθε καὶ
μὲ ἀνέθρεψεν. Ἦτο ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ραί-
μούνδου.

ΣΥΜΕΩΝ

Καὶ τὰ ὀνόματα τῶν γονέων σου;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Δὲν τὰ ἔμαθον ποτέ.

ΣΥΜΕΩΝ

Καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ ὅποῖον φέρεις
εἶναι τὸ ἀρχικόν σου;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ἐγὼ! εἶχον ἐν ἄλλο δια τοῦ ὁποῖου
οἱ συνομήλικές μου μὲ ἐκάλουν... ἀλλὰ
παρῆλθεν ἔκτοτε πολὺς καιρὸς καὶ τὸ
ἐλησμόνησα!... ἄ!... πλὴν ὅχι...
δὲν δύναμαι νὰ τὸ ἐνθυμηθῶ.

ΣΥΜΕΩΝ

(τρεμούση τῆ φωνῇ) Μὴ ἦτο... Λέ-
ανδρος...

(διαφαίνονται εἰς τὸ βάθος ὁ Χαμά-
ρετος, ὁ Ραίμουνης, ὁ Σγουρός καὶ ὁ
Δοξαπατρῆς)

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Λέανδρος!... ὦ, ναί!... Λέαν-
δρος... Λέονδρος ὠνομαζόμενος.

ΣΥΜΕΩΝ

Καὶ τὸ περίπτῳ αὐτὸ τὸ ἔχεις;

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ναί.

ΣΥΜΕΩΝ

Δεῖξέ μὲ το!

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Διατί;

ΣΥΜΕΩΝ

Σὲ παρακαλῶ.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ἴδου αὐτό! (ἐξάγει ἐκ τοῦ κόλπου
τοῦ σταυρὸν τινα) ὦ! ἄφες με πρῶτον
νὰ τὸ ἀσπασθῶ! (γονυκλιναῖον) ὦ μητέρ
μου, ὦ πατέρ μου εἰς οὐρανοὺς ἀπο-
πτάντες καὶ μὴ ἀφήσαντές με ἄλλην
κληρονομίαν, ἢ τὸν ἐσταυρωμένον, τὴν
παρηγορίαν τῶν τεθλιμμένων, ἐπέπρω-
το λοιπὸν νὰ μὴ σὰς ἴδω ποτέ ἐπὶ τοῦ
κόσμου τούτου... Ἴδού!

ΣΥΜΕΩΝ

Ἄ! εἶναι αὐτό! ὦ Λέανδρε, υἱέ μου,
υἱέ μου!

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ἦως;

ΣΥΜΕΩΝ

Ναί! εἶμαι ὁ πατὴρ σου, υἱέ μου!

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Πάτερ μου!

(ἐναγκαλιζόμενοι κατασπαζόμενοι).

ΣΥΜΕΩΝ

Ναί! εἶμαι ὁ πατὴρ σου! ὁ Θεὸς δὲν
μὲ ἐκάλεσε πλησίον του κατὰ τὴν ἐπα-
νάστασιν τῶν Σαλώνων, δὲν ἐφονεύθη!
μὲ ἄφησε νὰ ζήσω ἵνα αὐτὸ ἐπανεύρω.
Ἦ τέκνον μου πολυφιλητόν!

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Ἦ πάτερ μου, σὲ ἐπανεύρον τέλος!
Εὐχαριστῶ τὸν Θεόν! (ἐναγκαλιζόμενοι)

ΔΗΜΟΣ

Ἄνεξιχνίαστοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψί-
στου! Ἡ ἐπανάστασις ἐχώρισε τὸν πα-
τέρα τοῦ υἱοῦ, ἡ ἐπανάστασις πάλιν ἀ-
ποδίδει τὸν υἱὸν εἰς τὸν πατέρα.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ

Δὲν εἶμαι λοιπὸν ὄρφανός.

ΣΥΜΕΩΝ

Ἐγὼ, Λέανδρέ μου! εἶμαι πατὴρ σου,
εἶσαι υἱός μου.

(εἰσερχόμενοι ὁ Χαμάρετος, ὁ Δοξα-
πατρῆς, ὁ Σγουρός καὶ ὁ Ραίμουνης).

ΣΚΗΝΗ Β'.

Οἱ ἄνω καὶ ΧΑΡΙΔΑΟΣ, ΣΓΟΥΡΟΣ, ΔΟ-
ΞΑΠΑΤΡΗΣ καὶ ΡΑΙΜΟΥΝΔΟΣ.

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ἄνευρες τὸν πατέρα σου, Αἰμίλιε, ἡ-
μεῖς κινδυνεύομεν νὰ γίνωμεν ὄρφανώ-
τεροί σου!

ΣΥΜΕΩΝ

(ἀποσπώμενος τῶν ἀγκαλιῶν τοῦ Αἰ-
μιλίου) Τί εἶπας;

ΧΑΜΑΡΕΤΟΣ

Ὁ Βιλλαρδουίνος ἐδραπέτευσε τῶν
χειρῶν μας καὶ ἴσως τώρα βαδίζει καθ'
ἡμῶν μαθὼν τὰ τῆς συνωμοσίας ἡμῶν
ἐκ τῆς συλλήψεώς του. Πλὴν σιωπῇ!
Δῆμε, ἐκρυψες τοὺς χθὲς παρουσια-
σθέντας!

(ἔπεται).

ΠΕΡΙ ΕΓΓΑΣΤΡΙΜΥΘΩΝ

Τὸ τόσο παράδοξον αὐτὸ φαινόμενον διὰ τοὺς ἀγνοούντας τὸ αἷτιον εἶναι πᾶσι φυσικὸν διὰ τοὺς γινώσκοντας τὸν μηχανισμόν.

Ὁ ἐγγαστριμυθισμὸς δύναται νὰ ἐξηγηθῆ ὡς ἀκόλουθως:

Ὁ Πειραματοουργὸς ὠθεῖ τὸν ἀέρα τοῦ πνεύμονος πρὸς τὴν ἐπιγλωττίδα ἧς ἡ ὀπή εἶναι σχεδὸν κεκλεισμένη, τὸ καταπέτασμα τοῦ οὐρανίσκου εἶναι καταβιασμένον. Ἡ ὠθησις εἶναι ὅτε μὲν ἀσθενής, ὅτε δὲ ἰσχυρὰ ἀναλόγως τοῦ σκοπομένου ἀποτελέσματος.

Ὁ δεδομένος ἤχος προσκρούει εἰς τὸν ὄλον τοῦ οὐρανίσκου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πράξεως οἱ μῆεις τοῦ λάρυγγος, τοῦ φάρυγγος καὶ τὸ διάφραγμα συστέλλονται, καὶ ἐνεργοῦσι διὰ τρόπον ἐνεργητικῆς καὶ συντόνου. Τὸ στόμα εἶναι ἡμίανοικτον ὅπως μετριάσῃ τὴν ἐξοδὸν τοῦ ἤχου. Ἡ γλῶσσα καὶ τὰ χεῖλη μὲν ἐκτελῶσι τὰς πρὸς ἀρθρώσειν τῆς λέξεως ἀπαιτούμενας κινήσεις.

Διὰ τῆς ἐνεργείας ταύτης, ἐννοεῖται ὅτι οἱ ἤχοι μὴ εὐρίσκοντες ἐλευθεράν ἐξοδὸν διὰ τοῦ φωνητικοῦ σωλήνος, μένουσιν ὑπόκωφοι ὀπισθεν τοῦ καταπετάσματος τοῦ οὐρανίσκου καὶ τοῦ φάρυγγος. Ἡ φωνὴ εἶναι μᾶλλον ὑπόκωφος, ἥττον καθαρὰ καθότι εἶναι λίαν ἀσθενής. Ἡ ἐξασθένεις αὕτη ἐξαρτᾶται ἀκριβῶς ἐκ τῆς ἐκπνοῆς ἧς τὸ δέον νὰ ᾖναι ἀνεσταλμένη καὶ ἐνίοτε πεπαυμένη. Ἡ φωνὴ εἶναι ὀλίγον ἠχηρὰ καθότι τὰ χεῖλη τῆς ἐπιγλωττίδος εἶναι λίαν ἐντεταμέναι. Αἱ ἀρθρώσεις αὗται εἶναι ἥττον καθαραί, ἐπειδὴ τὰ ὄργανα τῆς προφορᾶς ἐνεργοῦσιν ἐλαχίστον ἐν τῇ φωνῇ τοῦ ἐγγαστριμύθου. Τέλος ἐν τῷ τρόπῳ τούτῳ τοῦ ὀμιλεῖν, τοῦ ἀέρος ὠθουμένου πρὸς τὰ ἔσω τοῦ λαιμοῦ ἐν καιρῷ τῆς ἐκπνοῆς καὶ οὐχὶ ἐξωθεν ὡς κατὰ τὸν κοινὸν τρόπον, ἡ φωνὴ φαίνεται ὡς δῆθεν ἐρχομένη μακρόθεν.

Ἡ ἄλλοτε ἀγνοία τῆς ἀληθοῦς αἰτίας τοῦ ἐγγαστριμυθισμοῦ ἔδωκε πολλάκις ἀφορμὴν

εἰς δόλους, συμβάντα λίαν παράδοξα καὶ τὰ μᾶλλον ἀστεία.

Ὁ Louis Bramant θαλαμηπόλος τοῦ βασιλέως Φραγκίσκου τοῦ Α'. μετεχειρίσθη τὴν ἐγγαστριμυθικὴν ιδιότητα αὐτοῦ πρὸς ἀπομίμησιν τῆς φωνῆς ἀθρώπου πρὸ πολλοῦ ἤδη ἀποθανόντος, καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ διαβιβάσῃ τὴν χήραν ὅτι ὤφειλε νὰ τῷ δώσῃ εἰς γάμον τὴν θυγατέρα τῆς. Ὁ αὐτὸς Louis Bramant μετεχειρίσθη τὸ ἴδιον τέχνημα ὅπως κατορθώσῃ νὰ τῷ μετριάσῃν ἑκατὸν χιλιάδας φράγκων παρ' ἐνὸς τραπεζίτου.

Ὁ Abbé de La Chapelle ὅστις ἐγραψεν ὀλόκληρον τόμον ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ τοῦ ἐγγαστριμυθισμοῦ παραθέτει τὸ ἀκόλουθον ἀνεκδοτὸν συμβᾶν ἐν τῇ παρουσίᾳ του.

Ὁ Σαιντ-Ζίλλ, χαρακτήρος λίαν εὐτραπέλου, καὶ εἰς τῶν ἀρίστων ἐγγαστριμύθων τῆς ἐποχῆς του μὲ εἰσῆγαγεν εἰς τὸ arriere magasin (ὀπισθεν δωμάτιον τοῦ ἐργοστασίου του) ὅπως μὲ καταστήσῃ μάρτυρα τῆς ἐπιτηδεύσεως αὐτοῦ. Εὐκαθίσθημεν παρὰ τὴν ἐστίαν, ὅπου δὲν μὲ διέφυγε τὴν προσοχὴν, καὶ ἐθεώρουν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον. Ἀποῦ μὲ ἐδιηγήθη πολλὰς καὶ διαφόρους κωμικὰς σκηνὰς προξενηθείσας ἐκ τῆς ἐγγαστριμυθικῆς ιδιότητός του, ἤκουσα νὰ μὲ κράζωσι κατ' ὄνομα λίαν εὐκρινῶς, ἀλλὰ τοσοῦτον μακρόθεν, καὶ δι' ἤχου φωνῆς τόσοσιν παραδόξου ὥστε ἐθροβήθην.

Ἐπειδὴ ἤμην ἤδη προειδοποιημένος τῷ εἶπον, μὲ ὀμιλεῖτε ἐγγαστριμυθικῶς; μὲ ἀπήντησε διὰ μειδιάματος, καὶ ἤκουσα καὶ ἐκ δευτέρου τὸ ὄνομά μου ἐξ ἄλλης διευθύνσεως. Ἡ φωνὴ ἐφαίνετο ὡς νὰ ἤρχετο ἐκ τῆς στέγης τῆς οἰκίας. Ἐκαμε διάφορα τοιαῦτα πειράματα. Ἡ φωνὴ του ἐστρέφετο καθ' ὄλουσιν τοὺς τρόπους, ἤρχετο ὀπόθεν ἠθελε, καὶ ἡ ἀπάτη ἦτο ἐντελής.

Ἰδοὺ καὶ ἕτερα σκηνὴ τοῦ αὐτοῦ ἐγγαστριμύθου εἰς τὴν παρεβέθη καὶ ἧτις μοὶ ἐπροξένεσε πολὺν γέλωτα.

Ὁ Σαιντ-Ζίλλ ἐπεριδιάβαζεν ἡμέραν τινα μετ' ἀρχαίου τινὸς στρατιωτικοῦ ὅστις ἐβάδιζεν ἔχων τὸ σῶμα ἀκαμπτον, τὴν κεφαλὴν

ὕψωμένην, προεκβολὴν τοῦ στήθους μεγάλην, δὲν ὀμίλει καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ ὀμιλῇ τις μετ' αὐτοῦ εἰμὴ περὶ μαχῶν, συνταγμάτων, φρουρῶν, μονομαχιῶν κλπ. Ὁ Σαιντ-Ζίλλ ὅπως περιστείλῃ κάπως τὴν μανίαν ταύτην τῆς ταυτολογίας τοῦ συνοδοιπόρου του διενόηθη νὰ τῷ δώσῃ καὶ ἐκ μέρους του ἐν μικρὸν δεῖγμα τῆς τέχνης ἣν κατεῖχεν.

Οὐδεὶς διορθῶναι καὶ διασκεδάζει τοσοῦτον καλῶς ὅσον ἀστεῖός τις ἐν ἐνεργείᾳ.

Ἐρθᾶσαμεν εἰς μέρος τι τοῦ δάσους τοῦ ἀγίου Γερμανοῦ, καὶ ὁ στρατιώτης μας ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσεν ἐκ τοῦ ὕψους δένδρου τινὸς τοὺς λόγους τούτους:

« Δὲν γνωρίζεις τις πάντοτε νὰ μεταχειρίζεται τὸ ξίφος ὅπως φέρει.

Παῖος εἶναι αὐτὸς ὁ προπέτης; εἶπε πάραυτα ὁ στρατιωτικὸς.

Θὰ ᾖναι ἴσως βοσκὸς τις ὅστις ἐκφωλεύει πτηνὰ, ἀπήντησεν ὁ ἐγγαστριμύθος.

Εἶναι εἰς κακοῦθις, εἰς οὐτιδανός, προσέθηκε ὁ στρατιωτικὸς διὰ βραχείας φωνῆς, καὶ κινῶν ἀπειλητικῶς τὴν κεφαλὴν.

« Πλὴν σίαισον, ἐξηκολούθησεν ἡ φωνὴ ἧτις ἐφαίνετο ὡς νὰ κατήρχετο ἀπὸ τὸ δένδρον, φοβεῖσαι.»

Ὡ, ὡς πρὸς αὐτὸ ὄχι, ἔκραξεν ὁ στρατιώτης, καὶ χαμηλώσας τὸν πλόν του προητοιμάσθη εἰς ἐπίθεσιν.

Τί θὰ κάμῃς τῷ λέγει ὁ Σαιντ-Ζίλλ κρατήσας αὐτὸν, θέλεις ἐμπαιχθῆ.

« Ἡ καλὴ στάσις δὲν εἶναι πάντοτε δεῖγμα ἀνδρίας, ἐξηκολούθησεν ἡ φωνή.»

Δὲν εἶναι ποσὸς ἡ φωνὴ βοσκῆ, εἶπεν ὁ στρατιωτικὸς παρωργισμένος, θέλω κάμῃς νὰ μετανοήσῃ πάραυτα αὐτὸς ὁ ἀνάνδρος διὰ τὴν αὐθάδειάν του.

« Ἀπόδειξις ὁ ἔκτωρ φύγων τὸν Ἀχιλλέα», εἶπεν ἡ φωνὴ καταβλίνουσα πρὸς τὴν ρίζαν τοῦ δένδρου.

Ὁ στρατιωτικὸς μὴ δυνάμενος πλέον νὰ κρατήσῃ τὴν ὀργὴν του, σύρει πάραυτα τὸ ξίφος του τὸ βυθίζει ἐπανηλειμμένως εἰς τὸ πύκνωμα ἐνὸς θάμνου, ἐνῶ δὲ ἐνηγκαλίζεται τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ἐξέρχεται εἰς κύνικλος ὅστις ἐν τῷ ἄμα ἔφυγε δι' ὅλης τῆς ἰ-

σχύος τῶν σκελῶν του.

Ἰδοὺ ὁ ἔκτωρ, τῷ λέγει ὁ Σαιντ Ζίλλ καὶ σὺ εἰς ὁ ἀνδρείος Ἀχιλλεύς.

Ὁ ἀστεῖτος οὗτος ἤρκεσε νὰ καταπραῦνῃ τὴν μανίαν τοῦ στρατιωτικοῦ, καὶ ἐγελάσαμεν ἀπὸ καρδίας διὰ τὸ ἀλλόκοτον αὐτὸ συμβᾶν.

ΑΡ. ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ.

Paul Sauniere

Ο ΜΝΗΣΤΗΡ ΤΗΣ ΝΕΚΡΑΣ.

Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ

Φ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ.

Γνωρίζετε βέβαια τὴν Βρίην (1) τὴν ὀμαλὴν ταύτην ἀλλ' οὐχὶ μονότονον χώραν, ἧτις ἀνεῦ τῆς ἐλαχίστης σειρᾶς ὀρέων, ἀνεῦ οὐδεμίας καὶ τῆς μᾶλλον ἀνεπαισθήτου τοπικῆς ἀνωμαλίας, ἠδυνήθη νὰ καταστῇ σχεδὸν ζωγραφικὴ. Οὐδεὶς δύναται νὰ διαφρονεῖ τὴν γονιμότητα αὐτῆς ἧτις βεβαίως ἐστὶν ὀμολογούμενη. Ἐκαστος γνωρίζει ὅτι ἡ Βρίη εἶναι εἰς τῶν μεγάλων τῆς Γαλλίας σιτοβολῶνων καὶ ὅτι εἰς τῶν καθ' ἡμᾶς ἐνδόξων διπλωματῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὸν παχὺν καὶ εὐσμον αὐτῆς τυρὸν, ὅστις ἀπολαμβάνει σήμερον παγκοσμίου φήμης. Ὀμιλοῦμεν μόνον περὶ τῶν μεταλλοπρεπῶν ιδιοκτησιῶν αἵτινες καλύπτουσιν αὐτὴν, τῶν ἀπείραριθμων ἐπαύλειων καὶ περὶ τῶν συστάδων ὑψηλῶν καὶ ἀγρίων δένδρων δι' ὧν κατώρθωσε νὰ μετριάσῃ, ποιικίλη καὶ μετασχηματῆ τὴν μονότονον ἀπειρον ἔκτασιν τοῦ ὀρίζοντός της. Ταξειδιώται, κυνηγῶν καὶ παντὸς εἶδους κάτοικοι εὐρίσκουσι ἐν τῷ εὐχάριστον ἐνταῦθα: διότι καθ' ὅποιον ἀνδῆποτε τῆς ἡμέρας ὦραν καὶ ὅτε ἀόμνη ὁ ἥλιος ἐξακοντίζει τὰς φλογερτέρας ἀκτίνάς του, ὑπάρχει βέβαιον ὅτι θελεῖ τις εὐρεῖ εἰς

(1) Ἐπαρχία τῆς Γαλλίας ἡγεμονοῦμένη ἄλλοτε ὑπὸ κομήτων. Σ. Μ.

μικράν απόστασιν σωτήριον σκιάν και πρασι-
νόχρουν εκ βρύων τάπητα ούτινος η ευεργε-
τική δράσις ζωογονει ηδέως τα κεκμηκότα
μέλη.

Χάρις εις τας απεράντους ταύτας εκτά-
σεις, χάρις εις τας ευχάρπους ταύτας πεδιά-
δας και τας συστάδας ταύτας των δατών,
το θήραμα δια το όποιον ταυτα χρησιμεύου-
σιν ως τόσα καταφύγια επιτηδείως επιβλε-
πόμενον και φυλαττόμενον ασφαλώς υπό των
μεγάλων ιδιοκτητών κατέρευεν εις τα θελ-
κτικά ταυτα μερη πολλαπλασιάζεται, βρι-
θει και επανζάνει δι' ενός ετι θελητήρου τας
χάριτας όσας περικλείει η προνομιύχος αυ-
τη χώρα.

Εις απόστασιν τριών χιλιομέτρων της Ρο-
ζα Βρίης εις μικράν στροφην προς τα δεξιὰ
της διασχίζουσης την κόμην ταύτην όδου,
έκειτο έπαυλις ης οι καλώς κεκοιμημένοι και
λευκοτάτοι τοίχοι προσείλκουν ευχόριστως τα
βλέμματα.

Δια της άμαξητης πύλης εξ ολοκλήρου
ήνεωγμένης διεβλεπέ τις εύρειαν αύλην εν
τῷ μέσω της οποίας έλκίζετο φύρδην μίγ-
δην το πτερωτόν γένος. Εις τους άδιακόπους
τροχιμούς των νεοσσών, τους κλωγμούς των
ινδόνων, και τους όξεις κινηθιμούς των με-
λεαγριδων, έμιγνύετο ό καθάρος χρεμετισμός
του ήππου και ό ήχηρός μυκηθμός της γα-
λουχοῦ δαμάλεως την όποιαν οδηγεί εις την
ποτίστραν ό βουκόλος υποτονθορίζων. Βλέ-
πων τις τα μεγαλοπρεπή ταυτα ζῶα, τον
άμεριμον βοσκόν, τας εύρειας ταύτας οι-
κοδομάς, μεστάς αίτου και φορβής τους χα-
ρίεντας εκείνους τοίχους ήδύνατο να μαν-
τεύση ότι ό άγρονόμος ήτο λίαν έμπειροπράγ-
μων η δε τύχηός του έπιμελής, εργατική
και κατά πάντα ικανή. Ο άγρονόμος έκα-
λείτο Ιωάννης Λεδοῦ η δε σύζυγός του Βι-
κτωρία. Δέν ήσαν ιδιοκτήται της έπαύλεως.
Πρό δεκαετίας συζευχθέντες είχαν έμισθώ-
σει αυτην και εργαζόντο άμφότεροι προς προ-
αγωγήν αυτης μετά τοσοῦτου ζήλου ώσανεί
άνηκεν αυτοίς η ιδιοκτησία. Ο πραγματικός
ιδιοκτήτης έκαλείτο κ Ραφαήλ Δεπάρτου. Καθ' ην εποχήν ό Ιωάννης Λεδοῦ νυμφευ-

θείς την Βικτωρίαν είχεν έκμισθώσει την έ-
παυλιν ην σήμεραν διεχειρίζετο, ό κ. Ρα-
φαήλ ήτο μικρός και όρρανός. Ο συντάξας
λοιπόν το συμφωνητικόν, και κανονίσας τας
συμφωνίας της ένοικίασεως ην ό οικογενεια-
κός συμβολαιογράφος. Ο Ραφαήλ τότε έμα-
θαιτευεν ετι, ήτο δε περίπου δέκα και επτά
έτων και ήρχετο τακτικώς κατά παν έτος
ίνα διέλθη την εποχήν των παύσεων του εις
Λορμώ. Λορμώ ήτο το χαρακτηριστικόν ό-
νομα δια του όποίου διακρίνοντο εν τη χώρα
η έπαυλις ό οικος και αι άπ' αυτης εξαρτώ-
μεναι γαίαι. Τέλος δε εις απόστασιν ήμι-
σεως χιλιομέτρου από της έπαύλεως υπήρχεν
οικός τις πρό της θύρας του όποιου ύψούτο
μεγαλοπρεπής πτελέα ήλικίας δύο η τριών
έκατοντάδων έτων ητις αναμφιβόλως έχρητί-
μευεν από πολλού ως σύμβολον του κτήμα-
τος έρ' ου έπεζέτεινε τους γιγαντιαίους κλά-
δους της. Ο οικος αυτός ουδέν είχε το αξιο-
σημειωτον υπό την αρχιτεκτονικην έποψιν.
Ητο απλώς μεγάλη παραλληλόγραμμος οι-
κοδομή κτισθείσα περί τα τέλη του παρελθόν-
τος αίωνος. Οι τοίχοι των όποιων την γραμμην
ουδέμια γλυπτική εξήρε όλίγον απότομον η-
σαν ανεπιλήπτως δι' ασθέτου κεχρισμένοι.
Τό ισόγειον και η πρώτη όροφή διεπερνώτο υπό
ύψηλων και εύρειων παραθύρων δια των υπερ-
μετρων δε τουτων ανοιγμάτων το φῶς και
ό ήλιος εισέδυον παιγνιωδώς εις εύρυχώρους
και εύαέρους θαλάμους άλλ' ουδέμιας δια-
γραφής αξίους. Εις το ισόγειον υπήρχεν ω-
ραϊον μαγειρείον, μεγαλοπρεπές έστιατόριον
υπερ έφερε δια του ισοπέδου προς τάν κήπον
και μία αίθουσα ητις συνεπλήρου το βάθος
της οικοδομής μετά διπλης εισόδου εις την
εσωτερικην αύλην και εις τον κήπον. Εις
το πρώτον πάτωμα υπάρχουσι τέσσαρα ευ-
ρύχωρα δωμάτια δια τους οικοδεσπότας χω-
ριζόμενα δια μακροῦ διαδρόμου μετά τινος
μικροῦ θαλάμου κοσμητηρίου ενός όπωροφυ-
λακειου κλπ. Άνωθεν τα δωμάτια των ύ-
πηρετων και η αποθήκη. Τέλος εν τη αύλῃ
κατέναντι της οικίας υπήρχεν όρνιθών, φα-
σιανοτροφείον, υποστάσιον, άμαξοστάσιον, και
αποθήκη του χάρτου. Έν άπασι τούτοις ου-

δέν απλούστερον. Ητο, ως βλέπομεν, ευ-
πρεπής άγροτική κατοικία καλώς διηρημένη,
έντός της οποίας μία οικογένεια διήγεν εν
άνεσει, άλλ' ουδέν πλέον. Εκ πρώτης όψεως,
μόλις ήδύνατό τις να υποθέση ότι ό φιλήσυ-
χος του κτήματος τούτου κληρονόμος απε-
λάμβανε δέκα η δώδεκα χιλιάδας φράγκων
προσόδου. Τοσοῦτον δε περίπου ήτο το κα-
θαρόν εισόδημα υπερ προσέφερε το υποστα-
τικόν υπερ εκτός των κτιρίων περι των όμι-
λούμεν περιείχε και διακόσια μυριάμετρα
γῆς, μεθόριους τινάς άγρους, τῆδε κακείσε
έσπαρμένους ως και το λοιπόν της χώρας
και συστάδας τινάς δατών των όποιων η έ-
πιφάνεια έποικίλλετο υπό εκατόν πενταπλε-
θρων. Το μικρόν τούτου υποστατικόν άνηκε
τῷ Ραφαήλ. Ένοικίαζε δε τουτο ολοκληρον
έξαιρουμένης της κατοικίας και του κήπου την
άπόλαυσιν των όποιων έπερύλαζε δι' εαυτόν.
Όσον άφορᾷ το δικαίωμα της θήρας κατείχε
τουτο ολοκληρον. Ο συμβολαιογράφος του
μάλιστα είχε προσθέσει εις το συμφωνητι-
κόν του Ιωάννου Λεδοῦ ότι ό τελευταίος
ούτος ήτο υποχρεωμένος να παραχωρήση του-
λάχιστον εξήκοντα πεντάπλεθρα δσων κατά
την εποχήν της ενάρξεως του κυνηγίου.

Δια του εισοδήματος τούτου ο Ραφαήλ έ-
σπούδαζεν εις καλήν τινα σχολήν ό δε κό-
πος του κυνηγίου ήτο δι' αυτόν η υπερτάτη
των τέρψεων. Τοσοῦτω δε ήγάπη αυτό ως-
τε είχαν επιτρέψει και εις εκμισθωτήν αυτού
να κυνηγᾷ άπαξ της έβδομάδος ανά πασαν
κυριακήν όπως μη στερηθῆ και οὔτος της ή-
δονικῆς ταύτης ασκήσεως.

Την ήμέραν δε ταύτην προσεκάλει τακτι-
κῶς τον Ιωάννην όπως προγευματίζη μετ'
αυτοῦ. Χάρις εις την φρόνημον ταύτην παρα-
χώρησιν ό Ραφαήλ ήτο βέβαιος ότι οι νεο-
σοι των μικρών πτηνών δέν ήθελον κατα-
στραφῆ υπό των χορτοκόπων. Πράγματι δε
ότε ήρχετο η εποχή της άκοκοπῆς του χορ-
του ό Ιωάννης Λεδοῦ παρεκολούθει βήμα
προς βήμα τους εργατάς και έφερε πάντοτε
εις τον υπηρέτην του Ραφαήλ τα ώσ των
περδικων άτινα συνέλεγε. — Οά τα επανεύ-
ρωμεν κατά την εποχήν της ενάρξεως του

κυνηγίου έλεγε βρονθούμενος. Και είχε δι-
καιον διότι ό υπηρέτης έφρόντιζε να επώα-
ζωνται εντός του φασιανοτροφείου υπερ είχε
συστήσει, διατήρει τα ημισυ εξ' αυτών και
έδιδεν αυταίς την έλευθερίαν δε καθίσταν-
το ικαναι όπως οικθεν πορίζωνται την τρο-
φήν των, Κατά τα λοιπά ό Ιωάννης Λεδοῦ
ήτο άνθρωπος αγαθώτατος, έντιμος οικογε-
νειάρχης, πρότυπον συζύγου και έπιμελέ-
στατος άγρονόμος. Οὔτως έπειδή ό Ρα-
φαήλ ήτο μόνος εις Λορμώ και έπεθύ-
μει να μένη άγαμος καιτοι συμπληρώ-
σας το είκοστόν εκτον έτος της ήλικίας του,
περί το 1861, συγγάκις εν τῷ μέσω των
έκδρομών του έσταμάτα εν τη έπαυλει όπως
πή εκεί ποτήριον γάλακτος δι' ου τον έρι-
λοζένει η Βικτωρία, η όπως κενώτη ποτή-
ριον μηλίτου μετά του Ιωάννου Λεδοῦ όσά-
κις οὔτος δέν εύρίσκετο εν τῷ άγρῷ. Οι ά-
γαθοι οὔτοι άνθρωποι, ήγάπων πολύ τον
νεαρόν κύριόν των. Καθόσον δε πλειότερον
έγνώριζον αυτόν τοσοῦτον η ευχαρίστησις
μεθ' ης υπεδέχοντο αυτόν, καθίστατο ζωη-
ροτέρα η προθυμία δε αυτη είχε μεταβληθῆ
εις περιπαθεῖς ένδιαφέρον περί του αγαθοῦ
τούτου νέου όστις ως είχαν μάθει ήτο φθι-
σικος και εν τη τελευταίῃ περιόδῳ έγνώ-
ριζον δε ότι η νόσος αυτη υπάρχει σχεδόν
άνίατος.

Έκτός δε τούτου, (ήτο άρά γε και του-
το συνέπεια της νόσου ταύτης;) είχαν παρα-
τηρήσει ότι πρό τινων ήμερῶν πρό πάντων,
ό πτωχός νέος ήτο έλεεινότερος και ακυρω-
πώτερος του συνήθους. Φυσικῶς δέν έτόλμων
να τον έρωτήσωσιν άλλ' η άθλία αυτη κα-
τάστασις τοίς προύξενει οδυνηράν συγκινη-
σις όσάκις η ιδιοτροπία αυτού η η τύχη ώ-
δήγει πλησίον των τον Ραφαήλ.

Καθ' ην εποχήν ανοίγωμεν τας σελίδας
ταῦ μικροῦ τούτου διηγήματος ό Αύγουστος
μήν ήτο περί τας αρχάς του. Ο Ραφαήλ
κατά την συνήθειάν του, είχεν έλθει ν' άνα-
παυθῆ εις την αύλην του μαγειρίου. Έκά-
θητο ένώπιον μιγάς και εκτεταμένως τρα-
πέζης ητις έχρησίμευσε δια το γεῦμα των
υπηρετριών και υπηρετων της έπαύλεως, και

ἐρόφα κατά μικρά ροφήματα ἐκ κυτέλλου πλήρους γάλακτος. Πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἦτο ἐξηλωμένος ὁ κνηνητικός του κύων, κατέναντι δὲ αὐτοῦ ὁ Ἰωάννης Λεδού, ἐνετρία βραδέως καταπίνων ποτήριον οἴνου. Αἴφνης ὁ κύων ἀφῆκεν ὑπόκωφον κραυγὴν· εἶτα ἀνορθώθη, καὶ ἔσπευσε εἰς τὴν θύραν ἐκπέμπων μαδιώδεις ὑλακὰς. Αὐτοστοιγῆ δὲ κόρη τις ἐβάνη ἐπὶ τῆς οὐδοῦ — Ἐδῶ Νέστορ ἐκραξὴν ὁ Ραφαήλ. Ὁ εὐπειθὴς κύων ἐπανήλθε νὰ καταλάβῃ τὴν πρώτην αὐτοῦ θέσιν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου του. Ἡ ἀγνοήσιμος ἠγέρθη νεύσασα πρὸς τὴν νέαν κόρην νὰ εἰσέλθῃ. — Τί ἀγαπᾷς τέκνον μου, τῆ εἶπε μετ' ἀγαθότητος.

— Τεμάχιον ἄρτου καὶ ποτήριον γάλακτος ἀπήντησεν εἰς ὥραϊαν διάλεκτον ἡ νεάνις ἀλλὰ μετὰ τινος δειλίας. — Εἰσελθε καὶ κάθου τέκνον μου· ὑπέλαβεν ἡ Βικτωρία δεικνύουσα αὐτῇ τὴν τράπεζαν πρὸ τῆς ὀπίσθιας ἐκάθητο ὁ Ραφαήλ μετὰ τοῦ Ἰωάννου Λεδού, καὶ ἐξῆλθε διευθυνομένη πρὸς τὸ γαλακτοδοχεῖον. Ἡ νεάνις εἰσῆλθεν· ἐχαιρέτισε μετ' ἀρίστου τινος χάριτος· ἐρυθρίωσα νὰ καταλάβῃ τὴν ὑποδειχθεῖσαν αὐτῇ θέσιν.

Κατ' εὐτυχίαν ἐκάθισε πρὸς τὸ μέρος τοῦ Ἰωάννου καὶ ἀκριβῶς ἐπέναντι τοῦ Ραφαήλ ὅστις ἤρχισε νὰ ἐξετάζῃ τὴν ξένην μετὰ ζωντῆς περιεργείας. Ἡ ἀγνωστος ἦτο ἀληθῶς ἐνδεδυμένη ὄλωι διόλου πρωτοτύπως εἰς τρόπον ὥστε ἦτο ἀδύνατον νὰ μαντεύσῃ τις εἰς ποῖαν κοινωνικὴν τάξιν ἀνήκεν. Ἀνωθεν χιτωνίου λευκοῦ, λείου καὶ καλύπτοντος ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς ὤμους καὶ τὸ στήθος ἔφερον ἐπιθωράκιον ἐκ μαύρου βελούδου, ἠνεωγμένου τετραπλεύρως περὶ τὸν λαμόν, ἄνευ περιχειριδίων καὶ κρατούμενον πρὸς νὰ ἄνω διὰ λεπτοῦ ἐπωμίου ἐπιτρέποντος νὰ βλέπῃ τις τὸν τράχηλον καὶ τὰ κάτω τῶν βραχιόνων τῆς μισοφύστανον ἐκ κυανοῦ κισμυρίου, κεκοσμημένον διὰ πλατείας μαύρης βελουδίνης ταινίας περιέβαλλε τὰ ἰσχία καὶ ἐπανεπίπτεν μέχρι τῶν γυμνῶν ποδῶν τῆς, περιβεβλημένων ἀπλᾶς καναβίνης περικνημίδας ποικιλλομένας διὰ ζωρῶν χρωμάτων. Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἔφερε πῖλον κυ-

κλοιδῆ ψιάθινον, γαμηλὸν πλατύχειλον καὶ σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου κεκαλυμμένον ἐξ ἀγροτικῶν ἀνθέων δροσερῶς συλλεγόντων. Καθίσασα ἀφῆρεσε τὸν πῖλόν τῆς καὶ ἔθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης. Τότε δάτος μαύρων μεταξοειδῶν βοστρύχων οὐς ἀναμφιβόλως οὐδὲν ἐκράτει περιέχουσαν τοὺς ὤμους τῆς σχηματίζαντες μεγαλοπρεπῆ μανδύαν διήκοντα μέχρι τῆς ὀσφύος. Ἐβριψεν αὐτοὺς πρὸς τὰ ὀπίσω κινούσα τὴν κεφαλὴν ἢ ἀνέστρεψε διὰ τοῦ αὐτοῦ κινήματος, τοῦθ' ὅπερ ἐπέτρεψε τῷ Ραφαήλ νὰ σπουδάσῃ τοὺς χαρακτῆρας τῆς θεσπεσίας ταύτης μορφῆς. Ἡ ἀγνωστος ἐβρίσκειν δεκαοκτὼ ἢ δεκαεννέα ἐτῶν. Τὸ λευκὸν καὶ λείον μέτωπόν τῆς ἀπέληγεν εἰς δύο ὄφρῦς ἐντελῶς τοξοειδεῖς. Ὁ κυανὸς βαθὺς καὶ ἐξ ὥραϊων μαύρων καὶ μακρῶν βλεφαριδῶν θυσανωτῶς ὀφθαλμὸς τῆς, περιεφέρετο μετὰ πραδεδέου ἀδιαφορίας ἐπὶ τῶν περιστοιχοῦντων αὐτὴν ἀντικειμένων. Τὸ βλέμμα τῆς ἦτο πράγματι παράδοξον. Ἐθεώρει μηχανικῶς τὰ πάντα χωρὶς οὐδὲν νὰ βλέπῃ ὥστε μὴ ὑπῆρχεν ἰδέα τις ἐν τῇ αὐτομάτῳ κινήσει τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ τούτου. Ἡ ρις ἦτο εὐθεία, οἱ μυκτῆρες λεπτοὶ τὸ στόμα μικρὸν, τὰ χεῖλη ἐρυθρὰ, ὁ πύγων στρογγύλος καὶ ἀνετίληπτον τὸ ὠσείδες τοῦ προσώπου. Ἡ ὄψις αὐτῆς ἦν θαλαρᾶ, αἱ χεῖρες λευκαὶ μεστός δὲ χάριτος καὶ σεμνοπρεπείας ὁ σχηματισμὸς τοῦ σώματος. Ἐρῶσον ὁ Ραφαήλ λεπτομερῶς ἐπεσκόπει αὐτὴν τοσοῦτον ἐδυσκολεύετο νὰ εὔρῃ τὴν λύσιν τοῦ ἐμφύχου τούτου αἰνίγματος· ὅπερ ἡ τύχη παρέσχεν αὐτῷ πρὸς διασάφησιν.

II.

Ὁ Ραφαήλ εὐρίσκειτο εἰς μεγάλην ἀμυχάναν. Αὐτὸς ὅστις εἶχεν διαμεῖναι εἰς Παρισίους ἐπὶ οὐτῶ ἔτη, ὅστις κατεῖχε τὴν εἰδικὴν ὀξυδέρκειαν τοῦ νὰ μαντεύῃ σχεδὸν ἀσφαλῶς ἐκ τῆς ἐνδυμνσίας καὶ τοῦ βαδίσματος μιᾶς γυναικὸς, ὅποια τις ἐστὶν αὐτὴ καὶ εἰς ποῖαν τάξιν τῆς κοινωνίας ἀνήκει ἡ δύναται τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ προσδιορίσῃ τὴν θέσιν τῆς ἐπιχάρτιος ταύτης ὀπτασίας.

Ἡ στολή τῆς οὔτε πλοῦτον οὔτε πτωχείαν ἐνέφαιεν καὶ ὁμοίως ἡ νεάνις αὐτὴ τὴν ὁμοίαν ὁ Ραφαήλ εἶχε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν δὲν ἐφαίνετο βεβαίως ἀπλῆ τις μικρὰ ἀγρότις. Ἐν τῷ συνόλω τῆς ἐνδυμνσίας ταύτης ἦτις ἦν βεβαίως ἀλλόκοτος οὐδεμίαν πρὸς τὸν συρμόν τῆς ἐποχῆς ἔχουσα σχέσιν, ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς νέας ταύτης κόρης, καὶ τῇ κατὰ τὸν ἀγροτικὸν τρόπον συναρμογῇ τῶν ἀνθέων, δι' ὧν ἐκαλύπτετο ὁ ψιάθινος πῖλός τῆς, ἐν τῇ κομμώσει τῆς κεφαλῆς εἶχε τι καλλιτεχνικόν, πρωτότυπον φαντασιῶδες ὅπερ καθίστατο ἔκτακτον περιφρονεῖν πᾶσαν ἐξέτασιν. Παρατηρῶν αὐτὴν μὲ πλειοτέραν προσοχὴν ὁ Ραφαήλ ἐνόμισεν ὅτι ἀνεκάλυψεν, ὅτι, ὅπως τὸ βλέμμα αὐτῆς ἦν ἄσκοπον, καὶ τὸ πρόσωπον ἦτο οὕτως εἰπεῖν ἄνευ ἐκφράσεως. Προφανῶς οὐδὲν τῶν διερχομένων πρὸ αὐτῆς διήγειρε τὴν προσοχὴν τῆς ἀγνώστου. Ἐβίβεν ἀκίνητος ἔχουσα προσπλημένον τὸ βλέμμα, τοὺς χαρακτῆρας ἀναλλοιώτους, ὑποβεβλημένη, χωρὶς νὰ φροντίζῃ περὶ τούτου, εἰς στιγμιαίαν ἔρευναν ἢ ἦτο τὸ ἀντικείμενον. Αὐτὸς ὁ Ἰωάννης Λεδού μολοντί δὲν ἦτο ποσῶς ἀκριβῆς παρατηρητῆς διεκρίεν οὐχ ἦττον τὴν ἀναίσθητον ταύτην κατάσταση τῆς. — Πόθιν ἔρχεσαι δεσποίνης; τὴν ἠρώτησεν. Ἐκείνη ἐσκίρτησεν ὥστε οἱ λόγοι οὗτοι τὴν εἶχον ἀποσπάσει ἀπὸ βαθύν βραδυσμόν. Ἄλλ' ἀντὶ ἀπαντήσεως ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου πρὸς ἀνατολὰς. — Καὶ ποῦ ὑπάγεις; ἠρώτησε πάλιν ὁ ἀγρονόμος. Ἐβάνη διστάζουσα εἶτα διὰ μηχανικῆς τινὸς χειρονομίας ἔδειξε πρὸς δυσμὰς. — ὦ, ὦ! μήπω, εἶται βωβή· εἶπεν ὁ Ἰωάννης Λεδού ἐκπέμπων ἡλικρὸν γέλιον. — Ὅχι, κύριε· ἀπήντησε μετὰ μεγίστης ἀταραξίας. — Λοιπὸν δὲν θέλεις ν' ἀποκριθῆς; ἤκουσεν ἡ δὲν ἤκουσεν ἐκείνη τὴν τελευταίαν ταύτην φράσιν; Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐπανελάβε τὴν προτέραν ἀκίνησιαν καὶ ἐβυθίσθη ἐκ νέου εἰς τοῦ βραδυσμοῦ τῆς. Ὁ ἀγρονόμος ὕψωσε τοὺς ὤμους καὶ ἀπεστράφη ἀποτόμως. Ταυτοχρόνως ἐβάνη ἡ Βικτωρία φέρουσα ἐν χειρὶ κοτύλην πλήρη γάλακτος ἢ ἔθηκεν ἐνώπιον τῆς νέας κόρης. Ἐπὶ τῇ θέα τούτου τὸ πρόσωπόν τῆς ἐφώ-

τισεν αἰφνίδιος χαρὰ καὶ τὸ βλέμμα τῆς ἐλάμπουε λάμψις ἐπιθυμίας. Ἦτο πείνα τοῦτο; Ἀρὰ γε ἡ λαίμαργία εἶχεν ἀποσπάσει αὐτὴν ἐκ τῆς ληθαργώδους καταστάσεώς της; ἤσώτα ἐν τούτῳ ὁ Ραφαήλ. Ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ αἰσθητὴν ἦτο τυγχῶστόν. Μία κοτύλη γάλακτος!

(ἔπειτα.)

Η ΘΡΙΑΜΒΕΥΟΥΣΑ ΑΡΕΤΗ.

Διήγημα πρωτότυπον συγγραφέν

ὑπὸ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Κ. ΜΑΚΡΙΑΔΟΥ.

I.

Κατὰ τὸ 1865, καθ' ὄν-χρόνον ἀρχεται ἡ διήγησις μας, ἐπὶ τῆς κλιτύος λόφου τινός, οὐ μακρὰν τῶν Ἰωαννίνων, ἔκειντο τριάκοντα μέχρι τεσσαράκοντα οἰκίαι, περικυκλωμέναι πανταχῶθεν ὑπὸ καρποφόρων δένδρων, τῶν ὁποίων τὸ πράσινον φύλλωμα, καθίστα ἐπαισθητότερον τὸν λευκὸν χρωματισμὸν τῶν οἰκιῶν. Ὁμοιάζον πρὸς λευκὰς περιστερὰς διασπυρμένας ἐντὸς γλοφύρου λειμῶνος· εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ λόφου τούτου, ἔρρεεν μικρὸς ρυαζ, ὅστις διερχόμενος διὰ τοῦ κήπου μεγαλοπρεπεστάτης τινὸς ἐπαύλεως, ἀποτόμως κατεπίπτετο ὑπὸ τῆς γῆς ὀλίγον παρατέρω, καὶ καθίσταμενος ὀλοτελῶς ἀφανής, ἐξήρχετο πάλιν εἰς ἀπόστασιν διακοσίων βημάτων, καὶ ἔχωνεῦτο εἰς τι δάσος, καίμενον πρὸς ἀνατολὰς τῆς ἐπαύλεως.

Ἰδιοκτῆτης τῆς ἐπαύλεως ταύτης ἦτο Κωνσταντῖνος ὁ Κυλέργης, βραθύπλοτος ἔμπορος, ἀποσυρθεὶς τοῦ ἐργατικοῦ βίου, ἀγνωστον διατὶ, καὶ ζῶν ἐκ τῶν εἰσοδημάτων του, ὁμοῦ μὲ τὴν θυγατέρα του Αἰμιλίαν, πλησίον τοῦ χωριδίου ἐκείνου,

αὐτὸν αὐτὸς ὁ ἴδιος συνέστησεν, καὶ τοῦ ὁποίου οἱ κάτοικοι ἐκαλλιέργουν τὰς ἐκτεταμένους γαίας του. Οἱ ἀγαθοὶ ἐκεῖνοι χωρικοὶ ἠγάπων μέχρι μανίας τὸν Κ. Καλέργην, ὃν ἀπεκάλουν πατέρα των, καὶ ὅστις ἦτο δι' αὐτοὺς πρωτότυπον ἀρετῆς καὶ καλοκαγαθίας, ὅπως ἡ θυγάτηρ του ἦ. τὸ ὁ παρήγορος ἄγγελος ὁ ἀνακουφίζων τὰς θλίψεις των.

Διὰ νὰ ἐννοήσῃσι κάλλιον οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, τὰ συμβάντα τὰ ὅποια μέλλομεν νὰ διηγηθῶμεν, πρέπει νὰ κάμωμεν μικρὰν τινα περιγραφὴν οἰκίας τινός, κειμένην ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τῆς ἀγοῦσης εἰς Δελθίνον, κωμόπολιν κειμένην βορειοδυτικῶς τῶν Ἰωαννίνων. Ἡ οἰκία αὕτη ἦτο τοποθετημένη ἐπὶ ὠραίου τοπίου περικυκλωμένου ὑπὸ δένδρων καὶ χόρτων, καὶ εἴλκεν ὡς ἐκ τούτου τὴν προσοχὴν τῶν διαβατῶν.

Τὸ κυριώτερον ὅμως πλεονέκτημά της, ἦτο κρήνη καθαροῦ καὶ διαυγεστάτου ὕδατος, τὸ ὅποτον εἶχεν ἀποκτήσει τὸσαύτην φήμην; ὥστε πάντες οἱ χωρικοὶ, ὡς καὶ πολλοὶ ξένοι ἐκ τῶν περιχώρων ἤρχοντο διὰ μόνον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ πῶσιν ἐξ αὐτοῦ.

Ἐκ τῆς συρροῆς ὅμως τῶσαν ἀνθρώπων, ἐπωφεληθεὶς ὁ ἰδιοκτήτης τῆς οἰκίας ἐκείνης, μετέτρεψεν αὐτὴν εἰς ξενοδοχεῖον, (γάμι, κοινῶς λεγόμενον) καὶ ἐπειδὴ ὡς προσέπομεν ἡ θέσις ἦτο λίαν πρόσφορος, οἱ καταλύοντες ἦσαν πολυάριθμοι.

Αἴφνης δὲ περιστατικὸν τι, ἠλάττωσε κατὰ πολλὰ τὴν φήμην τοῦ ὕδατος ἐκείνου, καὶ κατὰ συνέπειαν, οἱ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον συχναζόντες ἐγένοντο ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ σπανιώτεροι· τοῦτο δὲ ἦτο ἡ ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτήτου πώλησις τοῦ ξενοδοχείου, εἰς τινα χωρικόν. Γρακομὴν ὀνομαζόμενον, ὅστις ἀποδιώξας ὅλους τοὺς παλαιούς ὑπηρέτας, ἐγκατεστάθη ἐκεῖ μετὰ δύο ἀτόμων, ὅπως ὑπόπτου φυσιογνωμίας.

Ὁ Νεὸς ἰδιοκτήτης εἶχε τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου λίαν χονδροειδῆ, τὴν φωνὴν τραχεῖαν καὶ βροντωδῆ, καὶ τὸ ἦ-

θος ἀγροίκον. Ἐπὶ τοῦ μετώπου του ἔφερε οὐλὴν, διερχομένην κατὰ μῆκος τῆς παρυφῆς του, προσενηθείσαν προφανῶς δι' ἐγχειριδίου, καὶ ἦτις φοβερῶς ἠκρωτηρίαζε τὴν καὶ πρότερον ἀγρίαν μορφήν του. Ἐδέχετο τοὺς προσερχομένους ξένους μὲ λίαν βάρβαρον τρόπον, καὶ ἐζήτει παρ αὐτῶν διὰ λίαν εὐτελεῆ τροφήν, ὑπέρογκον ποσότητα ἀπειλῶν προσέτι αὐτοὺς, ἐὰν ἐπαρῶσαντο.

Ἡ τοιαύτη διαγωγὴ αὐτοῦ ἐξηράνισεν ὀλοτελῶς τὴν καλὴν φήμην τοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἀντ' αὐτῆς, φῆμαι διάφοροι, ἀπαίσιτοι ἐκυκλοφόρου.

Διηγοῦντο ὅτι ὀδοιπόροι, καταλύσαντες τὴν νύκτα ἐκεῖ, δὲν ἐφάνησαν πλέον, καὶ ὅτι τὰ «στοιχεῖα» ἤρπασαν αὐτοὺς. Ἐτερος χωρικός διηγεῖτο ὅτι, διαβαίνων πρὸ τῆς ξενοδοχείου τούτου, ἤκουσε φωνὰς ὡς ἀνθρώπου σφάζομένου, καὶ ὅτι παρατηρήσας διὰ τίνος ὀπῆς τῆς θύρας, εἶχεν ἰδεῖ φαντάσματα ἐν εἴδει διαβόλων, καὶ ἄλλων ἀλλοκότων σχημάτων.

Τὰς φήμας ταύτας, ἡ κοινὴ γνώμη ἐμεγαλοποίησε τοσοῦτον, ὥστε πλὴς χωρικός τῶν πέριξ, ὁμιλῶν περὶ τοῦ «ξενοδοχείου τῶν Φαντασμάτων», (ὅπως τὸ ἀπεκάλουν), ἐκαμνε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Κατὰ τὸν Μάρτιον λοιπὸν τοῦ 1865, ἐποχὴν καθ' ἣν ἀρχεται ἡ ἡμετέρα διήγησις, ἄμικξά τις ἐλαυνομένη ὑπὸ δύο ρωμυλίων ἱππων, διέτρεχε τὴν ὁδόν, τὴν ἀγούσαν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Φαντασμάτων.

Ἐντὸς τῆς ἀμῆξης ἐκάθηντο δύο ἄτομα.

Τὸ ἐν ἐξ αὐτῶν, ἦτον ἀνὴρ μεσήλιξ περὶ τοῦ ὕψους, ὀλίγον ἰσχνός, καὶ νευρώδης. Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν μαῦροι, ζωηροὶ, καὶ ὀξυδερκέστατοι, ἡ κόμη καὶ μύστακός του ἦσαν καστανόχροοι, καὶ ἡ γενειὰς τοῦ ἰδίου χρώματος, κομψῶς κεκαρμένη, ἐκαλύπτε τὸν πώγωνά του. Αἱ ἐρυθραὶ παρειαὶ του, ἐμαρτύρουσαν τὴν σταθερὰν ὑγείαν του, καὶ

μόνον δύο ρυτίδες ἀβαθεῖς διεκρίνοντο ἐπὶ τοῦ μετώπου του.

Τὸ δὲ ἕτερον ἄτομον ἦτο νεῦνις δεκαεπταετίας περίπου, καλλονῆς ἐξαισίου.

Εἶναι ἀνεπαρκῆς ὁ ἡμέτερος κλάμος, ὅσον τέχνην καὶ ἂν μεταχειρισθῆ, νὰ περιγράψῃ, τὴν κανονικότητα, τὴν χάριν, καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ ὠσειδοῦς λευκοῦ προσώπου της, τὰς χαριέσσας, ὄφρ' αὐτῆς, τοξοειδῶς ἀνυψωμένας περὶ τοὺς θελατικωτάτους καὶ μαγευτικούς ὀφθαλμούς της, τὴν λεπτοφυῆ αὐτῆς ρίνα, τὰς ροδοχρόους καὶ εὐτραφεῖς παρειὰς της, καὶ τὰ κορᾶλлина αὐτῆς χεῖλη, ἅτινα λεπτῶς διανοιγόμενα ἐδείκνυον διπλὴν σειρὰν μαργαριτωδῶν ὀδόντων. Τὸ σῶμα αὐτῆς ἦν χάριεν, εὐστροφον καὶ εὐτραφεῖς, περιβαλλόμενον ὑπὸ ἐσθητοῦ κομψῆς μὲν, πλὴν ἀπλουστάτης. Εἶχε τὸν πόδα μικρότατον, καὶ τὴν ὀσφὺν περιζωσμένην διὰ ζώνης, ἥτις ἀνεδείκνυεν καθαροτέραν τὴν κομψότητα τοῦ ὄλου τοῦ ἀναστήματός της.

Ὁ δὲ ἐμάντευσε βεβαίως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τὰ δύο ταῦτα ἄτομα ἦσαν ὁ Κωνσταντῖνος Καλέργης, μετὰ τῆς θυγατρὸς του Αἰμιλίας.

Ἡ νεῦνις καθημένη ἀπέναντι τοῦ πατρὸς της, εἶχε τὴν κεφαλὴν χαριέντως ἐρειδομένην ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτῆς, θεωροῦσα μὲ βλέμμα περιεργείας ὅπως παιδικῆς, τὰ πέριξ δένδρα, τὰ ἄνθη, καὶ τοὺς ἀγρούς, ἐν ᾧ ὁ πατὴρ της ἐσκέπτετο βεβαίως.

Ἀμφότεροι ἐτήρουν βραβεῖαν σιωπῆν, ἣν αἴφνης ἡ Αἰμιλία πρώτη διέλυσε.

— Εἶναι ἀληθές, πάτερ μου, ἠρώτησεν, ὅτι διευθυνόμεθα πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Φαντασμάτων; »

— Βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Καλέργης ἀποσπασθεὶς τῶν σκέψεών του, μήπως τὸ ἀγνοῆς Αἰμιλία; ἢ μήπως συμμερίζησαι τοὺς ἀνοήτους φόβους καὶ τὰς προλήψεις τῶν χωρικῶν; .

— Νὰ σοὺ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, πάτερ μου, ἀπάντησεν ἡ νεῦνις, τοὺς συμμερίζομαι ἐν μέρει, διότι εἶναι γνωστὸν ἤδη ὅτι,

οὐδὲν διαδίδεται, χωρὶς νὰ ὑπάρχη τι θετικόν...

— Τὸ θετικόν εἶναι, ὅτι ἡ μορφή τοῦ ξενοδοχοῦ, ἀπαρέσκει εἰς τοὺς καλοὺς ἐκεῖνους ἀνθρώπους οἱ ὅποιοι φαντάζονται, ὅτι ἀρκεῖ νὰ ἦναι τις δυσειδῆς διὰ νὰ ἦναι κακοῦργος.

— Καὶ μήπως ἡ μορφή δὲν ἦναι τὸ κατώτερον τῆς ψυχῆς νομίζω;

Ὁ Ἐμπορος εἰς τὴν λογικὴν ταύτην ἐρώτησιν τῆς θυγατρὸς του δὲν ἀπεκρίθη, ἀλλ' ἐσίγησεν. Μετὰ τινὰς δὲ στιγμὰς, ἡ νεῦνις ἠρώτησεν ἐκ νέου.

— Ὁ θεὸς Καλέργης σοὶ εἶπεν ὅτι θὰ τὸν ἐνταμώσῃτε ἐνταῦθα;

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίθη ὁ κ. Καλέργης, ὁ ἀδελφός μου εὐρίσκειται εἰς τὸ Δελθίνον. Δὲν εἶναι πολὺ μακρὰν. Μοὶ ἔγραψεν ὅτι, ἀφοῦ ἐκεῖνος θὰ σπεύσῃ ὄλαις δυνάμεσι διὰ νὰ μάς ἐναγκαλισθῆ ὅσον τάχιον, πρέπει καὶ ἡμεῖς νὰ κάμωμεν μερικὰ βήματα πρὸς συνάντησίν του, καὶ ὡς τύπον τῆς συνεντεύξεώς μας, προσδιώρισε τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Φαντασμάτων.

— Καὶ διὰ τοῦτο μὲ ἐλάβετε μαζί σας! ἀνέκραξεν ἡ νεῦνις ἀρελῶς, διὰ νὰ λάβω τὴν χάσάν νὰ ἐναγκαλισθῶ ταχύτερον τὸν θεῖον μου!

Μάλιστα, ἀγαπητὴ μου θυγατερ! ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος, θλίψας φιλοστόργως τὴν χεῖρά της.

Καὶ σιγῆσας ἐπὶ μικρὸν, ἐπανέλαβε μετὰ ταῦτα.

— Αἰμιλία, ἐνθυμῆσαι τὸν ἀδελφόν μου!

— ὦ! μάλιστα! ἀνέκραξεν ἡ νεῦνις μὲ ἀφῆκε δεκαετίην ὁ κ. Ἀντώνιος Καλέργης, καὶ δὲν πρέπει νὰ ἐνθυμῶμαι αὐτὸν τὸν προσφιλέθειον, ὅστις μὰς κάμνει νὰ περιμένωμεν ἐπὶ τὰ ὀλόκληρα ἔτη διὰ νὰ τὸν ἀπολαύσωμεν!

— Ἡ αἰτία, κόρη μου, δι' ἣν ἀπουσιάζει τόσον, ἀπεκρίθη ὁ κ. Καλέργης, εἶναι διότι ἦτο πτωχός. Χάριν ἔμπορίου ἀνεχώρησεν εἰς Ἀμερικὴν, καὶ τώρα μοὶ γράφει ὅτι πρὸς θεσπευτοῦς.

— Πτωχός! ανέκραζεν ἡ νεάνις, προση-
λούσα μὲ ἐκπληξιν ἐπὶ τοῦ πατρὸς της, τοὺς
μαύρους ὀφθαλμούς της. Ἄλλὰ πῶς δὲν τῷ
συνετρέχετε σεις, ὁ ὅποιος εἶσθε τόσο
πλούσιος!

— Θύγατερ! ὁ Ἄντωνος ἔχει παραδό-
ξους μὲν, πλὴν καὶ ἀξιεπαίνους ιδέας. Δὲν ἤ-
θελσε νὰ λάβῃ τὸ ἐν τέταρτον τῶν εἰσοδη-
μάτων μου, ὅπερ τῷ προτέρῳ, δι' αἰσχυρι-
σθεὶς ὅτι, ὁ καθείς πρέπει ἐν ἰδρωτί τοῦ προ-
σώπου του, νὰ τρώῃ τὸν ἄρτον του. Ἐλα-
βε μόνον ἐν μέρος, καὶ τοῦτο δάνειον, ὅπως,
μεταχειρισθεὶς αὐτὸ ὡς κεφάλαιον, ἀποκτή-
σῃ ἄλλα ἰδικὰ του. Καὶ νὰ ἰδῆς ὅτι ἐν ἑ-
τος μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του, μοὶ ἐπέστρεψε
τὰ χρήματα ἅτινα τῷ ἐδάνεισα.

— Ω! τὸν καλὸν, τὸν ὑπερήφανον υἱὸν
μου! ανέκραζεν ἡ Αἰμυλία, πάντοτε διατη-
ρεῖ αὐτὸν τὴν ἀξιοζήλευτον χαρακτῆρά του.
Ἄ! πατέρα μου! ἐὰν ὁ Γεώργιος Δεσάμπης,
ὁ ἐξαδελφός μου τὸν ἐμίμητο, ἤδη ἤθελεν
εἶθαι διαφορετικός.

— Ὁ Δεσάμπης, κόρη μου, εἶναι διεφ-
θαρμένος ἐξ ἀντροπῆς· ὁ Ἰωάννης Δεσάμ-
πης, ὁ πατήρ σου, καὶ σύζυγος, τῆς πρώτης
ἐξαδέλφης μου, ἦτο μοχθηρὸς ἀνὴρ. Τῆ ἀ-
ληθείᾳ μὲ θλίβει πολὺ ἡ διαγωγὴ του, καὶ
οὐ γνωρίζω ὅποιον θὰ ᾖ τὸ μέλλον του.

— Ἀληθινὰ, πάτερ, εἶπεν ἡ νεάνις, μὲ
φαίνεται ὅτι ὁ Γεώργιος, θὰ ἔχη εἰς τὸν νοῦν
του νὰ μάθῃ προλάβῃ, εἰς τὴν συνάντησιν τοῦ
θείου.

— Πόθεν τὸ συμπεραίνεις;

— Ἐκ τῶν λόγων του καὶ ἐκ τινῶν ἐρω-
τήσεων αἱ μοὶ ἀπηύθυνεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως
ταύτης.

— Τὸν Δεσάμπην δὲν τὸν ὑπολόπτωμαι
πλέον, εἶπεν ὁ ἔμπορος, καὶ ἀγνώστῳ διατὶ ἔχω
πρὸς αὐτὸν μίαν ἀπέχθειαν! Μοὶ φαίνεται
ὅτι ὁ ἀνὴρ αὐτός θὰ γίνῃ μίαν ἡμέραν
μέγας κακούργος.

— Ἄ! πολὺ προχωρεῖτε, πάτερ μου, εἰς
τὰς προκλιθεῖσάς σας, ὑπέλαθεν ἡ Αἰμυλία.

— Ἡ διαγωγὴ τοῦ Δεσάμπου εἶναι ὑπο-
πίτος! ἀπάντησεν ὁ Κωνσταντῖνος Καλέργης,
πλὴν εἶπε νὰ ἀπαύται.

— Ἄλλὰ, πάτερ μου, δὲν πιστεύω νὰ
ἔχῃ τόσο κακὴν καρδίαν ὁ ἐξαδελφός μου.

— Δὲν γνωρίζεις, θύγατερ, ἀπεκρίθη ὁ ἔμ-
πορος μετὰ φωνῆς σοβαρᾶς, ὅτι ἅλα τις κά-
μη τὸ πρῶτον πρὸς τὴν κακίαν βήμα, εἶναι
δύσκολον πλέον νὰ ὀπισθοχωρήσῃ;

Ἡ Αἰμυλία, εἰς τὰς ὀρθὰς τοῦ πατρὸς της
σκέψεις, ἐτήρησε σιωπὴν. Εἶτα δὲ ὑψώσασα
ζωηρῶς τὴν κεφαλὴν,

— Ὑμεῖς, πάτερ μου, εἶπε, βλέπετε τὰ
πάντα ὑπὸ τὴν κακίαν τῶν ἔποψιν! Ἄς ἐπι-
σώμεν ὅτι ὁ Θεὸς θέλει φωτίσει τὴν διάνο-
υσιν τοῦ Δεσάμπου!

Μόλις εἶπε ταῦτα ἡ νεάνις, καὶ τὸ ὄμμα
ἔστη Ὁ ἀμαξηλάτης, πηδῆσας ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους, ἠνέφξε τὴν θυρίδα τοῦ ὄχηματος, καὶ
εἶπεν εὐτεβιάτως εἰς χυδαίαν ἡπειρωτικὴν
διάλεκτον,

— Ἐρθάταμεν, αὐθέντα.

Ὁ Κ. Καλέργης ἔφυε διὰ τῆς θυρίδος
καὶ εἶδεν. Πράγματι εἶχον φθασεὶ εἰς τὸ ξε-
νοδοχεῖον, ὅπερ ὑψοῦτο ὀλίγα πε αἰτέρω βή-
ματα.

— Αἰμυλία, αἱ καταβῶμεν, εἶπεν ὁ ἔμ-
πορος ἀπειθυνόμενος πρὸς τὴν θυγατέρα του·
καὶ σὺ, Πέτρε, κροῦσε ἐκεῖνην ἐκεῖ τὴν θύραν.

Καὶ ὁ Κωνσταντῖνος Καλέργης, λαβὼν εἰς
τὸν βραχίονά του τὴν θυγατέρα του, κατέβη
τῆς ἀμαξίας, ἐνῶ ὁ ἀμαξηλάτης ἔκρουε βα-
ρέως καὶ ἔπα ειλημμένως ἄθλιον ῥόπτρον,
κρημάμενον εἰς τὴν θύραν, καὶ ὅπερ ἀνέδω-
κεν ἤχον ἀπαίσιον καὶ ξηρόν.

— — —

II.

Ὁδικοῦμεν τὸν ἀναγνώστην ἐν τῷ ἔσω-
τερῷ τοῦ ξενοδοχείου, ἐνθα θέλομεν ἰδεῖ
τί σου ἐβρανε πρὶν ἢ ὁ Κωνσταντῖνος Κα-
λέργης εἰτέλλῃ.

Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ξενοδοχείου, περίξ πυ-
ρᾶς ζωηρᾶς, καὶ ἀνδιδοῦσας μακρᾶς φλό-
γης, ἐκαθηντο πέντε ἄνδρες θερμαινόμενοι καὶ
συνμιλοῦντες. Οἱ ἄνδρες αὗτοι ἀπαίσιον καὶ
ἀγρίως φρονηστικῶς, ἐφόρου ἐνδυμασίαν Ἄλ-
βανικὴν, κατερυπωμένην καὶ βρακόδη.

(ἔπεται).

ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Τὸ πλοῖον ἤδη ἔτοιμον μ' ἰττία ἀνοιγμένα,
ὡς κύκνος τις λευκόπτερος, ἔς τὸ κύμα μ' ἀναμένει.
ὦ! πόσον εἶναι λυπηρὸν νὰ φύγῃ τις ἔς τὰ ξένα,
μὲ τὸ φαρμάκι ἔς τὴν καρδίαν, μὲ ὄψι μαραμμένη.

Πρὶν φύγω, ἄφετε μικρὸν νὰ ἀποχαιρετήσω,
τὴν χώραν ἔνθα ἔζησα, καὶ ἔνθα ἀνετράφη,
Τίς οἶδεν ἂν ἔς τὴν ξηνητείαν τὰ κῶλα δὲν ἀφήσω,
εἰς γῆν ὅπου ἐμίσησα, ἔς τὴν γῆν ποῦ ἀπεστράφη.

Χαίρετε! λόφοι ἀνθηροὶ, νερά, βουνά καὶ δάση,
Ἵσᾶς ἡ ψυχὴ μ' ἐπιποθεῖ πρὶν φύγῃ καὶ σὺς χάση.
Καὶ σεις, πτηνά, τονίσατε ἐν ἅμα τελευταίον,
Φεύγω μακρὰν, ταλαίπωρα, ἔχετ' ὑγείαν πλέον!

Χαῖρε καὶ σὺ, ὦ πατρικὴ καὶ σεβασμῖα στέγη!
Ὅπου διήλθον ἄλλοτε στιγμὰς εὐδαιμονίας.
Πλὴν νὰ γευθῶ ἐπρόκειτο τοῦ βίου τὰς πικρίας,
καὶ τῶρα τὴν καρδίαν μου ἡ μνήμη σου νὰ φλέγῃ

Ὅποσον ἦσαν εὐτυχεῖς οἱ παιδικοὶ μου χρόνοι,
Ὅτε χυσοῦν ἐπλέκετο τοῦ βίου μου τὸ νῆμα.
Ἄλλ' ἤδη λήθης κάλυμμα ἔς τὰ περιλήθοντ' ἀπλόνοι
ἡ Μοῖρα, καὶ εἰς ξένην γῆν μὲ φέρει παραχρῆμα.

Χαῖρε, ὦ χώρα προσφιλῆς, καὶ πάλιν σὲ ἀφίνω,
καὶ εἰς τὴν ξένην ἀπειλεῖ τὸ βῆμα διευθίνω.
Σκληρὰ καὶ ἀδυστόπητος μὲ φέρει εἰμαρμένη
εἰς μέρη ὅπου ἀναιτός ὁ τάφος μ' ἀναμένει.

Ξένος ἔς τὴν ξένην, ἀπελιπς καὶ ἄπορος συγχρόνως,
θὰ ἦμαι ὡς τὸ μαρμαρῆν τοῦ φθινοπώρου φύλλον.
Καὶ τὰ πελάγη θεωρῶν, τοῦ οὐρανοῦ τὸ κοῖλον,
εἰς δάκρυα θὰ μὲ κινή τῆς ξηνητείας ὁ πόνος.

Ὅποταν τὴν ἐπαύριον ἔς τὸ πέλαγος θὰ πλέω,
κ' εἰς τὴν γενέθλιόν μου γῆν ὁ ἥλιος ἀνατείλῃ,
τὸν ἔσχατόν μου στεναγμὸν ἡ αὖρα θ' ἀποστείλῃ,
ὄν ἐκ τοῦ στήθους μου αὐτοῦ μὲ πόνον θὰ ἐκχέω.

Πλὴν, ὦ Θεέ, εὐδόκησον! νὰ ἐπιστρέψω πάλιν
καὶ νὰ ριφθῶ χαρούμενος ἔς τὴν πατρικὴν ἀγκάλην,
Κι' ὁδήγησον τὸ πλοῖόν μου, εἰς ἐπανόδου ὄρην,
νὰ φθάσω ὡς ταχυπετόν ἔς τὴν πάτριόν μου χώραν.

ΝΙΚΟΚΛΗΣ Κ. ΜΑΚΡΙΔΗΣ.

ΑΝΑΜΝΗΣΙΣ.

Εἰς τῆς ζωῆς τὸ πέλαγος ἀμέριμνος ἐβίου
νὰ χαίρω νὰ εὐφραίνωμαι, ν' ἀγάλλωμαι ἤξιουν.
Πατέρα εἶχον ἀγαθόν, φιλόστοργον μητέρα,
ἢ τύχη μου ὁμοιάζε πρὸς φαινόν ἀστέρα.

Αἱ ὄραι διεδέχοντο καὶ κί στιγμαὶ ἀλλήλας,
κ' ἐγὼ ἀπαύστως τὰς χορδὰς ἐτόνιζον τῆς λύρας.
Ἐὰν δ' οἱ πάντες ἐκλαίον κι' ἢ ἀηδῶν ἐθρήνει,
τὰ πάντα ἦσαν ἐν ἐμοὶ ἐν πλήρει εὐφροσύνη.

Τὸ ἔαρ ὅταν κελαδοῦν τρυγόνες εἰς τὰς βρύσεις
τὸ ἔαρ ὅτε ἀπατα ἀνέθαλλεν ἢ φύσις,
ὅποτε ἐκ τοῦ κάλυκος ἐξήρχοντο τὰ ἄνθη
Ἐψάλλομεν εἰς τοὺς ἀγρούς ἐγὼ κ' ἢ Μαριάνθη.

Ἐνῶ δὲ ἦν ὁ βίος μου ὡς ῥύαξ γλυκορρέων
τῆς τύχης θύμα ἔπετα . . . δὲν ἔχω φίλους πλέον.
Ἦδη καὶ φίλην ἔχασα, πατέρα καὶ μητέρα,
Στραυθίον φεῦ! αὐόντροφον γυρνῶ εἰς τὸν αἰθέρα.

Ι. Ι. ΠΟΥΥΒΙΟΣ.

ΑΣΜΑΤΙΟΝ ΕΝ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚῃ ΕΣΠΕΡΑ.

Εἶν' ἐσπέρα πλέον τώρα, εἶναι ὦρα ἡσυχίας
εἶναι ὦρ' ἀναψυχῆς,
καθ' ἣν πάντες τὰς μερίμνας, τὰς πικρὰς μελαγχολίας
ἀπωθοῦσι τῆς ψυχῆς.

Εἶν' ἐσπέρα πλέον τώρα, τὴν γαλήνην πάντες ἔχουν
καὶ τὰς θλίψεις λησμονοῦσι.
Διατί πλὴν τὴν ψυχὴν μου πόθοι ἀτρεστοὶ κατέχουν;
καὶ σκληρῶς με τυραννοῦν;

Πληγὴν ἔχω ἔς τὴν ψυχὴν μου, τὴν καρδίαν μου βαρεῖται
καὶ στρεβλὴ τὴν κεφαλὴν,

κ' ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν μου μολις ἐμποδίζω τὴν πορείαν
τῶν δακρύων τὴν πολλήν.

ᾠ! Θεέ μου, μόνος πάσχω! τοῦ λοιποῦ παρηγορίαν
νὰ ζητήσω δι' ἐμέ;
καὶ ἐκείνης ἴσως ἦτις μ' ἔθεσεν εἰς τυραννίαν
εἶν' εὐφρόσυν' αἱ στιγμαί.

Μόνος πάσχω! ὦ Θεέ μου! ἀλλ' ἂν ἤμην κἂν κοντά της
ἢ ἂν ἦν ἐκεῖν' ἐδῶ,
μικροτέραν μου τὴν θλίψιν εἰς τὰ θεῖα βλέμματά της
ἠδυνάμην νὰ ἰδῶ.

Δ. Α.

Εἰς ΨΥΧΗΝ ΜΕΤΑΣΤΑΣΑΝ

Ἀπέθνες! κ' εἰς Οὐρανὸν μετέστη ἡ ψυχὴ σου,
Πλὴν, σ' τὴν καρδίαν μου ἐντὸς εὐρίσκει' ἢ μορφὴ σου
Ἀπέθανες! πλὴν δι' ἐμὲ ὡς ζῶν ἐτι ὑπάρχεις!
Ὁ θάνατός σου ὄνειρον μοὶ φαίνεται ἅπασις!
Ἀπέθανες! ὦ! θλιβερά εἰκὼν σ' τοὺς ὀφθαλμούς μου
Παρίστατ' ἢ κηδεῖα σου καὶ με φρικτοῦς σπασμούς μου.
Τοὺς θρήνους καὶ τὰ δάκρυα τῶν συγγενῶν σου ὄλων,
Φαντάζομαι καὶ στεναγμούς ἐκφέρω μετὰ πόνων.
Φεῦ! ἦτο ἢ λαμπρὰ ἐλπίς ὄλων τῶν ποθητῶν σου,
Γονέων σου ἀγοσπητῶν φίλων καὶ ἀδελφῶν σου,
Φαιδράς ἐλπίδας δι' ἐσέ ἔτρεφον μειδιῶντες,
Τοῦ βίου των παρήγορον σ' εἶχον ἐνθουσιῶντες.
Σὺ ἦτο δι' αὐτοὺς τὸ πᾶν, σὺ ὡς τὸ ρόδον ἦνθεις,
Πλὴν φεῦ! πρωῶρως μαρανθὲν εἰς κόνιν ἀνελύθης,
Ἦσο τερπνόν των ὄνειρον ἐλπίδων χρυσοπτέρων,
Κ' εἶχες μορφὴν ἀγγελικὴν ἀγνήν ὡς τῶν ἀγγέλων.
Εἰρήνην φέρων ἐπὶ γῆς, χαρὰν καὶ εὐθυμίαν.
Ἦσο πλασμένος μ' ἀρετὰς σπανίας εἰς φιλίαν.
Τρεῖς κ' εἰκοσιν εἶδες φορὰς ν' ἀνθήσωσι τὰ ρόδα!
Εἰς μάτην λοιπὸν ἔθαλλες; ἀλλοίμονον! καὶ τώρα!
Ἐπὶ τὸ κρῦον μάρμαρον ζοφώδους κατοικίας,
Ἐγκλείετ' ἢ ἀγγελικὴ μορφὴ σου, καὶ πικρίας
Ἐγκλείει κ' ἢ ταλαίπωρος καὶ δύστηνος ψυχὴ μου,
Καὶ φλογισμένα δάκρυα ἐκπέμπει ἢ πνοή μου!
Μαῦρ' εἶναι ἢ καρδία μου, κί' ἐντὸς αὐτῆς φωλεύει
Πένθος βαρὺ, βαθύτατον, κί' ὄλην τὴν κυριεύει.
ᾠ λύπη ἀπροσδόκητος! μ' ἐμάρανας πρωῶρως
Καὶ δὲν ἰσχύει εἰς ἐμὲ οὐδὲ αὐτὸς ὁ χρόνος
Νὰ βαλσαμώσῃ τὴν πληγὴν ἣν τόσον βαθυτάτην
Ἦνοιξες εἰς τὸ στῆθος μου. Ἀλλοίμονον! εἰς μάτην

Ἡ νεαρὰ καρδία μου ἀπλήστως μαινομένη,
 Πρέπει δεκτὴ τοῦ Πλάστου μας ἡ θέλησις νὰ μένη.
 Ἐκεῖ! ὦ φίλε μου καλὲ, στὸν Οὐρανὸν ἐπάνω,
 Εὐχου δι' ἐμὲ, ὦ! ταχιστα θέλω νὰ ἀποθάνω,
 ἵνα ἐπαναλάβωμεν τὴν ἐπὶ γῆς φιλίαν,
 Ἄγάπην κι' ἀφοσίωσιν εἰς μνήμην αἰώναν!!..

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ.

ΕΝ ΔΑΚΡΥ

ἐπὶ τῷ ἄώρῳ θανάτῳ τῆς κόρης

ΑΥΓΗΣ Μ. ' .

Ξαναγενιέται τώρα ἡ γῆ, οἱ κάμποι τὰ λουλούδια . . .
 κρυφὰ τὸ γλυκοχόρμα τώρα γλυκὰ τραγοῦδια
 φαίλνει τ' ἀηδόνι τῆς μαρτυρίας, τὸ λιγερὸ κλωνάρι,
 καὶ πλέχει μὲ τὸ ζέφυρο ἢ δρόσος μαργαράρι! . . .
 Τώρα ποῦ ἡ γῆ μοσχοβολᾷ, ποῦ τόσα μύρα χύνει,
 ἵς τ' ἄγρια χαμολούλουδα τὸ ρόδο κ' ἡ μυραύνη,
 τώρα, πουλί, σε ὠρέχτηκε τοῦ τάρου τὸ λιμάνι,
 κι' ἀντὶ τοῦ γάμου πρόλαβες τοῦ χάρου τὸ στεφάνι! . . .
 Ἄστερι ποῦ δὲν ἔχυσες τῆς πρώταις σου ἀχτίδες
 γιὰτὶ νὰ δώσης καὶ μὲ σὲ χαρῆς τόσαις κι' ἐλπίδες; . . .
 Δὲν ἐλυπήθηκες Αὐγὴ, τὴν ἀμοιρῆ μητέρα
 ποῦ στέρεκαν τὰ μάτια τῆς . . . τὸν ἄτυχῆ πατέρα
 ποῦ σ' ἐκαμάρωνε κρυφὰ; τὴ φτώχεια, τὴν ἀσφάνεια
 θὰ τὴν χορταίνης, ἄγγελε, ἀκὺμ' ἀπ' τὰ εὐράνια!
 Μὴ κλαῖτε κ' εἶν' ἀνώφελα τὰ μαῦρα δάκρυά σας!
 σφίχτε κρυφὰ τὸ πόνος σας, τὴ θλίψι' εἰς τὴ καρδιά σας!
 Ὁ θάνατος γεννήθηκε κρυφὸς καὶ δὲν ἀκούει . . .
 χωρὶς καρδιά, τὰ στήθια του ἡ λύπη δὲν τὰ κρούει . . .
 Μοιάζει δρεπάνι θεριστὴ τ' ἀχόρταγὸ του χέρι
 κι' ἂν λάχῃ ρόδο εἰς τὴ σταχειὰ τὸ πῆρει τὸ μαχαίρι.....

N.

ΛΥΣΙΣ

τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ φυλλαδίῳ αἰνίγματος.

Τὸ στοιχεῖον P.